

HAJDÚ-BIHARI

NAPLÓ

XL ÉVFOLYAM
36. SZÁM
ÁRA: 1,80 FORINT
1983. II. 12., SZOMBAT

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

- NEGYEDSZÁZADOS A SZOCIALISTABRIGÁD-MOZGALOM (3. oldal)
- EGY TÖRTÉNET HOSSZUPÁLYIBÓL (4. oldal)
- MI UJSÁG HAJDÚHADHÁZON? (5. oldal)
- NYÍRADONYI PRÓBALKOZÁSOK (6. oldal)

ZÁRSZÁMADÁSOK

Létavértesi Aranykalász Tsz

A tegnap megtartott zárszámadási közgyűlésen Csige József, a létavértesi Aranykalász Termelőszövetkezet elnöke mindenekelőtt a növénytermesztés kiemelkedő eredményeiről szövelt a tagságnak. A módosított vetésszerkezetű növénytermesztés például 1980-hoz képest 33 millióval növelte termelési értékét, s két év alatt 20 millióval emelkedett a nyereség is. Különösen jelentős lépésnek bizonyult, hogy néhány gazdaságtalan növény termesztését megszüntették, s helyükbe eredményesen termelhető, a népgazdaság által is igényelt kultúrákat állították be. Rekordtermést értek el búzából, kukoricából. A cukorrépa — új növény — termesztése gondokat okozott, javult viszont az évek óta alacsony burgonyatermesztési színvonal, tavaly 50 százalékos terménynövekedést értek el.

Az állattenyésztés már tarkább képet mutat, bár összességében meg lehetnek elégedve az eredménnyel: a tejtermelés tovább növekedett, 5000 liter fölött tartanak, értékesítették 8500 hízó sertést. A juhászat sajnos még mindig hullámvölgyben van. Összességében jó évet zárt a szövetkezet — mondta az elnök —, a közös vagyon több mint 256 millió forint, az összes termelési érték 158 millió forint, a nyereség pedig 23,3 millió forint volt a múlt évben.

Hajdúböszörményi II. Kongresszus Tsz

Kiegyensúlyozott, egyenletes fejlődésről adott számot Oláh Zsigmond, a hajdúböszörményi II. Kongresszus Termelőszövetkezet elnöke a zárszámadó közgyűlésen. Az eredmények alapján több ágazat termelési mutatója igen kedvező a szövetkezetben: az árbevételi tervüket például több mint 19 százalékkal, a bruttó jövedelem tervét 13,3 százalékkal, a tervezett tiszta eredményt pedig 15 százalékkal teljesítették túl.

az elmúlt évben. A növénytermesztési főágazat — amely meghatározó — javuló anyagi és műszaki ellátottsággal fejlődött tovább, s kiemelkedő eredmények születtek a termésben. A gazdasági eredmények alakulásában igen nagy jelentőségű az állattenyésztés is, amely minden területen mennyiségi és minőségi növekedést, javulást mutat a korábbi évhez képest. Így a tervezett árbevételi tervét túl is teljesítette. Az 1982. évi húsprogramot a szövetkezet 7,5 százalékkal teljesítette túl, összességében 2119 tonna húst termeltek és értékesítettek.

A szövetkezet az elmúlt évben a termelési és pénzügyi tervének teljesítésén túl fejlesztési elképzeléseit is sikerrel megvalósította, számos új létesítménnyel, korszerű géppel és berendezéssel gyarapodott a közös gazdaság.

Nagyrábéi Petőfi Tsz

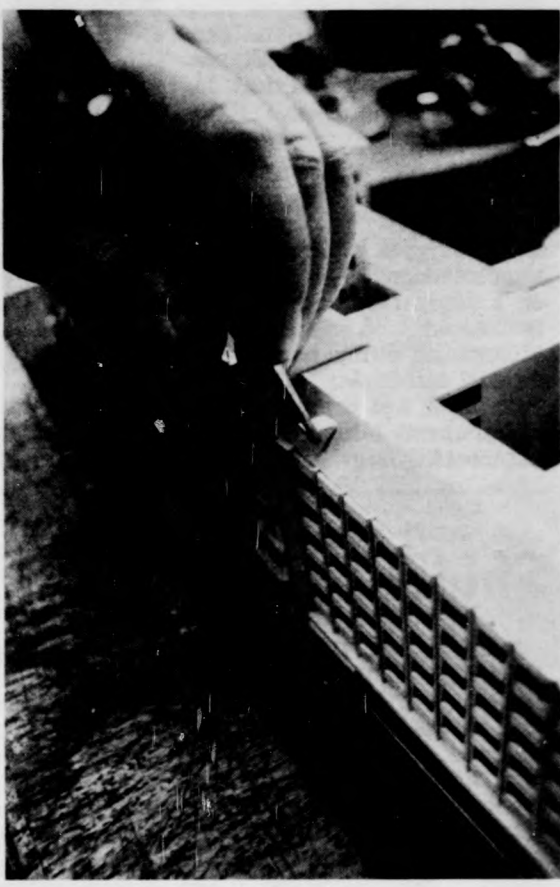
Harmincéves jubileumát ünnepelte 1982. augusztus 19-én a nagyrábéi Petőfi Termelőszövetkezet. A most megtartott zárszámadó közgyűlésen Lőrincz István tsz-elnök arról adott számot, hogy a jubileumhoz méltóan a tervezettnél jobb, a tsz fennállása óta a legeredményesebb évet zárták most. A jubileumi év eredményeit csak növeli, hogy az elmúlt évben fokozódó terhek mellett kellett gazdálkodniuk a szabályozók változása következtében, ami gyakorlatilag azt jelentette, hogy 5,8 millió forint többletterhet kellett vállalniuk. A szövetkezet vezetősége és tagsága azonban a nehézségek fokozása látán mindenekelőtt a megoldási lehetőségeket, a jobb módszereket kereste és meg is találta. Ennek köszönhető, hogy több mint 19 millió forint nyereséget értek el.

A munkahelyi közösségek nem egyformán vették ki részüket az eredmények elérésében. A növénytermesztés 15 százalékkal, a faüzem 73 százalékkal, az élelmiszer-ipari ágazat 140 százalékkal, a szállítás 94 százalékkal, a szárító és a raktározás 8 százalékkal teljesítette túl nyereségtervét. Nem teljesítette viszont a nyereségtervét az állattenyésztés és a vegyes szolgáltatórészleg.

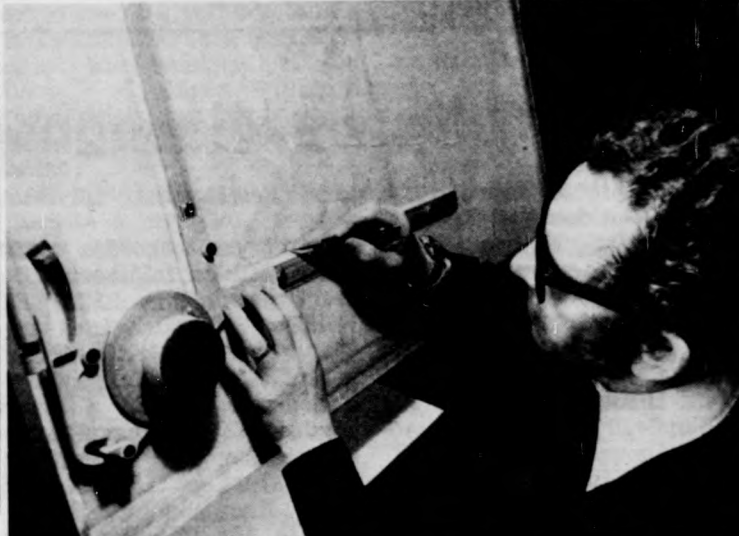
Betekintés a

Kelet-magyarországi Tervező Vállalat

munkájába

A makettműhelyben

Katona Imre egy, a Szovjetunióban építendő szálloda tervét készíti

A számítógéppont, ahol az adatok feldolgozása folyik

Rajzterem

(Nagy Gábor felvételei)

Több kooperáció, növekvő árucseré-forgalom

Sajtótájékoztató a magyar-szovjet gazdasági együttműködésről

Magyar és szovjet vállalatok között jelenleg 113 gyártásoszerződés és kooperációs megállapodás van érvényben, s az együttműködés folyamatosan bővül. Magyar és szovjet szakemberek közösen fejlesztik a jövő járműveit, szerszámgepeit, mezőgazdasági berendezéseit, elektronikus termékeit és kialakult a munkamegosztáson alapuló gyártás is. Az árucseré-forgalomban az ilyen jellegű termékek aránya 30 százalék, de a gépipari termékek körében 70 százalék.

A Szovjetunió budapesti kereskedelmi képviseletének vezetői pénteki sajtótájékoztatójukon elmondták: a néhány héttel ezelőtt aláírt árucseré-forgalmi megállapodás 8 milliárd rubeles forgalmat irányoz elő 1983-ra, mintegy felmiliárdal többet, mint tavaly. Összehasonlításképpen: 35 évvel ezelőtt — amikor aláírták a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést —, a szállítások értéke oldalanként még csak 50-60 millió rubelt tett ki.

A Szovjetunió továbbra is Magyarország legnagyobb külkereskedelmi partnere, a szovjet export-, illetve importértékek a teljes magyar áruháromadát adják. Ugyanakkor a Szov-

Jövedelmek felmérése

A Központi Statisztikai Hivatal reprezentatív felmérést végez a lakosság elmúlt évi jövedelmeinek alakulásáról. Február és március hónapban a hivatal kérdőzömböztetéseket 16 ezer családot keresnek fel, s felveszik az adatokat a családtagok keresetéről, mellékjövedelméről, nyugdíjáról, családi pótlékáról, kisgazdaságból származó bevételeiről. Megkérdezik azt is, milyen mértékben veszi igénybe a család a különböző társadalmi szolgáltatásokat, az egészségügyi ellátást, kedvezményes üdültetést, s hány családtag vesz részt állami oktatásban. Az adatokat a KSH természetesen bizalmasan kezeli, azokat név és cím nélkül kizárólag statisztikai célokra hasznosítja.

Az összesített adatok képet adnak majd arról, milyen jövedelmi színvonalon élnek a különböző társadalmi rétegekhez tartozók, a gyermekek nem, illetve egy-két vagy több gyermeket nevelő családok, milyenek a jövedelmi különbségek a lakosság különböző csoportjai között, továbbá, hogy milyen változások következtek be az elmúlt öt év folyamán a jövedelmek szóródásában.

(MTI)

ON: 12-144
11.,
JA
kor
TÁR
1983. 11. 12.,
SZOMBAT
1893.
1871-ben
1877-ben
Donátal
professzorral
arburatori.
ukban egy
porlasztó
a táplálás
kül törté-
egy-egy
petróleum-
votti leve-
Az
szabab-
a világ
születés-
Csonka
inkasság
kezdve
a moto-
erelődöt.
g az első
jus 31-én
eres pró-
lagesbes-
kilométer
ÜGYE-
február
egyel 6
6 óráig
ebrecen,
telefon:
atorvosi
án, va-
hétfőn
Molnár
rga u.
KIÁL-
an, va-
kor a
kiállí-
festő-
úzeum
szállí-
FI-
tourist
a azok
Debre-
24-30.
ve a
bécsi
arzáson
EK
gyvédi
kiren-
ügy-
ással,
meg-
erőből
vesek,
4. sz.
pocsaj,
gyele-
ikám-
evaló-
Nyit-
kati.
(X)
nem
Józsa,
ked-
18-
D. u.
l. a
utca-
y ut-
y ut-
m, a
os, a
és a
át-
rom-
vény-
alát,
erviz
fel-
29-
újra
nem:
alvi-
m,
65-

Puja Frigyes befejezte párizsi látogatását

Párizs, 1983. február 11. (MTI) — Puja Frigyes külügyminiszter pénteken befejezte párizsi látogatását és a késő esti órákban érkezett Budapestre.

A magyar külügyminiszter pénteken Pierre Jozsef, a Szocialista Párt nemzetgyűlési csoportjának elnökevel folytatott megbeszélést, majd Pierre Joxe ebédet adott tiszteletére. Az ebédet részt vett dr. Bényi József párizsi magyar nagykövete és Jacques Lecompt, budapesti francia nagykövete. A különböző politikai pártok képviselőit ott voltak a nemzetgyűlés francia-magyar baráti csoportjának elnökhelyettesei.

Puja Frigyes délután Jean-Louis Biancóni, az Elysée-palota főtitkáránál tett látogatást.

szik a politikai kontaktusokat a két ország között.

A nemzetközi helyzet áttekintésekor Claude Cheysson külügyminiszter különösen kiemelte — mondotta a szóvivő —, hogy Franciaország milyen érdeklődést tanúsít a madridi találkozó munkája iránt, s azt óhajtja, hogy a madridi találkozó

eredményeképpen megállapodjanak egy európai leszérelési értekezlet összehívásában.

A Le Monle péntek délutáni számában részletesen beszámol a magyar külügyminiszter látogatásáról, s ismerteti azt a beszélgetést, amelyet a Puja Frigyes folytatott a lap munkatársával.

Puja Frigyes külügyminiszter Párizsban Michel Rochard francia tervezésiügyi miniszterrel tárgyal háromnapos hivatalos látogatása során. (Telefó — AP—MTI—KS)

A francia külügyminisztérium szóvivője pénteken Puja Frigyes látogatásával kapcsolatban hangsúlyozta: ez a látogatás annak a folyamatnak a része, amely Mitterrand elnök tavalyi budapesti látogatása után alakult ki a két ország között. E budapesti látogatáson elhatározták, hogy sürűbbé te-

Czinege Lajos látogatása a déli hadsereg-csoportnál

A Szovjet Hadsereg és Haditengerészeti Flotta megalakulásának közelgő 65. évfordulója alkalmából Czinege Lajos hadseregtábornok, honvédelmi miniszter a Magyar Néphadsereg más vezetőinek kíséretében pénteken az ideiglenesen Magyarországán állomásozó szovjet déli hadseregcsoporthoz Vörös Zászló-Szuvorov Renddel kitüntetett Nyikolajevszki-budapesti gárda magasabb egységéhez látogatott. A magyar vendégek ismertek az alakulat történetével, a katonák kiképzésével. A látogatás során Czinege Lajos honvédelmi miniszter és kísérete megkoszorúta a lakatanyában levő hősi emlékművet.

A magas rangú vendégeket az alakulatnál Konsztantyin Kocsetov vezérezredes, a déli hadseregcsoporthoz parancsnoka fogadta. A látogatáson részt vett Nyikolaj Szilcsenko vezérezredes, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erők főparancsnokának magyarországi képviselője és dr. Antalóczy Albert, az MSZMP Komárom megyei Bizottságának első titkára. (MTI)

A bonni célegyenes

Egymást követik a vezető nyugatnémet politikusok nyilatkozatai. Erthető, hisz a március 6-ra kiírt választások mezejére az izgalmas célegyenesbe érkezett, és a kampány sorsdöntő témájává lépett elő a nemcsak az NSZK-t, hanem — velünk, magyarokkal együtt — a világ minden országát hűsbavágoan érintő eurorakéta-kérdés.

Ami magát a finist illeti, a célszalag feltűnésével erősödik a zihálás és — ahogyan ilyenkor lenni szokott — a versenyzők magasztalása és szidalmazása. A választókra csak úgy zúdulnak a közvélemény-kutatások nemegyszer manipulált eredményei. Jó példa erre a jobboldalhoz közel álló intézetnek a közleménye, amely szerint az FDP jelenleg „4,9 százaléknál tart”. Mivel öt százalékos elérése esetén Genscher pártja bennmarad a parlamentben, ez pedig egyszerűen a jelenlegi koalíció országglásának meghosszabbodását jelenti, nem nehéz kitalálni, miért röppentették fel ezt a példát. Valójában azonban senki nem tudja, hogy akár a szabaddemokraták, akár a zöldek bejutnak-e a Bundstagba. Ma mindketten kiesnek, megeshet, hogy csak a két nagy párt, a CDU—CSU és az SDP között dől el a játszma.

Ha valóban lesznek választások — ez majdnem száz százalék, de február 16-án még az alkotmánybírósnak hozzá kell járulnia —, akkor biztos, hogy így vagy úgy, de új korszak kezdődik az NSZK életében. Olyan új korszak, ami kihathat egész kontinensünk jövőjére. Elsősorban a rakétatelepítés miatt jogos ez a megállapítás. Kohl a reaganai nullamegoldás híve, szabaddemokrata külügyminiszter, Genscher is az, de nála árnyaltabban. Strauss érdekes módon (de éppen a realizmus talajáról) „elképzeltetlenné” tartja ezt a megoldást, Vogel, az SDP jelöltje pedig washingtoni és moszkvai útja során egyaránt világgóssá tette: pártja számára nem a telepítés, hanem az eredményes tárgyalás a döntő. Bárki is szakítsa át végül Bonnban a célszalagot, egy biztos: a nyugatnémet választások kimenetelére jelentősen befolyásolja majd, hogy a politikai szeizmográfok érzékeny mutatói a telepítés vagy a megegyezés irányába mozduljanak-e el.

Harmat Endre

Shultz hazaérkezett

Washington, 1983. február 11. (MTI) — Kéthetes távolkeleti körútról csütörtökön este visszaérkezett Washingtonba George Shultz amerikai külügyminiszter. Shultz Japánban, Kínában, Dél-Koreában járt, majd az Egyesült Államok délkelet-ázsiai nagyköveteivel tanácskozott Hongkongban. Útban Washington felé, rövid időre még egyszer megszakította útját Tokióban, hogy a japán vezetőkkel tárgyaljon a kínai és szovjet látogatásának eredményeiről.

Reagan elnök pénteken egyidejűleg fogadta „beszámoltatás” céljából az európai körútról hazatért Bush alelnököt és Shultzot.

A külügyminiszter legfontosabb célját, az amerikai-kínai ellentét enyhítését nem érte el. Pekingben súlyos szemrehányásokkal illették az amerikai kormányt, amiért nem hajtja végre a tajvani fegyverszállítások megszüntetésére vonatkozó

Madridi találkozó

Madrid, 1983. február 11. (MTI) — Az európai biztonság és együttműködés kérdéseivel foglalkozó madridi találkozó pénteki plenáris ülése csak néhány percig tartott. Az érdeklődöttégek képviselői ugyanis — a madridi találkozó történetében szokatlan módon — még a kezdés előtt megegyeztek abban, hogy mindkét oldalon eltekintenek a már fel-

iratkozott felszólalások elmondásától. Ezt a megállapodást a plenáris ülés is jóváhagyta. Ezért a pénteki ülésen felszólalásra nem került sor, de elfogadták a találkozó jövő heti munkaprogramját.

A küldöttségek elhatározták, hogy a következő időszakban a különböző bizottságokban folyó munkákra összpontosítanak.

irkozott felszólalások elmondásától. Ezt a megállapodást a plenáris ülés is jóváhagyta. Ezért a pénteki ülésen felszólalásra nem került sor, de elfogadták a találkozó jövő heti munkaprogramját.

A küldöttségek elhatározták, hogy a következő időszakban a különböző bizottságokban folyó munkákra összpontosítanak.

Óvári Miklós varsói megbeszélései

Varsó, 1983. február 11. (MTI) — A Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására február 9. és 11. között Varsóban tartózkodott Óvári Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

Wojciech Jaruzelski hadseregtábornok, a LEMP Központi Bizottságának első titkára fogadta Óvári Miklóst és szívélyes, baráti lég-

körü beszélgetést folytatott vele.

Varsói tanácskozása során Óvári Miklós találkozott Jósef Czzyrekkel, a LEMP KB Politikai Bizottságának tagjával, a KB titkárával, akivel véleményeserét folytatott a nemzetközi élet időszerű kérdéseiről. Megbeszélésekre került sor Marian Orzechowski, a LEMP Központi Bizottságának titkárával, és Jan Glówczkykkal, a

LEMP KB Politikai Bizottságának póttagjával, a KB titkárával. A megbeszéléseken kölcsönösen tájékoztatták egymást az MSZMP XII. és a LEMP IX. kongresszusa határozatai végrehajtásának helyzetéről, a napirenden levő ideológiai és tömegtájékoztatói feladatokról.

Óvári Miklós és kísérete pénteken este hazaérkezett Budapestre.

A nyugatnémet alkotmánybírósg ugyan még nem döntött, de az NSZK városainak utcáin már mindenütt harsognak a választási plakátok. Képfőnök: Helmut Kohl képevel a CDU plakátja „Munkát, békét, jövőt” kínál, ha őt juttatják a kancellári székbe

USA és Nyugat-Európa

Körút — kérdőjelekkel

Bush amerikai alelnök tíznapos európai „villám-cirkálása” után Londonból visszatért Washingtonba. Az volt a feladata, hogy a látószólag egységes, de a valójában vívódó NATO-szövetségeket meggyőzze a rakétafegyverzés ügyében elfoglalt amerikai álláspont kizárólagos helyességéről.

Ez annál különösebb volt, mert a Reagan által pillanatnyilag képviselt úgynevezett „nullamegoldást” valóságban jóformán egyetlen nyugat-európai ország sem tartja reálisnak. Ismeretes: ennek a javaslatnak a lényege az, hogy a Szovjetunió semmisítse meg összes közép-hatósugarú rakétáit. Ennek fejében az Egyesült Államok nem hajtja végre a maga rakétatelepítési programját. Miután ebben az esetben az európai szinten Franciaország és Anglia egyértelműen keletre „becélzott” rakétaerővel megmaradna — a Reagan-javaslat a Szovjetunió egyoldalú leszérelését célozza.

Ennek egyik változatát jelentette az egész Buschkörút „drámai középpontjának” nevezhető aktus. Erre Nyugat-Berlinben került sor, amikor az alelnök

vértalanul felolvastott egy Reagan-levelet. Ebben az amerikai elnök a szárazföldi telepítésű közép-hatósugarú rakéták teljes kiküszöbölését javasolta az európai arzenálokból. Miután a földrajzi sajátosságoknál fogva a Szovjetunió rakétafegyverzete szárazföldi telepítésű — ez a drámai módon előadott indítvány nem volt egyéb a nullamegoldás egyik változatánál. Ennek megfelelően Andropov a Szovjetunió nevében szinte órákkal a levél felolvasása után jelezte: az ajánlat elfogadhatatlan a Szovjetunió számára.

Mindezek alapján a látogatás szerint Bush egy rendkívül szimpla üzenettel érkezett Nyugat-Európába: „Legyetek egységesek a Szovjetunióval szemben és tartsatok ki Reagan nullamegoldása mellett.” A hivatalos válasz látszólag éppen ilyen egyszerű volt. A meglátogatott országok (NSZK, Hollandia, Belgium, Olaszország, Franciaország, Anglia) kormányai nyilatkozataikban az amerikai álláspontot „az elképzelhető legjobb megoldásnak” minősítették. Természetesen önmagában ez nem kellett volna Bushnak elhagynia Wa-

shingtont. A látszólag egyszerű felszín alatt igen bonyolult összefüggések húzódnak meg.

Miközben az összes meglátogatott ország kormányai hivatalosan támogatták a nullamegoldást — ugyan-ezeknek az országoknak a külügyminiszterei tucatnyi nyilatkozatban hangoztatták: előbb-több valami-féle „közeeső megoldásra” van szükség a szovjet álláspont és a Bush által most reklámozott Reagan-féle nullamegoldás között. Különböző jelekből úgy tűnik, hogy Bush útjának ez volt az igazi célja. Tehát a NATO-szövetségek véleményét meghallgatva előkészíteni egy másfajta, közeeső javaslatot.

Miért kellett Bushnak zászlót lobogtatnia mégis a nullamegoldás mellett, és Washington szövetségeseit ilyen kétértelmű állásfoglalásokra kényszerítette?

A választ alighanem az NSZK-ban lehet megtalálni, amely egyértelműen a Bush-körút stratégiai súlypontja volt. (Nemcsak azért, mert a telepítendő 108 Pershing-2 rakéta ott kapna helyet, és csak a 464 cirkálórakétát osztanák el az európai NATO-szö-

Befejeződött az országos ifjúságpolitikai tanácskozás

Befejeződött pénteken az Állami Ifjúsági Bizottság titkársága rendezte kétnapos országos ifjúságpolitikai tanácskozás a KISZ KB székházában. A tanácskozás másodnapján a megyei és a

minisztériumi ifjúsági bizottságok titkárai konzultációkat folytattak az ide szentő gyakorlati feladatairól.

A tanácskozás Nagy Sándornak, az AIB titkárának zárszavával ért véget. (MTI)

Magyar hét Brüsszelben

Brüsszel, 1983. február 11. (MTI) — Magyar konyhaművészeti hét kezdődött az egyik legelőkelőbb brüsszeli szállóban, a Sheraton Hotelben. A magyar ételkülönlegességek és borok mellett cigányzenét és néptáncműsort is élvezhetnek a ven-

degek, akik egyúttal a magyarországi idegenforgalmi lehetőségekkel is megismerkedhetnek. A rendezvény a Hungaria Szálló és a Erteterem Vállalat, az IBUSZ és a MALEV közös kezdeményezése.

Gyilkosság-sorozat Londonban?

London, 1983. február 11. (AP) — Csütörtökön Londonban őrizetbe vettek egy férfit, miután a Scotland Yard emberei a brit főváros északi részén, egy használatos külső csatornában kedren három fiatalember maradványaira bukkantak. Edig csak egyikük — egy húszéves fiú — személyazonosságát sikerült megállapítani. Egy sor további áldozatot még keresnek.

A rendőrség nem közölte az őrizetbe vett férfi nevét, csupán annyit, hogy 37 éves, Peter Sutcliffe tehergépke-nőlen, korábban rendőrnél és a skóciai Aberdeenből származik. A bíróság pénteken emel vádat ellene

gyilkosság alapos gyanúja miatt.

Az ügy kapcsán a rendőrség további tizenhárom el-tűnt férfit után is nyomoz. A gyilkos — a szakértők szerint — feltehetően kocsmaitalozás után fojtotta meg áldozatait, majd feldarabolta testüket.

Az eset a brit bűnügyi krónika újabb gyilkosság-sorozata lehet. Emlékeztetes, hogy 1975—80 között a yorkshire-i tömeggyilkos, Peter Sutcliffe tehergépke-csivezető, összesen tizenhárom prostituáltat tett el láb alól, és jelenleg életfogytiglani börtönbüntetéstől.

Országos tanácskozás a szocialista mozgalom hazánkban a legújabb munkamegoldások fontos társadalmi bázisának céljainak megvalósítására. Jelenleg a mintegy ezer brigád csaknem kétszáz dolgozót tömörít, ami 80 százalékos szocialista met elnyert kollektív szocialista brigádok legelőkelőbb vasiparban (ezek) a mezőgazdaságban (ezek) és a kereskedelem (15 ezer) dolgoznak, de találhatók szép számban népgazdaság minden területén, az anyagi termelésén kívüli ágazatokban.

Általános és szakmai műveltség

E mozgalom 25 éves leumához érkezett. Fő sora bizonyítja, hogy mintegy 135 ezer kolléga többsége mindenkor alkalmazkodni az adott szak gazdaságpolitikai telményeihez. Felajánkál, rugalmas vállalással segítettek a munkaprogram teljesítését, nősségi színvonal növelésével, egyszerűsített a technológia, a bevédelem továbbfejlesztésénél, kezdeményeztek az alpműveltség (általános) megszerzését, politikai, szakmai ismeretbővítésének, az embermánum, a segítőkészség teljesedésének. Ezeknek a gyve fellelhetők a gyve intézmények patronban, kommunista műszervezésében. Minden igaz, hogy ezekkel a ményekkel nemegyszer több munkahelyen a füzlimus, a vezetői igelenség is párosul.

A munkahelyi és országos tanácskozások célja, hogy a vábi lendületet adjon a szocialista brigád-mozgalomnak, hozzájáruljon a szocialista brigádok keznyezőkészségének szé kibontakozásához, gazdasági és társadalmi jaink, a VI. ötéves népsági és vállalati tervek valósítását. Mozgósíts szocialista brigádokat a gazdasági egyensúly vállalati gazdálkodás pontjából alapvető hatóság, export, import, és energiatakarékosság adatok eredményességára. Erősítse a brigád dolgozók szerepét és füzését a fezzelmezett, ségi munkavégzésben, általános és szakmai műgyarapításában, a mur lvi demokratizmus, életiség fejlődésében. A tanácskozás a tanácsolató kezdeményezések felállításával, fejlődésükkel telményvelhez igazodva, fasson irányt a mozgalom vábi lehetőségeire. füzaira. Az országos tanácskozás kanjon mefeleltetést a szocialista mozgalom negyedéves megvékenysége jelentőségére.

A tanácskozás feladata, hogy demokratikus keretében a szocialista brigádvezetők vitásság: hogyan kapcsolódjanak előtűtt álló feladatokhoz.

A község földjéből került elő ez a régi edény

Hosszúpályiból

A dolog úgy kezdődött, hogy valamely földmunkánál Hosszúpályiban régi cserépedényt fordított ki az ásó. Kicsit csáléra állt a szája, még a hajdani égetés előtt nyomorodhatott meg, aztán a díszítése is csak annyi volt, hogy környékéről belevonták az újat a hajdanvolt fazekas, de mindez csak azt bizonyította, hogy iszonyatosan régi lehet. „Nosza, szaladjunk vele az igazgató bácsihoz! Ő majd megmondja, mi legyen vele” — gondolták a munkások (bizonyára volt közöttük egy-két tanítványa), hát bevitték az iskolába.

Az igazgató bácsi, Bódi István pedig amondó volt, hogy az edénynek bizony a honismereti gyűjteményben a helye. Azóta jobb híján az iskola történelem tanteremnek polcán ül a nevezetes darab korszok, szilkék, szerzők, meg sok minden egyéb társaságában, hogy hirdesse „a régi szegénységet”.

Arról pedig lehetne mit beszélni Hosszúpályiban. A község határát jelentő 13 960 katasztrális holdból a felszabadulás előtt 11 ezer hold volt uradalmi, földes-úri birtok. A közel ötezer lelkes település lakossága kevés földdel rendelkezett szegényparaszt, de jobbára inkább uradalmi cseléd, vagy zsellér, napszámos volt. Ilyen szülők, nagyszülők utódjaként látta meg Hosszúpályi éget Bódi István is, akire hasonló napszámos paraszti sors várt volna, ha fel nem figyel rá az elemi iskolában egykori tanítója, mondván, hogy „fiam, bár-hogy van is, neked tanulni kell”. De meg tudta győzni ennek érdekében a szülőket is. Így került Bódi István a nagykállói gimnáziumba, hogy az ösztöndíjat elérve előréjusson. A felszabadulás után a debreceni református gimnáziumban folytatta tanulmányait, majd a tanítóképzőben érettségizett. Az 1951-ben szerzett jeles líceumi érettségi után az egri pedagógiai főiskola ének-történelem szakán fejezte be tanulmányait. Ott ottlaktak bele a történelem, a szülőföld, a honismeret szeretetét. Fel is figyeltek a frissen végzett pedagógusra és egy ideig, amíg megvolt a státus, bent is tartották a főiskolán. Az ő tanárságai státusa azonban hamar megszűnt és hiába marasztalták más tanszékekre, inkább visszatért szülőföldjére tanítani.

— Az itthoni iskola igazgatója, egykori tanítóm, aki elindított a pályán, nagy szeretettel fogadott. Szakomnak megfelelően éneket, történelmet tanítottam. A szülőfalum világa azonban mindig is érdekelt. Népdalokat is gyűjtöttem, vagy hatvanat. Időnként meg a tanítók egyet-egyet a gyerekeknek.

Pár év múlva egy időre igazgatói megbízatás következett, hogy aztán ismét pedagógusként, tiszteletdíjas népművelőként más területekkel is megismerkedjen: — Az az igazság, hogy voltak bizonyos nézeteltéréseim az akkori egyik járási vezetővel, hát jobbnak láttam lemondani az igazgatói megbízatásról. Egyik kollégámmal a népművelési munkába vetettük magunkat. A tanítói munka mellett a művelődési házat vezettük és nagyon sok szép, okos dolgot valósítottunk meg.

A honismereti tevékenység is akkor lendült fel. Elindítottunk egy olyan mozgalmat, hogy minden olyan helyet jelöljünk meg emléktáblával, amihez valamilyen jelentős dolog fűződik. Megjelöltük az egykori kastélyépületet, ahol az egykori Zichy grófok vendégeként megfordult Liszt Ferenc. Az iskolát elneveztük Irinyi Józsefről (a gyufa fel-találójának az öccséről), aki 1848-ban Hosszúpályiban lett a népképviselői országgyűlésre képviselő és más ilyeneket. Nagy részünk volt abban, hogy felszabadulási emlékmű létesüljön a községben. Úgy érzem, mindezzel teszek egy téglat a házhoz, aminek fel kellene épülnie egyszer. A Népművelési Híradóban, ezt mi adtuk ki rendszeresen, minden tanácsülés előtt az emberek kezébe adtam a község történetének valamely részét.

1975-től azután ismét az iskolaigazgatás kötelezettsége szűkítette Bódi Istvánt, de ekkor már végleg eljegyezte magát a szülőföld hagyományainak gyűjtésével, feldolgozásával.

— Manapság nagyon lekölt az iskola vezetése, meg a sokféle társadalmi megbízatás, hiszen a községi pártbizottságnak is tagja vagyok. De nyaranta, meg ha megérem majd a nyugdíjt, akkor is foglalkozom még vele. Sok adat összegyűlt, de bőségesen van még kutatni-való, hogy Hosszúpályi története összeálljon. 1220-tól van már írott adat a községről. Elkézdjük a falu régmúltjában tárgyi, néprajzi emlékeit is gyűjteni, de egyelőre leálltunk vele, mert nem volt olyan helyiség, ahol megőrizhetjük. Most egy raktárhelyiségbe van becsúfolva minden. Ezért a nagyközségi tanácsunk megvett egy régi parasztházat, hogy rendbe hozva az legyen otthona a honismereti gyűjteménynek. Sajnos, egy belvizes időszakban az épület megrokkant, le kellett bontani. Most a néprajztudományi és a néprajztudományi társszervezetekkel együtt új felépítjük, eredeti állapotába állítjuk vissza, a régi építési mód-dal, vályogból, nádtetővel, faragott, oszlopos tornáccal, csak immár szilárd beton és téglalapra. Az alapozással már készen is vagyunk. Ebben az épületben majd eredeti körülmények között tudjuk bemutatni a község múltjának tárgyi emlékeit.

Ennyi a szülőföld-gyűjtemény története, amely összekapcsolódott Bódi István életútjával is. A gyűjteménynek otthont adó szegényparaszt ház rekonstrukciója elkészült rövidesen. A múzeumszerű kiállítással bizonyára érdekes látványt nyújt majd Hosszúpályi. Akkor pedig talán megvalósulhat a községbeliek és Bódi István régi álma is, hogy évente visszatérő kulturális eseményként hangversenyen is megszólaltassák a templom régi orgonáját, amely nem kevesebbről nevezetesen van még kutatni-való, hogy Hosszúpályi története összeálljon. 1220-tól van már írott adat a községről. Elkézdjük a falu régmúltjában tárgyi, néprajzi emlékeit is gyűjteni, de egyelőre leálltunk vele, mert nem volt olyan helyiség, ahol megőrizhetjük. Most egy raktárhelyiségbe van becsúfolva minden. Ezért a nagyközségi tanácsunk megvett egy régi parasztházat, hogy rendbe hozva az legyen otthona a honismereti gyűjteménynek. Sajnos, egy belvizes időszakban az épület megrokkant, le kellett bontani. Most a néprajztudományi és a néprajztudományi társszervezetekkel együtt új felépítjük, eredeti állapotába állítjuk vissza, a régi építési mód-dal, vályogból, nádtetővel, faragott, oszlopos tornáccal, csak immár szilárd beton és téglalapra. Az alapozással már készen is vagyunk. Ebben az épületben majd eredeti körülmények között tudjuk bemutatni a község múltjának tárgyi emlékeit.

Ennyi a szülőföld-gyűjtemény története, amely összekapcsolódott Bódi István életútjával is. A gyűjteménynek otthont adó szegényparaszt ház rekonstrukciója elkészült rövidesen. A múzeumszerű kiállítással bizonyára érdekes látványt nyújt majd Hosszúpályi. Akkor pedig talán megvalósulhat a községbeliek és Bódi István régi álma is, hogy évente visszatérő kulturális eseményként hangversenyen is megszólaltassák a templom régi orgonáját, amely nem kevesebbről nevezetesen van még kutatni-való, hogy Hosszúpályi története összeálljon. 1220-tól van már írott adat a községről. Elkézdjük a falu régmúltjában tárgyi, néprajzi emlékeit is gyűjteni, de egyelőre leálltunk vele, mert nem volt olyan helyiség, ahol megőrizhetjük. Most egy raktárhelyiségbe van becsúfolva minden. Ezért a nagyközségi tanácsunk megvett egy régi parasztházat, hogy rendbe hozva az legyen otthona a honismereti gyűjteménynek. Sajnos, egy belvizes időszakban az épület megrokkant, le kellett bontani. Most a néprajztudományi és a néprajztudományi társszervezetekkel együtt új felépítjük, eredeti állapotába állítjuk vissza, a régi építési mód-dal, vályogból, nádtetővel, faragott, oszlopos tornáccal, csak immár szilárd beton és téglalapra. Az alapozással már készen is vagyunk. Ebben az épületben majd eredeti körülmények között tudjuk bemutatni a község múltjának tárgyi emlékeit.

Ennyi a szülőföld-gyűjtemény története, amely összekapcsolódott Bódi István életútjával is. A gyűjteménynek otthont adó szegényparaszt ház rekonstrukciója elkészült rövidesen. A múzeumszerű kiállítással bizonyára érdekes látványt nyújt majd Hosszúpályi. Akkor pedig talán megvalósulhat a községbeliek és Bódi István régi álma is, hogy évente visszatérő kulturális eseményként hangversenyen is megszólaltassák a templom régi orgonáját, amely nem kevesebbről nevezetesen van még kutatni-való, hogy Hosszúpályi története összeálljon. 1220-tól van már írott adat a községről. Elkézdjük a falu régmúltjában tárgyi, néprajzi emlékeit is gyűjteni, de egyelőre leálltunk vele, mert nem volt olyan helyiség, ahol megőrizhetjük. Most egy raktárhelyiségbe van becsúfolva minden. Ezért a nagyközségi tanácsunk megvett egy régi parasztházat, hogy rendbe hozva az legyen otthona a honismereti gyűjteménynek. Sajnos, egy belvizes időszakban az épület megrokkant, le kellett bontani. Most a néprajztudományi és a néprajztudományi társszervezetekkel együtt új felépítjük, eredeti állapotába állítjuk vissza, a régi építési mód-dal, vályogból, nádtetővel, faragott, oszlopos tornáccal, csak immár szilárd beton és téglalapra. Az alapozással már készen is vagyunk. Ebben az épületben majd eredeti körülmények között tudjuk bemutatni a község múltjának tárgyi emlékeit.

Ennyi a szülőföld-gyűjtemény története, amely összekapcsolódott Bódi István életútjával is. A gyűjteménynek otthont adó szegényparaszt ház rekonstrukciója elkészült rövidesen. A múzeumszerű kiállítással bizonyára érdekes látványt nyújt majd Hosszúpályi. Akkor pedig talán megvalósulhat a községbeliek és Bódi István régi álma is, hogy évente visszatérő kulturális eseményként hangversenyen is megszólaltassák a templom régi orgonáját, amely nem kevesebbről nevezetesen van még kutatni-való, hogy Hosszúpályi története összeálljon. 1220-tól van már írott adat a községről. Elkézdjük a falu régmúltjában tárgyi, néprajzi emlékeit is gyűjteni, de egyelőre leálltunk vele, mert nem volt olyan helyiség, ahol megőrizhetjük. Most egy raktárhelyiségbe van becsúfolva minden. Ezért a nagyközségi tanácsunk megvett egy régi parasztházat, hogy rendbe hozva az legyen otthona a honismereti gyűjteménynek. Sajnos, egy belvizes időszakban az épület megrokkant, le kellett bontani. Most a néprajztudományi és a néprajztudományi társszervezetekkel együtt új felépítjük, eredeti állapotába állítjuk vissza, a régi építési mód-dal, vályogból, nádtetővel, faragott, oszlopos tornáccal, csak immár szilárd beton és téglalapra. Az alapozással már készen is vagyunk. Ebben az épületben majd eredeti körülmények között tudjuk bemutatni a község múltjának tárgyi emlékeit.

Ennyi a szülőföld-gyűjtemény története, amely összekapcsolódott Bódi István életútjával is. A gyűjteménynek otthont adó szegényparaszt ház rekonstrukciója elkészült rövidesen. A múzeumszerű kiállítással bizonyára érdekes látványt nyújt majd Hosszúpályi. Akkor pedig talán megvalósulhat a községbeliek és Bódi István régi álma is, hogy évente visszatérő kulturális eseményként hangversenyen is megszólaltassák a templom régi orgonáját, amely nem kevesebbről nevezetesen van még kutatni-való, hogy Hosszúpályi története összeálljon. 1220-tól van már írott adat a községről. Elkézdjük a falu régmúltjában tárgyi, néprajzi emlékeit is gyűjteni, de egyelőre leálltunk vele, mert nem volt olyan helyiség, ahol megőrizhetjük. Most egy raktárhelyiségbe van becsúfolva minden. Ezért a nagyközségi tanácsunk megvett egy régi parasztházat, hogy rendbe hozva az legyen otthona a honismereti gyűjteménynek. Sajnos, egy belvizes időszakban az épület megrokkant, le kellett bontani. Most a néprajztudományi és a néprajztudományi társszervezetekkel együtt új felépítjük, eredeti állapotába állítjuk vissza, a régi építési mód-dal, vályogból, nádtetővel, faragott, oszlopos tornáccal, csak immár szilárd beton és téglalapra. Az alapozással már készen is vagyunk. Ebben az épületben majd eredeti körülmények között tudjuk bemutatni a község múltjának tárgyi emlékeit.

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

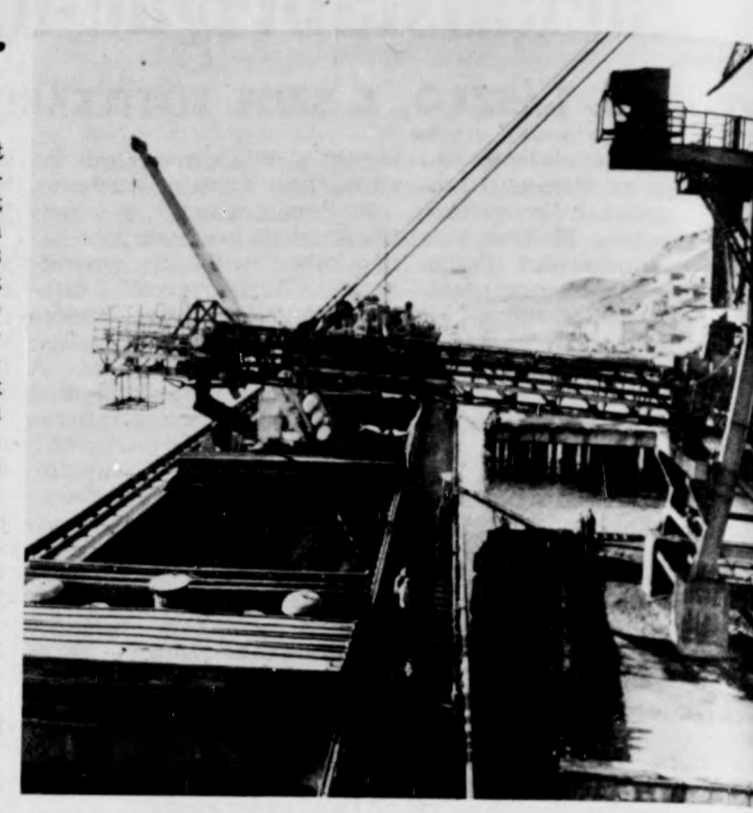
A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Képeslapok

A SPITZBERGÁKRÓL

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Kutatók munka közben

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

A szükmarkú természet csupán egy-két száz szabadon kószáló rénszarvast lát el. Ezen a gyér növényzetű egyszerűen nem lenne képes megélni a több ezer embert hússal jóllakató állatállomány. Viszont sok száza tehető a jól fűtött és takarmányozott szarvasmarhatelepek állományára. Tonnaszámra hozzák ezért évente a kontinensről a takarmányt, de még a termőföldet is. Így aztán a melegházak sokaságában az uborka, a paradicsom, de még a paprika is jó termést hoz. Az üveglapok alatt a hagyma mindig hajt.

A frissen fejt tej zömét és a melegházak természetének nagy részét elsősorban a gyerekek kapják. A felnőttek pedig? Ingyenes az étkezés és változatos. Erről két adat: 4883 kalóriás a napi kötelező fejadag és ebbe harminc deka hús tartozik. A Spitzbergák szovjet bányatelepein otthon senki sem főz. A lakóházak, ha kívülről különbözőnek is, belülről mind egyformák. Egy lakáshoz — amely átmeneti, két évre szól — egy 3x3 méteres előszoba, egy négyszer négyméteres la-

Az ember alkotásai

Egy nagy MI ÚJSÁG H

Hajdúhadház a felmagát: életképes, fej épülő ház, a félig késsos délelőtti zsbongá bajos dolgaikat. A na got foglalkoztató leglődni. Balogh Erzsébe got” készít, ahogy hi Gulyás Sándorné, a gad és tájékoztat a le mot tartó kérdésekrő

Hajdúhadház jel 14 228 lakost számlál, a kaikerttel együtt. Em érdemel, hogy az 1978-a nácserenlet óta, amikor Bocskait lakó-, üdülő zártkertté nyilvánít egyre intenzívebb a b pülés. Azt lehet mor hogy ez a rendelet me könek számít a tele életében. Jelenleg 6-800 ber lakik ott, de nyáron ritka az 1500 lakos se Bocskai kertben gomba ra szaporodnak a sze szebb épületek, és cs az engedély nélküli, va engedélytől eltérő épít sek száma. Problémát azonban, hogy a telep ninc vezetékves viz.

Visszatérve az eng nélküli építkezéshez, község más helyein meg fordul, de a tanács igye ellenőrzéssel és bírságo elvenni, az engedély r építkezők kedvét. Elő ilyesmi, írtuk az imén mind kevesebbszer. V elmondható, hogy ezen ren is javul az államp fegyelem.

Kevés a telek

Hajdúhadházon is gond, hogy a lakásépít a magánéros családí h nincs építési telek. Eler az olyan bontásra éret lakások, illetve telkek ma, amit az igénylők e ezer forintért magánk megvehetnének. Szere házhelyosztás elég 1970-ben volt utoljá nagyközségben: akkor n lák meg a Jászai Mari. Az elmúlt 10-12 esztene a tanács összesen 8-10 tudott adni fiatal házasa szére. Természetesen a t is érzi a nyomasztó gó éppen ezért a telekellát vitása érdekében a múlt ben az OTP-vel karölt telket készített elő, me 1983 májusában közmű ve fognak átadni az éve sorba álló jogos igénylő mára. A telkek a Béke és a Pallagi utca által rolt területen lesznek. sártéri házhelyosztásra a TÚZEP kitéleptése a VII. ötéves terv idő ban kerülhet sor.

A helyzethez persze san hozzátartozik, hogy nacs az elmúlt idős soron kívül biztosított retelket a belvízkárosul ládok számára, valam szociális követelmén messze elmaradott cigá pek felszámolása érde az igénylők részére. A t nak megkülönböztetett adata a cigánytelepek é molása, a cigányság tár mi beilleszkedésének gátása. Minden fel arra tat, hogy a cigánytelep VI. ötéves tervben megszűntetik. Ezzel év dos nyomasztó örö tüntetnek el. Ezért biz nak állami célcsoporto ruházásból 15 csökkent kü lakást idős, hitelke cigánycsaládok részére. a múlt évben már át 1980-tól 50 új cigán épült és mintegy 28 vásárolt a tanács az közreműködésével nek

Evek óta vajúdik a községben épülő 16 ke tes OTP-lakás átadása. 1983 közepére várható vel valamennyi szakm ra, illetve a külső h zat elkészítésére a kap le van köve. E tizenhá kás átadásával a tanác hfteni tud a fiatalok gondjain. A evőket a haitó bizottság fogja s politikai megfontalások ján kijelölni. Örömteli

„KISKAPITÁNYOK”

A körzeti rendőrmegbízottak szerepéről

Az egyik bihari községben a fél falu kifejezően „szénatornak” nevezi a körzeti rendőrmegbízottat. A rendőr munkájával, tekintélyével vitva ki ezt a rangot, de más megközelítésből is a valóság köré fejezi ki az elnevezést: akit illet, évek óta községi tanács tag.

Megosztva a felelősséget

A Déri Múzeum új szerzeményei

VASÁRNAP KIÁLLÍTÁS NYÍLIK A DÉRI MÚZEUMBAN

Február 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg a Déri Múzeum kupola- és földszaki kiállítótermében a Déri Múzeum új szerzeményeiből rendezett képzőművészeti kiállítás. A tárlatot Bíró Lajos festőművész nyitja meg. A kupolateremben tizenkét festmény, tizenkét grafika és tíz szobor, az időszaki kiállítóteremben negyven festmény, húsz grafika és tizenkét szobor látható. A Déri Múzeum képzőművészeti anyaga 1977-1982 közötti időszakban számos értékes alkotással gazdagodott. Az intézmény az utóbbi öt évben jelentős támogatást kapott a Kulturális, illetve Művelődési Minisztériumtól a Művészeti Alapon, illetve a Képzőművészeti Lektorátuson keresztül. A sok milliós állami vásárlásokból jelentős kortárs képzőművészeti anyag került a Déri Múzeum anyagába. Így Pirk János, Vecsési Sándor, Németh József, Turcsik János, Szabó

Körösfői Kriesch Aladár: Tájkép

Képzőművészeti Galéria anyagát, amely korábban a Tóth Árpád Gimnázium két termében volt kiállítva. Varga Imre, Schaár Erzsébet, Vilt Tibor, Vasas Károly, Vigh Tamás, Laborcz Ferenc, Mészáros Mihály, Nagy Sándor, Szabó Iván szobrai, Bálint Endre, Barcsay Jenő, Bolemányi Ferenc, Holló László, Czöbel Béla, Domonovszky Endre, Félegyházi László, Bíró Lajos, Frank Frigyes, Gerzson Pál, Hézős Ferenc, Kassák Lajos, Koszta József, Mihálya János, Szurcsik János, Blaskó János és Topor András festményei kerültek a múzeum birtokába.

Az utóbbi években aukción és bizományi áruházakból is vásárolt az intézmény értékes műveket.

A vasárnap nyíló kiállításon a Déri Múzeum új szerzeményeinek legértékesebb és legszebb darabjai láthatók.

Vladimir, Orosz János, Mihálya Pál, Patay László, Berki Viola, Sváb Lajos, Topor András, Miskolczi László, Kókas Ignác festményei, Dabóczi Mihály, Huszár Imre, Boda Gábor, Pátzay Pál, Szegedy György, Nagy Sándor, Szabó Iván, Somogyi József, Mészáros Mihály, Váró Márton, Szentirmai Zoltán szobrai, Almásy Aladár grafikái. Magánosok is segítettek egy-egy alkotással vagy kollektívával a múzeumot. Így Soó Rezső kétszeres Kossuth-díjas egyetemi tanár értékes debreceni festményanyagát (Gáborjáni Szabó Kálmán, Vadász Endre, Menyhárt József festményeit, valamint több mint 500 darabos grafikai gyűjteményét adta át a Déri Múzeumnak). Többek között Uitz Béla két rézkarcát, Körösfői-Kriesch litográfiját, Aba-Novák Vilmos, Derkovits Gyula, Toroczkaik Oszvald több rézkarcát és fametszetét. A városi tanács 1978-ban átadta a Déri Múzeumnak a

Uitz Béla: Anya

Kassák Lajos: Kék-vörös ellentét

Wotan és népe

Képes kiadvány jelenik meg Richard Wagner halálának 100. évfordulója alkalmából Wotan és népe címmel. Szerzője Erdős-Imre Elia, a Magyar Rádióban elhangzott, a fővárosi, megyei lapokban — közzétük a Hajdú-bihari Naplóban —, hetilapokban, képes folyóiratokban, üzemi sajtóban megjelent cikkeinek válogatását adja közre, egy évszázadot felölelő képanyaggal illusztrálva.

A Wagner életét publikáló kiadványban életműve tükrében próbálja bizonyítani, hogy nem is olyan göröngyös, tövises az az út, amely a nehéznek tartott komoly zene világába vezet. „A földgolyó e zenébe bur-

kolózik esténként” — írta Mann 1933-ban Wagner muzikájáról. „Férfi-jem zenéjét a magyarok értették meg először” — mondotta Cosima Liszt, Richard Wagner felesége 1870-ben. „Ott leszek veletek, nélkülem nem megy” — üzenté Wagner, halála előtt a jövő századnak. Az új képes kiadvány nemzetközi áttekintést ad Wagner műveinek napjainkban történő színpadra állításáról, értelmezéséről, bemutatja a külföldi és a magyar Wagner-interpretátorokat. felidéz a hazai operakultúra eseményeit. A szerző tolmácsolásában a művészeti élet ismert személyiségei vallanak a komoly zene értékeiről, szépségeiről.

Négy város művészeinek barokk hangversenye

Brüsszel, Budapest, Debrecen és Szolnok adta a Zeneművészeti Főiskola február 6-án megrendezett oratóriumest előadógárdáját. Kedves vendégként működött közre a Belgiumban élő, debreceni származású Jeremiás Margit. A budapesti szölisták — Andor Éva, Keöncz Boldizsár, Útő Endre énekművészek, Kovács Endre orgonaművész — vizsaszatéró közreműködői a Debrecenben elhangzó oratóriumoknak. A Kodály Kórus és hangversenyek állandó résztvevője. Az utóbbi időben a Szolnoki Szimfonikus Zenekarral kialakult kapcsolata mindkét város zenei életét gazdagítja.

Minden éremnek két oldala van, így van ez ebben az együttműködésben is. Előny az összefogás, de nem lehet tökéletes az együttműködés. Az egyébként forró sikerű estből így óhatatlanul megmarad néhány kevésbé sikerült pillanat emléke is, amit az összefogottság és természetes hiányának könyvelhetünk el. Alig várható el a néhány hangszer kísérletének és a „messziről jött” szólistáknak az a kamarazenei finomságot igénylő összhangja, amely az ilyen fogantatású tételokban nélkülözhetetlen. Hátrányt jelent továbbá az a távolság is, ami például az orgona és az egy szál cselló közti egymás nem hallásig terjedően fennáll (az akusztikának e

személyes ismerem). Egy-egy tétel ritmikai megingásaiban ilyen tényezők is szerepet játszanak. Antonio Bononcini (1677-1726) gyönyörű Stabat Mater tudomásom szerint először hangzott el Debrecenben. Gulyás György ismét gazdagabbá tette a zenekedvelőket egy ritkán hallható, értékes alkotás megismerésével. Feltehetően volt szerepe a műsorra tűzésben Jeremiás Margitnak is, akinek közreműködésével hanglegye készült a műről Belgiumban. A kor ismert zenész-családjából származó mester vonószekerei és orgonakísérettel látta el a négy szólistára és vegyes karra írt művet, rövid tetelei valóban dalok füzérének tetszenek, ahogyan ezt a rövidségében is tartalmas ismertetőből megtudtuk. A modernai kar-nagy a fájdalmas anya panasza Itália két ének dalaival maival tette derűsebbé, kicsit emlékeztetve Pergolesi híres művére. — A másik elhangzott oratórium Händel D-dúr (dettingeni) Te deuma volt, amelyet 1743-ban írt az angoloknak a franciák feletti győzelmét ünnepelve. Itt két trombita csatlakozik a vonóskarhoz, az ünneplés fényét emelendő. Kitűnő volt a hangszer két szolnoki művésze! Jeremiás Margit igen sötét színű, mély zenésű altja hálás szerepet kapott mind-

két műben. Igen kulturáltan énekel, otthonos barokk zenében — mindössze az adott együttesben nem lehetett annyira otthon, hogy egy-két zökkenő ne forduljon elő. A Te deumban azonban már semmi sem zavarta ennek a szép hangnak, mesteri éneklésnek az élvezetét. Külön kiemelendő a duettekben való muzikális alkalmazkodása partnereire. Andor Éva ezúttal is az érett oratóriuméneklés sok szépségével gyönyörködtette hallgatóit. Számomra a művészi formálás, a valóságos légszízi bravúrokat igénylő barokkzene-éneklés legnagyobb élményét Keöncz Boldizsár adta ezen az esten: ő ennek a műfajnak egyik kiemelkedő képviselője. Útő Endre nehezen birkózott meg a Stabat Mater egyetlen — nem könnyű! — áriájával, különösen annak más színű magasságaival. A Händel műben jobban magára talált szerencsésebb fekvésű szólistájában. Teljes, zavartalan élményt nyújtott a kórus. Biztos tudás, szép, meleg tónus, a szöveg ideális egysúlya jellemezte a kórustételeket. A Stabat Mater zárófűgája még azt is elfeledtetette, amíg addig szorongást okozhatott. Örülünk, hogy még egyszer hallhattuk őket a ráadás számban: Bach Jesu meine Freude-kantátájának fűgájában.

Szolnoki vendégeink többnyire zenetanári főállásuk mellett végzik munkájukat, előkelő helyet foglalva el felhívásos vidéki zenekaraink között. A vonószekerek, ezen belül is a kamarazenei hangzás kialakítása a legnagyobb profi zenekaroknak is csak hosszú, türelmes, nianszokra kiterjedő próbák sorával valósulhat meg. S ha most azt mondom, hogy a szolnokiak efelé még csak úton vannak — ha a legjobb úton is —, akkor ez őszinte elismerést jelent. Más a szimfonikus zenekar vonós részlege és más a vonós kamarazene. Ráadásul nem a megszokott karnaggyal, viszonylag kevés közös próbával. Kíváncsunk, hogy a többszöri együttműködés egyre jobban összekovácsolja a Tiszántúl két muzsikáló gardáját! Gulyás György avatott kézzel, a barokk hagyományok tiszteletével nyúlt a két oratóriumhoz, az előadást nagyvonalúan építette fel. A tetelek tempóját, karakterét jól megérezte és ezzel szép percek szerzett hallgatóinak. A kórus belátása ismert kitűnő kvalitásait igazolta. Hogy az előadás árnyoldalaiban is része volt, azt a kamarazenei dirigálásának speciális feladata is magyarázza a „másik oldal” már említett híradás számban: Bach Jesu nyai mellett.

Straky Tibor

Filmnapló

Egy téma bővületében

Anélkül, hogy a téma és a korszak jelentőségét vitatnám, s anélkül, hogy a rendezők őszinte, tiszta szándékát kétségbe vonnám, megkockáztatom azt a kijelentést, hogy az utóbbi két-három évben hazánkban szinte divattá vált az ötvenes évekről filmet készíteni. Ez bizonyos mértékig megérthető is: rendezőink jelentős része ebben az időszakban kezdte pályafutását, vagy serdülőként ekkor álmodozott a nagybetűs életéről — azaz olyan fogékony életkorban voltak, amikor a különböző élmények kitörölhetetlen emlékként vésődtek szigereikbe. Természetes dolog tehát, ha mindnyáján vallani akarnak, hiszen egyéni élményeik, egyéni sorsuk alapján újabb és újabb színfolttal gazdagíthatják azt a történelmi tablót, amely az ezerkilencszázötvenes évekről alakult ki bennünk. De ahhoz, hogy mindezt megtehessek, elengedhetetlenül szükséges, hogy határozott mondanivalóval, megélt vagy megszenvedett élményekkel rendelkezzenek, szükséges továbbá az is, hogy mindezt olyan formába öntsék, hogy az lelkiileg átélhető, képileg élvezhető és gondolatilag követhető legyen.

Szőrény Rezső Talpra, Győző! című filmje, amely részben az ötvenes években játszódik, részben annak későbbi kihívásaira utal, párhuzamos fantáziaképekkel építkezik, így még a szokottnál is erőteljesebb módon hárul a látványra az a feladat, hogy a művész gondolatainak hiteles kifejezője legyen. Két férfi a film főszereplője, két — azonoságuk ellenére is — ellentétes figura: az egyik felnőttkorra ellenére gyermek maradt, a másik mindig gyermek szeretett volna lenni. Az egyik valaha szépreményű operaénekesként indult, az Állami Operaház kórusának volt a tagja, reményei azonban szertefoszlottak, s mindössze egy lecsúszott dálnok lett belőle, aki vidéki haknikból tartja el családját; a másik biztosítási ügynök, aki gyermekkorában káder anyja és muzikus apa kedvence volt, később kissé renitens iskolás, majd kommunát szervező, lázadó egyetemista lett. Véletlen találkozásuk után a két férfi különös játékba kezd: felelevenítik múltjukat, jelenné teszik emlékeiket, megidéznek családtagjaikat — s ebbe a személyes, meglehetősen kusza élményhalmazba mint természetes meghatározó közeg lép be a történelem. Szőrény Rezső filmjének legnagyobb hibája a történelmi háttér felületen megjelenítésében rejlik: a személyi kultusz megidézésében például kevés és főleg szegényes az iskolai osztálytermek főfalán található Rákosi-kép. Ugyanilyen utalásszerű a későbbi idők megidézése is — a rendező mindig egy-egy közismert, mondhatnám elcsépett jelképhez vagy szólamhoz nyúl, azt elhelyezi a háttérben, illetve valamelyik szereplővel elmondhatja, miközben szüntelenül követik egymást az esetek többségében összefüggés-telen, időnként jellegtelen, időben és helyben távoli fantáziaképek. A két férfi főszereplő mellett — akiknek megjelenítése nélkülöz minden jellemrajzot —, hol jelen időben, hol a történelmi események szereplőiként „színpadra lépnek” a valamikori szépreményű operaénekes családtagjai: jelenlegi felesége, anyósa, elvált felesége és közös gyermekük, valamint első feleségének új, alkoholista férje. Annak ellenére, hogy a nők csak másodlagos szerepet játszanak a két férfi mellett, mégis sokkal élőbbé, sokkal hitelesebbé varázsolják az általuk megszemélyesített figurákat. Gondolom, mindez elsősorban a három kitűnő színésznőnek — Bodnár Erikának, Temessy Hédeknak és Almási Evának — köszönhető, mégis ez a tény azt bizonyítja, hogy a rendezők sokkal nagyobb tehetsége van a bonyolult női lélek megrajzolásához, mint a történelmi események felidézéséhez.

A Talpra, Győző! című film színvonalatlanságáért, a zűrzavaros képhalmazért csak részben hibáztatható a rendező, hiszen az egész alkotáson érezhető, hogy egy kidolgozatlan, a szereplők jellemzését csak felületesen tartalmazó forgatókönyvből készülhetett. Igaz, Szőrény Rezső egyik nyilatkozatában olyan rendezőnek vallotta magát, aki nem szeret „semmit sem előre nagyon megtervezni”, mert bízék az ihletett pillanatok erejében. Bármennyire tisztelék minden emberi hitvallást, most mégis azt mondom, nem ártott volna, ha Szőrény Rezső kevésbé bízik a pillanatok erejében, s némi jelentőséget tulajdonít a forgatókönyv kidolgozottságának is, továbbá gondot és figyelmet szentel Sükösd Mihállyal, a forgatókönyvíróval együtt a jellemek kidolgozására, a feldolgozott élmények hitelesebb ábrázolására. Sümei Anikó

Jelenetek a Suli-buli című filmből

Pixilláció és mágia

BESZÉLGETÉS VARSÁNYI FERENC FILMRENDEZŐVEL

— A Suli-bulit, legújabb animációs filmjét ezekben a hetekben játsszák az ország filmházakban, s tegyük hozzá, a fiatalabb nemzedék előtt nagy sikert arat. Honnan indult el, hogyan kezdte el pályáját Varsányi Ferenc?

— Eredetileg grafikusnak készültem, de az érettségi után nem vettem fel az Iparművészeti Főiskolára — mondja a filmrendező. — Némi tanácsalankodás után grafikával, karikatúrák rajzolásával kezdtem foglalkozni. Így jutottam be később, viszonylag könnyen, a Pannónia Filmstúdióba, ahol egy akkor induló animátorképző tanfolyamra jelentkeztem. Sikeres vizsgám után fázisrajzolóként alkalmaztak. Csak később, évek múltán iratkoztam be mégis az Iparművészeti Főiskolára, s onnan a Színház-és Filmművészeti Főiskola adástervezői szakára, amelyet még ma is látogatok.

— A filmgyárba kerülve egyenesen út várt önre?

— Egyáltalán nem. Csak másfél évig bírtam ezt a munkát, aztán elegem lett belőle, kiléptem. Újra karikatúrákat kezdtem rajzolni, de ez anyagilag keveset hozott. Közben behívtak katonának is, s amikor leszereltem, visszatértem a Pannóniába, és sorozatban kezdtem írni a forgatókönyveket, gondoltam, egyet csak elfogadnak egyszer.

— És elfogadták?

— Igen, így készülhetett el az első animációs filmem, a Mézeskalácsos, amely húsz fésztyávon vett részt, és három ország vásárolta meg, ezenkívül bekerült egy érdekes animációs filmalbumba is. A következő kisfilmem, a Nagy mulatság már korántsem aratott ilyen átütő sikert, pedig az ötlet jó volt, egy groteszk hangvételű esküvő története... Csak a kritikusok fogadták elismeréssel.

— Hogyan jutott el a pixillációig? Filmjei ezzel a különleges, felgyorsuló mozgást eredményező technikával készülnek, amit nálunk az Irka-firka bemutatójáig nem ismertek.

— A pixillációt nem én, hanem a kanadai Norman McLaren fedezte fel, és alkalmazta először úgy harminc évvel ezelőtt. En csak láttam itthon az első filmjé, a Szomszédokat és később, amikor diák folklorral kezdtem foglalkozni, eszembe jutott ez a technika. De nekem is mindent előről kellett kezdenem, és kikísérleznem. — Amikor gyűjtőgöngyit kezdtem a padgyűjtőket, diákrájzokat, a gyűjtemény köré egy keretet fontam, de végül ez a keret vált a film, az Irka-firka fő részévé. Véletlenül jöttem rá, hogy a pixilláció, a filmkockázás nagyon alkalmas ennek a kamaszos moz-

gásnak a humoros megjelenítésére.

— Hogyan határozná meg ezt a sajátos technikát?

— Olyan fajta mozgás, amely a rajzfilmek sajátos, stilizált mozgásához hasonlít. Kétféle mozgásnak tekintem, a komédia költőisége fogalmazódik meg bennem. Technikailag a mozgás felgyorsításával, egyes filmkockák átugrásával teremthető meg. En kezdetben csak animációs filmet akartam készíteni, a firkák emberi figurák nélkül mozgogtak volna, de a tárgyi világot — mitűt emberek is szerepeltettem — csakis hasonlóan lehet az élővilággal vegyíteni. Ehhez kellett a kockázás, a pixilláció.

— A Suli-buli is teljes értékű pixillációs alkotás?

— Ez a film már második variáció. Az első a televízió számára készült. A pixillációs technika alkalmazását ebben a feldolgozásban már csak dramaturgiaiailag indokolt esetekben használtam. A jövőben is elsősorban ilyen jellegű filmeket szeretnék készíteni. A témaköröm persze meghatározott területet ölelne fel: burleszket, mesét, szürrealista történetet stb.

— Hová érkezett el mint rendező a Suli-bulival?

— Tudom, az első Suli-buliban még élesen, durván megfogalmazva valószínűleg megelképzéseimet, de legújabb, a mostani változat,

úgy érzem, már jobb lett. Ezzel a filmmel valami pluszt tanultam meg. Ezt megelőzően még forgattam egy-két kísérleti jelleggel készült kisfilmem is: A kis burleszket és a Háborúra derűt.

— Milyen volt a Suli-buli eddigi fogadtatása?

— Azok, akik nem vették észre a két változat közötti különbséget, azt mondták, minek egy rókról két bőrt lehúzni. Mások viszont, akik odafigyeltek a lényegre, helyeselték, hogy a filmvásznon is megjelent.

— Kikhez szól végeredményben ez a film?

— Úgy vélem, mindenképp a fiatalabb korosztályhoz. Ők jól bírják a játékgyorsuló tempóját, és maguk is — életkori sajátosságuk révén — bakugrásokban gondolkodnak és szívesen fogadnak öncélú játékokat is. Ebben a filmben elsősorban róluk van szó! Nevethetnek az iskolai rémségeken. Azt is mondhatnám, a Suli-buli varázslat! Mágia! Aki végignézi, úgy érzi magát, mint az ősember, aki lerajzolja a bölényt és át-szúrja. A film tele van csodával, és valóban közel áll a mágiához.

— Az iskola világával már nem akarok tovább foglalkozni. Újabb témába vágtam, amellyel egy, a láthatatlanná válás képességével rendelkező emberről.

— Mi lesz a következő filmje?

— Az iskola világával már nem akarok tovább foglalkozni. Újabb témába vágtam, amellyel egy, a láthatatlanná válás képességével rendelkező emberről.

Szémann Béla

ÉRTSÜNK SZÓT!

Oldás és kötés

Kifejező, szép címet adott novellájának Lengyel József. Jól tette Jancsó Miklós, hogy a megfilmesítéskor is megmaradt az elbeszélés címénél. Egyéni sorsok, generációk, életmódváltások, társadalmi korszakátmenetek örök dialektikáját, az összekapcsolódás és elválás folyamatait nehéz lenne tömörebben kifejezni, mint e két szavunk sugallja.

Tárgyak, dolgok összeállításának majd szétválasztásának bizonyára legelső módja a kötés és az oldás, mind konkrét, mind átvitt értelemben (gondoljunk Gordiosz csomójának Nagy Sándor-féle „megoldására”, vagy a Biblia népének istenével kötött „szövetségeire”).

A magyar oldás és kötés kifejezésnek átvitt értelmű használata már a honfoglalás előtti pogány hiedelem- és hitvilágunkra jellemző lehetett. A kereszténység felvétele csak új ideológiai tartalommal töltötte meg őket, mint annyi más pogány kori szokást, jelenséget, nyelvi fordulatot. Ilyen új, egyházi használatban jelenik meg a szópár első nagy szövegműlkünkben, a 12. század végi Halotti Beszédben, amely szerint „Szent Péter úrnak” „adatott hatalom oldania és kötnie”. Ez a kifejezés — mint Benkő Loránd kifejti legújabb könyvében — az emberi bűn két-féle elbírálásának: *fiöldoldásának* vagy *megtartásának* lehetőségét foglalja magában.

Népi babonás hiedelmünk máig őrzik az *oldás* és *kötés* ilyenféle értelmét. Nemrég jelent meg Schram Ferenc Magyarországi boszorkányperek 1529—1768 című hatalmas gyűjteményének harmadik, befejező kötetét. Művelődéstörténet, hiedelemkutató számára el sem lehet képzelmű gazdagabb forrása, mint a perek magyar nyelvű jegyzőkönyvei. A vallomásokból — olykor egy perben másfél száz tanút is meghallgattak — a kornak nemcsak szemle, de tárgyi kultúrájáról, életmódjáról is pontos kép alakul ki az olvasó előtt.

A boszorkány — a hiedelem szerint — valamilyen csomó vagy hurok *kötésével* megátolta, elkötötte mások testi vagy szellemi funkcióját, erejét, így bocsátott rá rontást, betegséget. Az ilyen bajokat csak gyógyító *oldással* lehetett helyrehozni: a sértettek rendszerint a feltételezett rontó személytől követelték az oldást, a kötés *megevesztését* ajándék fejében vagy bosszúval fenyegetőzve.

Egy 1742-es csornai per egyik tanúja például, amiért anyja állkapcsát „becsukta” a boszorkány, így fenyegetőzött: „hol vagyon anyátok, az eb adta, teremtette boszorkány asszonya, mind elrontotta anyámat, de bizonyos lehet abban, ha meg nem eresz néki... az lovam farkához kötöm, úgy hozom haza, s mindaddig kintom, míg egy darab lézen az testiben, ha meg nem eresz anyám nyavalyájának”. — Meg is gyógyult a beteg.

A *megenged* ige egyik jelentése mai népnyelvünkben is ez: megbocsát: „Tessék *megengedni*, ha valamit vétettem”. Petőfi is használja: „Már, galambom, *engedj meg...*” Hasonlóan az *engedelme* a régi és népi nyelvben annyit tesz: bocsánat, elnézés. „Eredj utánna... — kérj *engedelmet*” — idézi az értelmező szótár Katonától. Minden bizonnyal ezek is a népi hiedelemvilág emlékei, akárcsak ezek: *meg van kötve* a kezem; *megoldódik* a nyelve; vagy az ismert közmondás: „Aki jól köt, jól old.”

„Mélységes mély a múltnak kútja...” ahogyan Thomas Mann írta. Egy-két szó jelentésetörténetének pókhálójánál még kockázatos lesz állni ebbe a kútba. De minél több szót fogunk össze, annál biztosabban érezkedhetünk le, s annál igaztehetőbb művelődéstörténeti alakzatok sejtnek fel előttünk.

Sebestyén Árpád

Tudományos tanácskozás Salgótarjában

A Madách-emlékév eseményei, kiadványai

Százhatvan esztendeje — 1823. január 21-én — született Madách Imre, s szep-temberben lesz kerek száz éve, hogy bemutatják az ember tragédiáját.

A Madách-év rendezvény-sorozatának nyitánya a Salgótarjában január 21-én rendezett emlékülennés volt. Sötér István akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének igazgatója mondott emlékbeszédet.

Január 29-én a Madách Imre-emlékbizottság, országos tudományos tanácskozást hívott össze Salgótarjában. A tanácskozás mintegy másfélszáz kutató (muzeológus, levéltáros, könyvtáros, történész, irodalomtörténész, irodalomtanár stb. vett részt.

Szabad György akadémikus, egyetemi tanár Madách politikai hovatartozásáról szökölt, a politikai Madách-ról, aki aktíván részt vett a korabeli Nógrád közéletében. *Eszmék, élethelyzetek és Madách Imre* címmel Mezei József tanszékvezető egyetemi tanár tartott előadást. *Radó György* Az ember tragédiája fordítástörténetét vázolta fel. Az ember tragédiájának színháztrónetete volt a témája Kerényi Ferenc irodalomtörténész-nek.

Az idén kétszer mutatják be az ember tragédiáját Magyarországon: a Nemzeti Színházban s a szegedi szabadtéri játékokon Vámos László rendezésében.

egyéb események is gazdagítják. Ezek közül — a teljesség igénye nélkül — megemlítjük a Madách-díjasok októberben Balassagyarmaton rendezendő találkozóit. A Nógrád megyei Tanács által alapított díjat 1964 óta adják át a költő születésnapján Salgótarjában. Eddig nyolcvannalont kapták meg, köztük nyolc külföldi személyiség. Ugyancsak októberben adják át Csesztvén a felújított Madách Imre Emlékmúzeumot.

Az évfordulóra jelenik meg Horváth Károly *Madách Imre* című műve a Nagy Magyar Írók Sorozatában a Gondolat Könyvkiadónál, *Kozocsa Sándor* *Az ember tragédiájának bibliográfiája* a Nógrád megyei Tanács VB művelődésügyi osztálya és a Nógrád megyei Balassi Bálint Könyvtár kiadásában. *Madách-dokumentumok a Nógrád megyei Levéltárban* címmel jelenik meg Leblancné Kelemen Mária szerkesztésében az intézmény forráskiadványa. „... *Mon-dottam ember...*” *Madách Imre műhelyében* címmel lát napvilágot Kerényi Ferenc tanulmánya az Európa Kézirattár sorozatban. *Radó György* Madách Imre élet-rajz-kronológiáját adja közre.

Európa nagyvárosaiban áprillistól decemberig színháztróneteti kiállítás vándorol a Magyar Színházi Intézet és a Petőfi Irodalmi Múzeum rendezésében.

Tóth Elemér

ANDRÉ STIL:

A TORTA

Az író írt. Mint minden reggel. Hét közben is néha, nyolc óra előtt. Este soha. Reggeli ember volt. Vagy csak a fehébe vette, de az eredmény ugyanaz volt: este soha.

Talán nem volt a világ legboldogabb embere, de majdnem. Novellát írt. Szerette a novellákat. És a mostaninak megvolt az az előnye, hogy rövidnek ígérkezett, tehát be tudja fejezni együttében, nagy előny ez manapság, akármelyik író megmondhatja. Mindenesetre az első sorok ezt a benyomást sugallták neki, mivelhogy az esetek kilencven százalékában — ő, az író ezt a „mivelhogy”-ot kijavította volna — nem tudta, mi lesz a do-logból: az első mondat maga utáni vonta a másodikát, és így tovább, ki-alakult egy hangulat, belépett egy szereplő, tetetőlött, ugyanolyan vélet-lenszerűen, mint az életben, és ugyan-olyan kevéssé véletlenszerűen is, gondolatokkal, érzelmekkel ruházta fel, barátokat, ellenségeket kapott... Pontosabban, az első oldal felétől valami azt sugallta neki, hogy ez a novella nem lesz hosszabb nyolc oldalnál, tehát déiben, legkésőbb fél egy körül kész lesz, egyedül, újan és csillogóan, mint egy ismeretlen szobrocška. Egy tárgy, ami egy negyedórát meg nem is létezett, a semmiből bukkant elő az ő számára is, az ő saját meglepetésére is, hogy egyedi és szeszélyes novella-életét élje, főként ha valahol egy publi-kálás megadná neki a teljes szabadságot... Majd megtudja vagy nem tudja meg, hogy átvették, lefordították, megcsontkították, elrontották, el-áruították, színpadra vitték, rádiójáték-opera- vagy balettáma lett belőle egy olyan országban, ahova még csak a lábát sem fogja soha betenni, per-sze... Igaz, kezdjük azon, hogy az újságok, főleg a baloldaliak, egyre ke-vevesebb novellát közlőnek, egyre ke-vevesb tudjuk már hova rakni őket.

Persze szerencsére nem ez dönti el, hogy írunk-e vagy nem. Ő írt. Nyu-godtan, anélkül, hogy sietnie kellene, szinte előre bátorítva és megjutal-mazva a szép csecsebecse bizonyossá-ga által, amit hamarosan befejez, kis színetet tart egy-egy fejezet után, futó pillantást vet maga elé, az ablakon át a fákra, a hóra, a nyugalomra.

Nem egészen ismeretlen birodalomban haladt előre. Az első szavak ma-gukkal csalogatták: az író írt... Realista író volt. Jól érezte magát otthon. A földszin-ten, pontosan alatta a konyhából hal-lotta a feleségét, ahogy főz, és a gyere-keket játszan. Elég kevéssé hallotta őket ahhoz, hogy a zajok, a legtöbb-ször kivehetetlen beszéd és néha a ki-áltások ne zavarják. És tudta főként, hogy mindez nem vonatkozik rá, és nem is fog rá vonatkozni mindaddig, amíg ki nem nyitja az aajtáját, és le nem megy a lépcsőn. Olyan ez, mint vánházban írni, lehet körülöttük ször-nyű zaj, őket nem zavarja, semmi kö-zük hozzá. Ő meg tudta ezt érteni, bár nem volt kávéházi ember, mégsem ítélte el azokat, akik ott írtak. Egész egyszerűen jobban szerette a nyugal-mat, semmire sem volt használható, ha nem volt nyugalom körülötte. És a felesége ügvelt rá, még ez a szerencsé-je is megvolt.

Mint mindig, amikor formában volt, az első szavak csábító ereje nem birt különösebb fontossággal, józűen bele-harapott az ismeretlenbe, soronként szedte ki magából, kicsiket és nagyok-at, kissé csodálkozva álltak ott, ahogy a napvilágra kerültek, de igen jól hozzá is idomultak ehhez a hely-zethez, mintha csak ezt a pillanatot — tudatlan serdülő lányok bálját, akik tudnak szüzek és szépek lenni egy-zerre — várva éltek volna eddig az árnyékban. Így, ha formában volt,

és érdemes volt mindent leírni, ha a publikálás és annak reménye, hogy így hamarosan eljut az olvasóhoz, nem volt túl csekély, ebben az esetben el-indulhatott az első mondatból, az első adott szóakorból, mint azok az em-berek, akik a kabarkéban odadobott rímekben improvizálnak, rejtelméi mindig „jelen”-t választottak, vissza-hozták az életet ruháikba nagyon messziről, mint valami porszemet. Úgy tudott írni, mint ahogy életben tartjuk és tápláljuk a tüzet — nem többet, nem kevesebbet, mint az első ember, akit a melegség és a fény bámulata ejtett — akármivel, ami éppen a keze ügyébe akadt: fa, szalmaszál... (És mivel kényes volt, ami a formát illeti, rögtön elejtette volna ezt az „akár-mivel ami”-t...) Igazából ez volt az ő valódi mestersége, erre teremtették őt. Két vagy három ismerője egybék-ül értékelte a módszerét. Bár nél-külül is folytatta volna az írást, csak kevesebb örömmel és kevéssé jól.

Három gyerek persze nehezen ma-rad csendben. Megmagyarázhatatlan-úl változóak, mint a tenger, ahol előbb vesszük észre a hullámot, mint hogy a szelét éreznék. Mikor hirtelen szélcsenget észlelt lentről, tudta, hogy a feleségének köszönheti, bár az még csak fél sem emelte a hangját. Hálá-ból is, hirtelen kedve támadt egy pil-lanatra tudni, hogy mit csinált éppen akkor a felesége. Néha belevitt vala-mit az ilyen dolgokból abba, amit írt. Arra is gondolt, mégiscsak igaz, kívül-ről nézve boldognak látszanak, harmo-nikus család, a gyerekek, az írás lehe-tősége...

Csak szükség esetén állt föl az asz-taltól és ment le a lépcsőn. Amikor érezte, hogy a feleségének segítség-re van szüksége, segítette neki, mielőtt kérni kellett volna rá. Szívesen já-t-zotta az apa szerepét. A novella jól haladt előre, biztos volt benne, hogy megfogta, nem fog kicsúszni a kezéből. Ezen kívül változatosságot jelentett, egy pillanatra visszalépett a földre, enélkül állandóan ki volt téve annak, hogy elkalandozik ki tudja merre a szeszélyeit követve, és lassanként el-veszti a valóságérzékét. Egyben me-ragadta az alkalmat, hogy kimenjen

Stetka

KARÁCSO

Karácsony
Hó jön
Beteg vagyok

VAD ŐSZ

Vad ősz hullár
A feketekerektől
Dalolt a mező
Fergegek riko
Es végül tiszta
Ilyen a lét De
A csillagos org
A te szépséged
A menedék.

AZ ESŐ

Az eső a fákról
Lemossa a leve
Beszéli szeret
De elkerül.
Forró voltál, m
Hiába bennem
Ha nem szerets
Semmi se siker

IZOLDÁNA

Eltakarja-e az
Jövőbeli talál
Éltünk-e mi m
Meghetünk-e
Kék szemed a
Ez az élet.
Keresek valam
Esetlegességet.
Nominalizmus
Öröközdeknél
Igazabb.
Feküdtél-e rav
Egy csók elég l
Hogy feltámas
Kiknek számár
Nézzetek a hal

NEHÉZ SZ

Élek, vajon éle
Hol van a táma
Hol van a világ
Ahol a lelkem

Veled vagyok,
S pihentést hint
Hol van az álom
Utja, ahonnan
Visszatér?

OTT FEKÜ

Ott feküdtél a
Megnyit szem
Halálodra ácsin
A szava elakad
De várlak mi
S a halálos je
Tanítod újra

W. C.-re, ezt be is jel-hozzárult a gyerekek-ség feloldásához.

Ezen a vasárnapon, rül, elsőként a legkisebb dühbe nem tudni miér-olyan oknál fogva, a sem volt világos. A gy-dig attól lehet tartan-rendelenségek csak a ké-be kell tölteni a réseke-ni, hogy a fertőzés tov-két másikra, a hatéves a hétéves Frédéric-re. esetben elszabadul a p-sem lábunk ki az a-könnnyű volt a helyz-megnyugodott. Tortát í-író felesége sütött-fő-meleg volt a konyhába-készítésénél és az alm-séni tartottak. Fern-akart, Noel megköstöl-sé távolságtartóbban vi-csokkal szolgált vagy-zott a torta egyelőre nem jét, a tészta vastagságá-helyezését, a krém min-sztését illetően. Minden. Az asszony mosolygott, ment a szobájába, éln-vágygal.

Egy jó órát írt, egy-órát. Ezek a reggelek voltak számára, mint e-egy levegős nap valak-nem dugta ki az orrát-ja. Mikor hét közben-ha csak egy vagy két, az érzése már hét-nyol-a napnak vége, jól has-nyerte magának, a ma-hasonlatlan töltélek. hatta át magát minisz-jának.

A novella jól haladt. Mikor másodszor len-ba tíz óra körül, kise-volt észlelhető. Egy f-kezőt, amad, Fernan-között, amely lassanké-fulni. Anyjuknak eddig-ben tartani a gyepőt...sikkal folytatta az-történetesen a torta el-

Stetka Éva versei:

KARÁCSONY

Karácsony
Hó jön
Beteg vagyok

Az angyalok
Készítetik a tájat
Magam vagyok.

VAD ŐSZ

Vad ősz hullámozott
A feketekerekű estében
Dalolt a mező
Feretgek rikoltottak
És végül tisztá lett a levegő
Ilyen a lét De nem elég nem elég
A csillagos orgonákon
A te szépséged
A menedék.

AZ ESŐ

Az eső a fákról
Lemossa a leveleket
Beszéli szeretőnek veled
De eikerülsz.
Forró voltál, most jégre hűlsz,
Hűbá bennem az igekezet.
Ha nem szeretsz
Semmi se sikerül.

IZOLDÁNAK

Eltakarja-e az aszparágusz-árny
Jövőbeli találkozásunk.
Éltünk-e mi már másutt?
Megéheztünk-e mindent, amit kívánunk?
Kék szemed a szemembe mélyed,
Ez az élet.
Keresek valami szépet,
Esetlegességet.
Nominalizmusod
Öröközdeknél is mélyebb,
Igazabb.
Feküdtél-e ravatalon?
Egy csók elég lett volna,
Hogy feltámasszalak.
Kiknek számára nincsen irtalom
Nézzetek a halottra.

NEHÉZ SZÍVDOBBANÁSOK

Élek, vajon élek-e még,
Hol van a támaszkodó kikelet?
Hol van a világ, hol van a kórnyék,
Ahol a lelkem megszületett.

Veled vagyok, veled vagyok valóban
S pihenést hint álunkra a tél.
Hol van az álom, hol van a lélek
Útja, ahonnan ide mégis
Visszatér?

OTT FEKÜDTÉL

Ott feküdtél a ravatalon
Megnyitl ácsed, most árva nem vagy
Halálodra ácsingózott a farkas
A szava elakadt
De a várlak mindennap, mert visszavárlak
S a halálos jelenlét „bizonyának”
Tanítod újra a csillagokat.

Effel, a karikaturista

Effel portréja

75 éve, 1908-ban született Francois Lejeune, művésznevén Jean Effel francia karikaturista, Európa legnépszerűbb rajzolóinak egyike. A karikatúra századunkban, ha vesztett is a XIX. században betöltött közéleti szerepéből, az újságok és folyóiratok révén a tömegek felvilágosításának és hangulati befolyásolásának fontos eszköze maradt.

Az autodidakta J. Effel sajátos ízlésű, kissé naiv, de rendkívül szellemes és találó gúnyrajzaival, amelyek haladó szemléletéhez híven a francia baloldali lapokban jelentek meg évtizedeken keresztül, hathatósan hozzájárultak a francia polgárok világnézeti neveléséhez.

Több mint tízezer rajza közül — amelyek először a France Soir-ban, a L'Expressben, a L'Humanitében, a Francia Kommunista Párt lapjában és a Les Lettres Françaises-ben jelentek napvilágot — sok önálló kötetben is megjelent, világszerte ismertette nevét. Mesekönyveket is illusztrált realista, a naiv művészek elbeszélő modorához közelálló felfogásban.

Rajzalbumainak csattanós humorú szövegét is maga írta. A csúfondáros, szkeptikus, mégis lírai előadásmód a velős képalkotással feledhetetlenné teszi munkáit, köztük a nálunk is több kiadásban megjelent

Az ember teremtése (1956), Adám és Éva (1956), A kis angyal (1957). Amikor az állatok beszéltek (1957), Adám és Éva szerelme című könyveit, melyekben korunk minden hagyományt kétkedéssel fogadó embere számára írta át a Biblia történeteit megértő humorral, feledhetetlen kedvességgel.

Kifigurázta a világ teremtését is. Az Isten nagy szakállú öregember képében tudálékosan mondja a két bábmészködő kisangyalnak: „A levegő két rész hidrogén és egy rész oxigén. Ebből közkezdelt koktél lesz, meglátjátok.” Az eső teremtéséhez ezt írta: „Ahhoz, hogy a vízből felhőket gyárthassunk, szükségeltetik egy habverő”. A bányák úgy jöttek létre, hogy egy földgömbbe vajt feneketlen lyuk előtt az angyalokra ráparancsolt: „A szemet hordjuk le a pincébe,

Effel-karikatúra

gyerekek!” A francia történelmet is átköltötte az 1971-es Képes francia történelem című művében. Fasizmus elleni karikatúrasorozata a De la Racque ezred (1953). Politikai karikatúrái napjaink eseményeit magyarázzák pártos állásfoglalással. Munkásságáért a Békevilág-tanács 1953-ban aranyéremmel tüntette ki, 1964-ben pedig megkapta a nemzetközi Lenin-békedíjat. Effel 1982-ben hunyt el.

Brestyánszky Ilona

Fiatal művészek

Ismert és általánosan elfogadott az a megállapítás, hogy a fiatalok pályakezdése, szakmai-emberi előrehaladása, állampolgárrá érlelődése ma nehezebb, mint korábban. Így a fiatal művészeké is. Bizonyos ágazatokban — például az előadóművészetben, képző- és iparművészetben — több akadály állja el az utat, mint eddig bármikor. Nem csökkentek azokban a tehetségek „túltermelése”, s növekedtek a pályakezdés, az elismertség vezető útszakasz anyagi terhei. Viszont a karitatív jelleget öltő megkülönböztetés is kevesebb. Korántsem arról van szó, hogy a hátrányból előnyt lehetne fabrikálni, de tény: a művészetben nem egészséges, ha életkor alapján minősítünk. A művészetben mégiscsak a teljesítmény az elsődleges. S a teljesítmények összevetésének, versengésének az az igazi terepe, amelyen másodlagossá válik: kinek milyen születési dátum szerepel a személyi igazolványában.

Egyébként a huszadik század, de főként jelenkorunk sok meglepetést hozott a művészi életkor vonatkozásában. Közébe azt gondolni például, hogy ma okvetlenül fiatalabbak az első nagyobb sikert elérő művészek, mint más századokban. Lehet, hogy valamiféle átlagszámítás igazolná is ezt a feltételezést. (Más lapra tartozik, hogy a művészi teljesítmény megismertetése, elterjesztése valóban sokszorosan gyorsabban folyik manapság, mint bármikor a múltban: gondoljunk a televízió, a tömegközlekedés óriási lehetőségeire; a friss Nobel-díjas írók szinte percek alatt a világkultúra részévé avatják, villámgyorsan megjelennek művei, fordításai stb.). De az is bizonyos, hogy — mondjuk — Váci Mihályt szinte haláláig mint „fiatal költőt” tartották számon, pedig ötvenéves volt már, amikor váratlanul elszóltotta körünkől a sors. S valóban akadt rá példa, hogy huszonegyéves művészt, tehát igencsak fiatal részesítettek kitüntetésben (tüneményes zongoraművészeinkre hivatkozom).

Nem, a művészet végül is nem életkor kérdése. Persze nagyon fontos, hogy az elinduláshoz — mint bármely hivatás, pályára lépéshez — kapjon megfelelő támogatást a fiatal művész. De már ekkor a tehetség s nem valamiféle egyenlőségi alapján kell dönteni ennek mértékéről; a fiatalos (mondjuk: a 35 évesnél nem idősebbek „státusa”) nem lehet önmagában különleges bánásmód indoka.

Nyolcvanas éveink küszöbén a fiatal művészek körében felerősödött a nemzedékek szerinti összetartozás tudata, s az a törekvés, hogy az alkotóműhelyeket is a különféle nemzedékek alapján kellene „profilizálni”. Főként az irodalomban kapott hangot az utóbbi esztendőik vitáiban ez a felfogás, együtt azzal az igénnyel, hogy minimális függés, számonkérés, ám a legteljesebb önállóság jegyében válhatik termékenyebb a művészi alkotó munka. Tagadhatatlan, hogy az azonos korosztályok közös élményvilága rendkívüli jelentőséggel bír a művészetben, de mégsem tekinthető kizárólagosnak. Ötven esztendeje Babits nem csupán feltételegből bírta a jóval fiatalabb pályatársai — Halász Gáborék — önállósulási törekvéseit: az értékes hagyományok sorsáért aggódott elsősorban. Joggal hangoztatta: a „továbbképzés szünetébe” korántsem csupán a fiatalok joga és sajátossága; ezen az alapon nem érdemes határvonalat húzni a nemzedékek közé, még kevésbé célszerű mesterségesen szítani az ellentéteket.

Valóban: a nemzedéki besorolás, a nemzedékutadat túlsúlyozása legalább olyan merevségekhez vezet, mint amilyenek ellen a fiatal művészek joggal hadakoznak a körükön kívül eső szférákban.

Szerencsére mind több a példa a normális beilleszkedésre, a korai hírnév és elismertség jótékony hatására. Mondjuk — Széchy Beáta, Kollár György eltérő jellegű, mégis egymás felé mutató, térhatású képzőművészeti munkái (láthatunk Budapest, a Stúdió '82 műcsarnokbeli kiállításán). Markó Iván balettféje, a fiatal társulattal indult zalaegerszegi színház eddigi teljesítményei, a Budapesti Vonosok néven itthon s külföldön máris elismert ifjú muzsikusok szereplései nemkülönben az egy és oszthatatlan kortárs magyar művészet eredményeit gyarapíthatják. S szaporíthatnók a példákat a legkülönbözőbb művészeti ágakból.

Az összegeződés, a kölcsönhatás, az integrálódás tehát a helyes folyamat művészeti életében, a fiatalok vonatkozásában is, nem a széttagolódás, a merev ütközés. Ami persze nem jelenti azt, hogy nincs szükség elvszerű, gondolatgazdagító, előrevivó vitákra, eszmecserekre. Új jelenség a televízióban, hogy idősebb művészek sérelmeiről, félreállítottságáról esik szó egyre gyakrabban. Az esetek többségében természetes folyamatot kellene tudomásul venni: a korosztályok váltását; azt a — sajnos, kérelmetlen — tény, hogy fiatalok lépnek az idősebbek helyére. Az a szerencse, hogy a kérdés helyes megközelítésére olykor maguk a fiatalok mutatnak példát: Markó Iván, aki szerződött egy fontos szerepre a folyamatos művészi gyakorlat követelményének immár megfelelni nemigen képes Fülöp Viktor, de másokat is említhetünk ezzel kapcsolatban. Bizonyosra vehető, hogy a különféle művésznemzedékek, korosztályok termékeny kölcsönhatásának folyamata tovább erősödik az elkövetkező időszakban.

Kóháti Zsolt

Glink Károly fotóiból Budavári Te Deum címmel nyílt kiállítás a Mátyás-templomban

W. C.-re, ezt be is jelentette, s ez is hozzájárult a gyerekek közötti feszültség feloldásához.

Ezen a vasárnapon, kilenc óra körül, elsőként a legkisebb, Noel gurult dűnbe nem tudni miért, vagy valami olyan oknál fogva, amely senkinek sem volt világos. A gyerekekkel mindig attól lehet tartani, hogy az első rendtelenség csak a kezdet... Rögtön be kell tölteni a réseket, el kell kerülni, hogy a fertőzés tovább terjedjen a két másikra, a hat éves Fernandé-ra és a hét éves Fréderic-re. Mert ellenkező esetben elszabadul a pokol, és sohasem lábalunk ki az ügyből. Most könnyű volt a helyzet, Noel rögtön megnyugodott. Tortát ígérték neki. Az író felesége süttött-főzött. Kellemes meleg volt a konyhában. A tészta előkészítésénél és az almák felszeletelésénél tartottak. Fernandé szívesen akart, Noel megkóstolni. Fréderic kissé távolságtartóbban viselkedett, tanácsokkal szolgált vagy éppen tiltakozott a torta egyelőre még távoli jövőjéért, a tészta vastagságát, az almák elhelyezését, a krém minőségét és a díszítést illetően. Minden rendben ment. Az asszony mosolygott. Az író visszament a szobájába, élni. Hatalmas étvágyal.

Egy jó órát írt, egy jó és kellemes órát. Ezek a reggelek mindig olyanok voltak számára, mint egy tisztás, mint egy levegős nap valaki olyannak, aki nem dugta ki az orrát már egy hónapja. Mikor hét közben reggelente írt, ha csak egy vagy két órát is, az volt az érzése már hét-nyolc óra tájt, hogy a napnak vége, jól használta fel, megnyerte magának, a maradék idő csak haszontalan töltelék. Nyugodtan adhatta át magát minisztériumi munkájának.

A novella jól haladt előre... Mikor másodszor lement a konyhába tíz óra körül, kisebbfajta veszély volt érezhető. Egy fél órája veszekedés támadt Fernandé és Fréderic között, amely lassanként kezdett elfajulni. Anyjuknak eddig sikerült kezében tartani a gyepőt... — míg a mássikkal folytatta az előkészületeket. Történetesen a torta előkészületeit: a

tészta nyújtásánál tartott, majd kiterítette a tortasütőre, s a leendő sülttésztának kialakított egy szegélyfelét — mint ahogy azt mindig szokta —, egy kulcskarikát nyomott bele körös-körül vagy százsor. Az író nézte őt egy pillanatra: forgatja a tortasütőt kis mozdulatokkal az óramutató járásának irányában, a kulcs a hasa előtt mintha egyedül végezné a munkát, és látjuk, ahogy a torta kidíszítetlen része egyre kisebb lesz. A krém még mindig nem csinálta meg. Talán az lesz belőle, amit nálunk északon „papin”-nek hívnak? Az lesz. Vanília? Vanília... Hirtelen egy kis robbanásra lett figyelmes, amit nem tudott nem meghallani a dolgozószobájából. Fernandé, majd Fréderic kiáltásai, az anyuké még nem, de az előrelátás sohasem árthat. Egyébként igazán nagyon kedvesek voltak. Egy szót sem kellett szólnia, elég volt megjelenie az ajtóban egyfajta tekintettel, amelyben több volt a szomorúság, mint a szemrehányás, s máris minden visszatért a rendes kerékvágásba, legalábbis egy időre. Örült, hogy lement. A gyerekek nem voltak már pizsamában, a kicsi is levette már steppelt köntösét, s mind tetőtől talpig „vasárnap”-ba öltözött. A sütő kezdett illatozni, nem tudhatni pontosan, milyen sült hústól. Könnyedén megcsókolta felesége nyakát, és visszament a szobájába, hogy férfi legyen.

Harmadszor is lement, valamivel tizenegy után, de pusztá óvatosságból. Teljes volt a nyugalom, de mint tudjuk, ez néha a vihar jele. Am ezáltal nem így történt, a konyha ugyan tele volt játékokkal, Fréderic a hat széklet vonattá alakította át, de a káosz csak a külsőségekben nyilvánult meg, a lelkeken nyugalom honolt, s ez a fontos. Az anya rákacsintott, jelezni akarván, hogy ezen a vasárnapon igazán rendben mennek a dolgok. Igaz is: megígérte neki, hogy a novella hamarosan elkészül, közben ujjal hegyével a meztelen alsókart simogatta, annak a törékeny érnek a mentén, amely oly halványan kék, hogy alig lehet látni. Úgy látta, hogy örömet okoz neki. Az asszony kezei kicsit pirosak voltak a

reggeli munkától. Eppen a tortát rakta be a sütőbe, mikor az író visszament a szobájába.

Legközelebb csak fél egy körül jött le, a novellát a terveknek megfelelően befejezte, s előkészítette a helyet egy másfajta vágy, azaz étvágy számára... Gyakran használt ostoba szójátékokat szándékosan, a gyerekek miatt, azzal a céllal, hogy szellemességre nevelje őket. A szavakat darabokra szedni, párba állítani, láncot fűzni belőlük, egymásba fogni őket, a művészet gyermekora. A csirke jó volt. Állítólag szörnyű olcsó ebben az évben, így aztán nem akarnánk megfosztani magunkat tőle.

A sütemény kitűnően sikerült. Mindenki dicsérette. A kés mintha magától meggött volna. A tortasütő már üres fele egyre nagyobb lett. Hamarosan üressé és meztelenné vált. Majdnem új volt a tortasütő, amelyben meg lehetett csodálni a morzsák között a kés első, csillogó és egyenes, rózsaalakban karcolt nyomait.

— Legalább az a jó — mondta az író felesége —, hogy nincs az az érzésünk, hogy a semmivel töltöttük a délutánt.

A novella sem volt rossz. Az író odavitt és felolvasta a feleségének, a gyerekek maguktól elhallgattak, ismerték már a zenét, figyeltek anélkül, hogy értenék. A felesége is úgy vélekedett a novelláról, mint ő. Biztosak voltak benne mindketten: egyáltalán nem rossz.

Mielőtt sétára indult volna az egész társasággal, az író felment dolgozószobájába — könnyűnek érezte magát, mint egy májusi reggel —, hogy helyére rakja a novellát, melyet a felesége szeretett.

De abban a pillanatban, amikor a régi, szalagokkal és kissé rozsdás káccsokkal ellátott dossziéba csúsztatta, ahol vagy húsz másik, kiadatlan novella várta, furcsa módon újra maga előtt látta az új, meztelen, tisztára mosott tortasütőt...

Hát, miért ne?... Kedve támadt elinténi a novelláját, és meg is tette.

Fordította: Nobel Noémi

Nagy érdeklődés kísérte a debreceni sportcsarnokban megrendezett háromnapos országos kiállítást

Tavaszt váró kiskertészek

MATHIÁSZ JÁNOS ÉS KÖVETŐI

Debrecen történetéből számos nagy hírű tudós és író nevét ismerjük, akik a botanikával, a kertészkedéssel is szoros kapcsolatban álltak. Itt élt és dolgozott Diószegi Sámuel, aki Fazekas Mihályval közösen alkotta meg az első magyar fűvészkönyvet. Simonyi öbester, a város fásításának úttörője és Pohl Ferenc főkertész, a Canna generalis nemesítője is Debrecenben élt egykor. A Paczel és a Simonffy család nevét a róluk elnevezett gyümölcsfélék, Szántó Győző emlékéért pedig az első munkás-kertársulás létrehozása őrzi az utókor számára.

A város kertészeti hagyományainak ápolását és továbbfejlesztését tűzték ki célul a közel másfél évtizede megalakult kertbarátok körök is. Ebben a nemes törekvésben is élen járt a Mathiász Jánosról elnevezett debreceni közösség, amely fél évvel ezelőtt elnyerte a kistermelői közösségek VIII. országos kiállításának fődíját és vándorserlegét.

„A titok kulcsa nem lehet más, csak a szakadatlan munka és kitarás” — írta hetven évvel ezelőtt Mathiász János, a Kecskeméti, majd a hegyaljai Mádon tevékenykedő híres szőlőnemesítő. Az egykori debreceni központi kertbarátok az ő nevét vette fel másfél évtizeddel ezelőtt, s tagjai — ma már 145-en — máig is magukénak vallják a névadó eszméjét. A meginduláskor elsősorban Banai József adott sok hasznos tanácsot a közösségbe tömörült kiskerttulajdonosoknak. A neves kertész-munkások negyvenévi szakmai és termelés-irányítói munka után vállalkozott a kör szakmai irányítására. A ma már Poór Antal, dr. Gécz László és Új Imre által vezetett társaság a TIT aranykoszorús plakettjének 1981-ben történt elnyerése után 1982-ben már az országban ténykedő kistermelői közösségek legjobbjának is bizonyult. Két évvel ezelőtti terméseredményeiket — 50 tonna köszmeté, 40 tonna vegyes gyümölcs, 10 tonna zöldség és szőlő — is túlszárnyalták tavaly. Az eddigi OMÉK-okon arany-, ezüst- és bronzérmeket szerzett klub nevéhez egy hold parlagföld művelése vonása is fűződik. A klub vezetője, a nyugdíjas Poór Antal négyosztályos lenctelepi kertjében mindenféle gyümölcsöt — így többek között 35 szőlőfajtát is — termel. A piacra és önellátásra szánt csaknem tizennégy hektár területéből a szűk családi kör tagjai mindannyian kivessék a részüket. A nyolchektónyi „saját termésű” bor elfogyasztásában a kertbarátok tagjai is segítenek, akiknek kertjei legalább olyan gazdagok gyümölcs- és zöldségfajtákban, mint Poóréké. Például Ménes Attila gyönyörű almását vagy Erdey István őszibarackosát is kiemelhetjük, de Bagdi Géza, Egri Alajos

és mások sem szégyenkezhetnek az általuk gondozott fákkal és tőkékkel.

A klub megalakulása óta minden hét első napján foglalkozást tart. Összejöveteleik többségét a tavaszi és a nyári hónapokban házi- és bemutatókertekben, üzemi kertészetekben tartják. Arra törekcsenek, hogy minél több kertészeti szakembert meghívjanak előadónak, akikől megismerhetik az új fajták tulajdonságait és a modern termesztéstechnológiai eljárásokat. Az ország különböző részeire szervezett tapasztalatszerző látogatásaik során a kerteken kívül más tájak helytörténeti értékeit is igyekeznek megismerni, s a távolban élő emberekkel baráti kapcsolatokat kialakítani. Az eltelt másfél évtized során Pomázról Országig az ország szinte valamennyi tájégségébe eljutottak.

„Ma a mezőgazdasági termelés egészen belül a kistermelés is kiállja a legigényesebb nemzetközi összehasonlítás próbáját” — mondotta S. Hegedűs László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára fél évvel ezelőtt az országos kiállítás megnyitóján. Kijelentését valószínűleg tekinthetjük a Mathiász János kertbarátkörre nézve is, mely több irányú külföldi kapcsolatokat alakított ki az elmúlt évek során. Hat évvel ezelőtt látogattak először a csehszlovákiai Hlohovecra, magyar nevén Galócra, melynek kertbarátköre a szlovákiai Kiskertészek Szövetségéhez tartozik. Nyugodtan állapíthatjuk meg, hogy az Alacsony-Tátra közelében a Vág folyó mentén díszlő kertekkel, méltán vehetik fel a versenyt a debreceni gyümölcsösök is. Négy évvel ezelőtt a lengyelországi Lublin kertbarátaival vették fel a debreceniek a kapcsolatot, mostanában pedig a szovjetunióbeli Klaipeða kiskertészeivel szeretnének találkozni. A mathiászok hazánkban legalább húsz kertbarátkörrel tartanak kapcsolatot, közülük legszorosabb barátság a jászberényiekhez, orosháziakhoz, kecskemétiékhöz és nyíregyháziakhoz fűzi őket. A kertbarátkör megalakulása után egy évvel, 1969-ben már megrendezte első önálló kertészeti bemutatóját, majd egy évvel később a megyei jellegű kertészeti napok rendezésére is vállalkozott. Legutóbb pedig az országos rendezvény egyik aktív szervezője volt.

A téli hónapok időjárása nem engedi meg számukra a kertjekben való munkálkodást, ezért a közösség tagjai az elmúlt évi eredmények értékelésével, házi borsenyekkel, kertészettel kapcsolatos szakmai vetékedésekkel és kulturális rendezvényekkel töltik el a hétfő estéket. Már alig várják a tavasz és a jó idő beköszöntését, hogy minél hamarabb hozzákezdhesenek a fák metszésével a jövő évi termés megalapozásához.

Csuhák Zoltán

A debreceniekkel régóta kapcsolatot tartó pomázi kertbarátkör bemutatója

Századunk nagy orvosi felfedezései

A terhesség korai felismerése

Az orvosokat már az ókorban is foglalkoztatta a terhesség korai szakaszának felismerése, így az i. e. 1350-ben íródott Papyrus Berolen-sis szerint az ókori Egyiptomban a terhes nők vizeletével öntözött növények fejlődéséből vontak le következtetéseket. Az újkor hajnalán is több európai orvos próbálkozott különböző korai terhességre jellemző eljárások kidolgozásával. Nagy haladást jelentett a freiburgi A. Hegar által 1895-ben leírt tapintási lelet, amelynek segítségével már elég biztonságos diagnózist lehetett felállítani. E. Abderhalden biológiai próbájával olyan eljárást vezettek be, amely szerint a terhesek vérében kimutatható egy idegen fehérjét lebontó fermentum, és ennek alapján vált közzismertté a róla elnevezett reakció.

A terhesség korai felismerésében a forradalmi változást az Aschheim-Zondek-reakció jelentette. Ezt a reakciót ma már sehol sem végzik, de kiindulópontja lett a korszerűbb eljárásoknak. Lényege az volt, hogy egernek kb. 2 köbcenti terhesvizeletet fecskendeztek be, két nap alatt hadra adagra osztva, és az állatot az első befecskendezés után 100 órával megölve megvizsgálták a petefészkeiket. A mutatózó elváltozásokból von-

tak le következtetéseket. Már a reakciót leíró S. Aschheim rámutatott arra, hogy a nem terhes nők vizeletében nincs annyi hormon, mely elegendő lenne a reakció kiváltásához, így 98-100 százalékos arányban biztonságosan alkalmazható. Vizsgálatok a legkritikusabb helyzetben, a méhen kívüli terhesség gyanúja esetén rendkívül lassúnak bizonyult a négynapos vizsgálat, így minden körülmények között korszerűbb és gyorsabb eljárást kellett keresni.

Az előbb említett kísérletet megpróbálták végrehajtani patkányokon, nyulakon is, de a reakció idejét legfeljebb 24-48 órára lehetett szorítani. Teljesen háttérbe szorította az említett állatokat a béka felhasználása. Először egy dél-afrikai zoológus ismerte fel egy afrikai békafajban, hogy a nőstény alkalmas a terhességi reakcióra. B. A. Houssay Nobel-díjas argentin fiziológus leírta, hogy a him békák is alkalmasak a gyors terhességi reakció elvégzésére. A jelenleg használatos békapróbat Galli-Mainini dolgozta ki. Hazánkban elsőnek Bach Imre kimutatta, hogy a hazai békafajok is alkalmasak a próba elvégzésére. A pozitív eredmény már három óra múlva biztonságosan leolvasható. Napjainkban már im-

munológiai reagensekkel végzik e fontos vizsgálatot.

Ki volt Aschheim, akinek munkássága új alapokra helyezte a fontos vizsgálatot? Berlinben született 1878. október 4-én, ahol orvosi tanulmányait is végezte, azután a berlini Charité női klinikájára került, ahol laboratóriumi körülmények között kidolgozta a róla elnevezett reakciót. Ebben nagy támogatást kapott intézeti főnöke, Georg August Wagner professzortól, aki e célra külön hormonlaboratóriumot létesített az intézetben. Aschheim 1931-ben klinikát kapott Berlinben. A faji törvények miatt 1935-ben kénytelen volt elmenekülni Németországból, kutatásait Franciaországban, a Francia Tudományos Akadémia Kutatási Központjában folytatta. Munkássága kiterjedt az endokrinológiára, általában a belső szekréciós kutatásra.

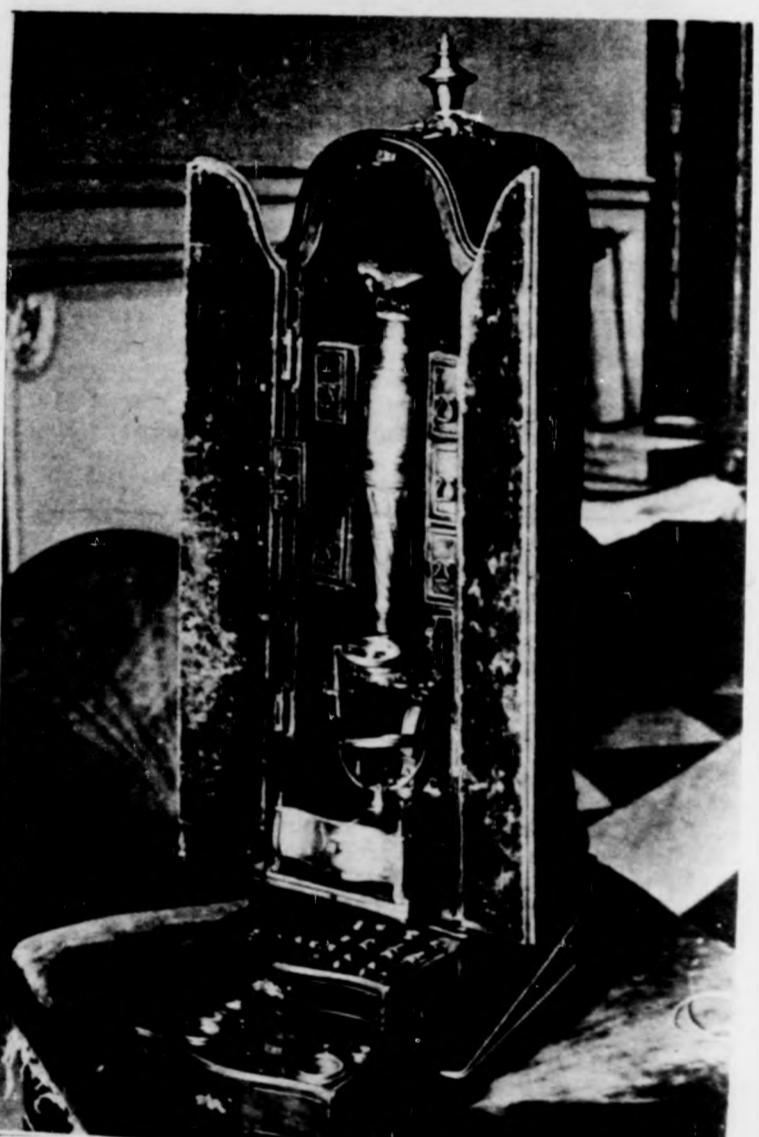
Az endokrinológiai kutatásokat átforgalmazta a biokémia, majd a molekuláris biológia, kiszorította a morfológiai és hisztológiai vizsgálatokat. Aschheim vizsgálati módszerével, a szexuálhormonok kutatásával azonban egészen új alapokra helyezte a terhesség, főleg annak korai szakaszának felismerését. Nem véletlenül avatta számos akadémia dísztagjává.

Dr. Kapronczay Károly

Lábbal tiport értékek

Európában a szőnyeg egyszerű lakberendezési tárgy, amivel a padlót borítják, díszítik. Keleten jóval több ennél, ősi szertartások szimbóluma, amely vallási szokásokhoz is kapcsolódik. Történeti sorrendben a nemzetszönyeg volt az első. De a szövött és csomózott szőnyegek története is a legősibb időkre nyúlik vissza. A szép és értékes szőnyeg fogalma ma is világszerte összefonódik a „keleti” jelzővel. Így nevezik mindazokat a szövött és csomózott technikával készült alkotásokat, amelyeket ma már világszerte — s nem csak a keleti országokban — előállítanak. A kézzel szövött vagy csomózott textilanyag ma luxus-cikk, de a nagyiparban szinte korlátlan lehetőség van rá, hogy az otthonokat elássa izléses, művészi darabokkal. Ilyen korszerű gyártási eljárásnak számít például a rendkívül termelékeny tűzött technológia. A lényege az, hogy a hordozó alapszövetbe különböző sűrűségben dolgozzák bele a díszítő fonalakat. A tűzött szőnyeg készítésénél az emberi munka-szükséglet mindössze egyenlőcserével a szövött gépi technológiánál szükségesnek. A szövött szőnyeg egyetlen négyzetméterének előállításához egyébként — az előkészítő folyamatokat is beleértve — egy óra szükséges.

Századunk fejlett technikája ma már nemcsak az előállítást segíti, hanem a szőnyegek bonyolultan szép mintázatát megkomponáló tervezőket is. Egy angol gyártmányú mágneses adat-rögzítő rendszer segítségével például az eddiginél sokkal változatosabb mintájú szőnyegek lehet tervezni, illetve szövésre előkészíteni. Egy-egy mágneslámpa kb. nyolc állandó szőnyegminta adatait tudja tárolni. Egy gombnyomással változtatható a minta, vagyis kiválasztható a meglévő nyolc közül a kívánt változat. A minta tükörképét is elő lehet állítani ezzel az eljárással. A tervezési munka végeredménye ezután a gépeket vezérlő lyukszalagokon kerül ki az üzemekbe. (KS)

Mikroszkóp aranyból

Egyes irodalmi források szerint a régi arabok már a 11 században ismerték az üveggömbszilánkok — a kezdetleges lencsék — nagyító-képességét. A mikroszkóp feltalálása a későbbi évszázadokra esett. Ez a tudományos kutatásokban igen fontos nagyítóeszköz párhuzamosan fejlődött a távcsövel.

Ki találta fel a mikroszkópot? A hagyomány szerint két flamand látszerész: Hans Lippershey és Zacharias Jansen munkásságának köszönhető a mikroszkóp feltalálása a 17. században. A legtöbb lexikon azonban óvatosan fogalmaz, és nem köti csupán ezekhez a nevekhez ennek az optikai eszköznek a feltalálását. Bizonyos, hogy több személy működött közre megszüntetésében.

A holland Leuwenhoek (1632-1723) ázálékállatok végett kutatásainál egyszer-

rű mikroszkópokat használt, amelyeket maga szerkesztett. Később folyamatosan tökéletesítette berendezéseit, és végül sikerült mikroszkópjával elérnie a 270-szeres nagyítást.

A mikroszkóp története bizonyos fokok egybeesik a legfontosabb tudományos felfedezések, valamint a technika fejlődésének történetével. Az első eszközök egy-egy cső két végén elhelyezett lencséből álltak, azután fejlesztették ki az állványokat, az optikákat, a megvilágítást és így alakultak ki fokozatosan a ma is használatos laboratóriumi mikroszkópok. A mikroszkóp történetének érdekes példányát látjuk a képen, a nagy francia forradalom idején kivégzett Marie Antoinette mikroszkópját, amelynek teste és tubusai szinaranyból készültek. (KS)

Hallo!

A drámaíró mesél
— Képzeld, mi
— sággal szétrobbant,
— És mi volt arr

A hölgy az állat
medence előtt.
— Látod, Kurt, a
— Bocssáson m
helyre a mellette á
— Dehogy, ez bá
Ebben a pillanat
— Nos, ehhez m
kalmazott.
— Hiszen a bán
— Budarság! His
is kijön!

A bíró megkerde
— Fejtse ki assz
lőkereset beadásá
— Tudja kérem,
egyik sem tetszik n

— Odanézz, men
ja sóhajva a feles
— És tudod-e, h

Egy szép napon
jában, és megkerde
— Hogyan került
— A kandalló cs
A házigazda a t
ragadta a kezét.
— Könyörgöm, n
— Mi köze ehhe
rok telefonálni, ho

— Nekem elég a
tudom, mit gondol
nek.
— Szegénykém...

DÁV
(Avagy egy...)

A magánvál
(GMK) — a követke
pítoták: egy psz
(a vezető); egy sz
egy teológus és egy
egy. Utóbbi meg ne
te meg a szexológi
mát, de már közel
zá!

A kezdeményezés
ez volt: a mai v
gazdasági helyzetbe
ható nehézségek r
szocialista dolgozók
szükségük van ön
az élet minden
mint bármikor. Töb
dukálhat az, akinek
ma van és nem sze
sebbései érzésben.
nyosan: minderwert
fűhl.)

A vállalkozás r
indult. Az ügyfelek
bizalomfejlesztő gy
kat tartottak a kivé
emberek. (A vezető
Indiában egy fakírt
ta az akaratfejleszt
jelentkezőkbe bele
rálták, hogy ők kis
ve ők is emberek;
tagjai a társadalom
l'jedjenek meg a sa
a főnökük árnyékát
teljék joaikat; a n
kért, ötleteikért, új
járó megfelelő díja
tüntetés, s ha pél
tőkfilkő hőbörög.

A „senész”

Hallottuk valahol

A drámaíró meséli a barátjának:
 — Képzeld, mielőtt lehullott a függöny, a nézőtér valóságos szétrobbant, olyan tapsvihar tört ki.
 — És mi volt arra a függönyre festve?
 ...
 A hölgy az állatkertbe viszi a fiát, és megáll vele a vízmedence előtt.
 — Látod, Kurt, az ott egy bána.
 — Bocssasson meg, asszonyom, ez krokodil — igazítja helyre a mellette álló alkalmazott.
 — Dehogy, ez bána! — makkcsodik a hölgy.
 Ebben a pillanatban az állat kimászik a partra.
 — Nos, ehhez mit szól?! — kiált fel diadalmasan az alkalmazott.
 — Hiszen a bána sohasem jön ki a partra!
 — Badarság! Hiszen a saját szemével láthatja: néha még is kijön!
 ...
 A bíró megkérdezi a felperestől:
 — Fejtse ki asszonyom, azokat az okokat, amelyek a vádlókereset beadására indították.
 — Tudja kerem, az én férjem kettős életet folytat — és egyik sem tetszik nekem!
 ...
 — Odanézz, mennyire szereti az a férfi a lányt — mondja sóhajtván a feleség, és a televízió képernyőjére mutat.
 — És tudod-e, hogy mennyit kap érte? — kérdi a férj.
 ...
 Egy szép napon a skót megpillantotta az ördögöt a szobájában, és megkérdezte tőle:
 — Hogyan került ide?
 — A kandalló csövén keresztül.
 A házigazda a telefonhoz nyúlt, az ördög azonban megragadta a kezét.
 — Könyörgöm, ne telefonáljon a lelkeségek.
 — Mi köze ehhez a lelkeségnek? A kéményseprőnek akarok telefonálni, hogy holnap nem kell kijönnie!
 ...
 — Nekem elég az, ha egy férfi szemébe nézek, és máris tudom, mit gondol rólam — dicsekszik Lolita a barátjának.
 — Szegénykém ...

Monológ konyak mellett

... Aranyapám, nálunk valamelyik okos kitalálta, hogy a munkaidőt munkával kell eltölteni, és nem lehet különböző trükkökkel a városban grasszálni, csavarogni. Mert régebben nagyban ment a rongyruzás. Mindenki úgy lógott, lazál, ahogy tudott. Például a karbantartó brigád délelőtt mindent gyorsan megcsinált, ebéd után irány a mozi: a két órákor kezdődő előadásra felváltva jártak, hogy ne legyen feltűnő a lógás. A főnököm pénteken délelőtt már a ráckevei Dunán pecázott azzal a trükkel, hogy hét végén leltárellenőrzést tart a vidéki részlegekben. Terike, a balesetvédelmi osztályról az anyósa nevével délelőttönként takarítást vállalt, és azt mesélte be a főnöknek, hogy a testvérüzemben elsősegélynyújtó tanfolyamot vezet. Belezna! Dodó, a fejlesztő mérnök heti három alkalommal óraadó tanárként ügyködött a szakközépiskola nappali tagozatán.
 Hát ez a nagy népvándorlás most megszűnt, csak igazgatói engedéllyel lehet kilépőt szerezni. Persze, aranyapám, nehogy azt hidd, hogy most többet dolgozunk. Ugyan kérem. Egyszerűen a vállalaton belüli lazálás új módozatait dolgoztuk ki, vagy ahogyan mi mondjuk, lógás-szerkezet-átalakítást hajtottunk végre. Na, nyelvük le ezt a kis konyakot, mert sürget az idő! Csiríó!
 Kérlek szépen, Terike már nem jár takarítani, ellenben totó- és lottószelvényeket árul bizományban. Nyolctól tízig rendel, mint az üzemi orvos, de sürgős esetben egész nap. A karbantartók egy vásároló kiskereskedőnek keljfeljancsikát gyártanak sorozatban. A könyvelés nődolgozó, akik régen a kirakatokat nézegették, s a városban grasszáltak óraszám, most áttértek a kézimunkára. Kardigánokat, pulóvereket kötnek, terítőt horgolnak, Lacházi Bóbe a kalotaszegi meg a kalocsai himzés fortélyait mutogatja nekik, ketten pingálni tanulnak, a számviteli osztály vezetője pedig mindenáron tojást akar festeni. A gyártás-előkészítők megalakították az Új Tükör-olvasóklubot, de állítólag olvasnak mindent, még az Új Embert is, persze csak munkaidőben, amikor a gyártás-előkészítés szünetel.
 Azt kérdezd, aranyapám, hogy kerültem ebbe a presszóba világos nappal, délután kettőkor? Tudod, pajtás, hiába tiltják a kijárást, azért az emberek tele vannak gondokkal, tenni-valókkal. Így aztán, aki kilépőt szerez, az intézi a többiek ügyes-bajos dol-
 gait. Én, kérlek, már a hentesnél a Szeptekineknek rendeltem két kiló karajt, mert estére vendégeket várnak, Lancsalics bácsinak befizettem az OTP-tartozását, a bölcsődéből hazavittem az Apostagi Zsózsó kisfiát a nagymamához, mert belázasodott a kislegény, Nádasdy úrnak borotvapengét meg arcmosót vettem, beszéltem a főmérnök fiának a matektanárával, voltam az adóhivatalban, a telekkönyvben, a GELKA-nál, az antikváriumban, hogy csak a leglényegesebb megbízásokat említsem.
 Mit kérdeztél, aranyapám? Holnap Pestre megyek a főkönyvelővel. Állítólag most lehet a Volvó-jához eredeti gumikat kapni, megnézzük egy új Bud Spencer-filmet, este pedig kimegyünk a Népstadionba. Ja, hogy milyen ürüggyel lépünk meg Pestre? Valami kimutatást, tervjelentést kell fölvenni a minisztériumba. Amíg a főkönyvelő a minisztériumban nyüzsög, én megveszem a gumikat, váltok két mozijegyet, este pedig kimegyünk a meccsre. Na, kérj még két fél konyakot, mert lassan indulok vissza, lejár a kilépőm, aranyapám, nem lehet lazálni, azok az idők már elmúltak... Na, csiríó! ...
 Kiss György Mihály

Aforizmák

Elmondhatjuk, hogy feltételezett tudásunk véges, tudatlanságunk azonban végtelen.
 (Sir Karl Popper)
 ...
 Nem könnyű előítéleteket elvekre feltüntetni — többnyire mégis sikerül.
 (Peter Bamm)
 ...
 Aki hozzászólt ahhoz, hogy soha se legyen egyedül — az elamerikaiasodottnak számíthat.
 (André Maurois)
 ...
 Napjaink tizenegyedik parancsolata így hangzik: Ne öregedj meg.
 (Helmut Qualtinger)
 ...
 A modern civilizáció balgasága, hogy lemond az ördögbe vetett hitről, holott mégiscsak az ördög a létezésének egyetlen magyarázata.
 (Ronald Knox)
 ...
 Elveink pontosan addig tartanak, ameddig szenvedélyeinkkel vagy hiúságainkkal konfliktusba kerülnek, s akkor mindig a rövidebbet húzzák.
 (Theodor Fontane)
 ...
 A haladás azt jelenti, hogy az ismert régi gondokat ismeretlen új, még bonvolultabb gondokra cseréljük át.
 (José Ortega y Gasset)
 ...
 Kénytelen voltam belátni, hogy az ember számára nem annyira a saját életben maradása vagy az emberiség életben maradása fontos, mint inkább az ellenfél megsemmisítése.
 (Bertrand Russell)
 ...
 Ahhoz képest, amit John és Robert fivéreim tettek az orszáért, életükben mindkettőt kevésbé kedvelték. Az irántuk érzett tisztelet csak a haláluk révén növekedett.
 (Edward Kennedy)
 ...
 Ha nem bontakozik ki újfajta szolidaritás, akkor hamarosan a munkával rendelkezők és a munkanélküliek közti osztályharc kőszönt ránk.
 (Norbert Blüm)
 ...
 Az ideális megoldás az volna, ha nem gyermekeink, hanem mindjárt unokáink lennének.
 (Gore Vidal)
 ...
 Az FDP már csak üres kesztyű, amelybe Genscher az ujjait dugja.
 (Heimut Schmidt)

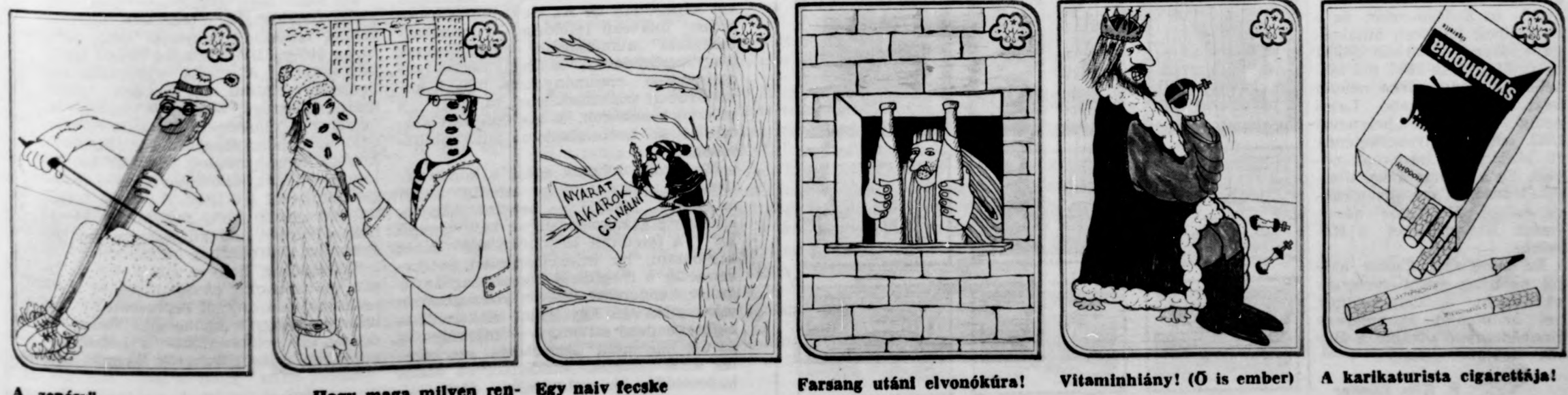
„DÁVID ÉS GÓLIÁT” (Avagy egy magánvállalkozás rövid története)

A magánvállalkozást kérdezzék meg tőle: ugyan, (GMK) — a következők alapították: egy pszichológus (a vezető); egy szociológus, egy teológus és egy urológus. Utóbbi még nem szerepelt meg, a szexológus diplomát, de már közel állt hozzá!
 A kezdeményezés lényege ez volt: a mai világ- és gazdasági helyzetben, a várható nehézségek miatt, a szocialista dolgozóknak több szükségük van önbizalomra az élet minden területén, mint bármikor. Többet produkálhat az, akinek önbizalma van és nem szenved ki-sebbségi érzésben. (Tudományosan: minderwertigkeitsgefühl.)
 A vállalkozás ragyogóan indult. Az ügyfeleknek önbizalomfejlesztő gyakorlatokat tartottak a kiváló szakemberek. (A vezető például Indiában egy fakirtól tanulta az akaraterjesztést.) A jelentkezőkbe bele önszuggesztették, hogy ők kis... illetve ők is emberek; hasznos tagjai a társadalomnak; ne ijedjenek meg a saját vagy a főnökük árnyékától. Követeljük jogaikat; a munkájukért, ötleteikért, újításaikért járj megfelelő díjazást, kitüntést, s ha például egy tökfílkó hőbörög, bátran tettek velem! Módszerük tökéletes! En már azt is elértem a főnökömmel, hogy előre köszön és elismerte: tudásom révén akár az ő helyére is kerülhetnék, ha tőle függne! En nem vagyok hátlatlan ember, ezért jó néhány ismerősömet, munkatársamat is rávettem, hogy vegyék igénybe az önk új, szocialista szolgáltatását! Pillanatnyilag tíz új klienset tudok ajánlani önöknek!
 A „Dávid és Góliát GMK” vezetője, Lelkes Kázmér, alkoholtól bódult tekintetét rávetette a meggyógyult páciensére és rezignáltan legyintett:
 — Már késő, Mimóz úr... vagy elvtárs, mit tudom én... vállalkozásunk csődbe ment; megfúrtak bennünket... elkövetkezett a... legszörnyűbb dolog, ami eljöhett...
 — De micsoda, az istenért? — kérdezte kétségbeesetten Mimóz.
 — Teljesen elvesztettük az önbizalmunkat, uram — suttogta a letargiába süllyedt ember hangján Lelkes Kázmér pszichológus — és belétűrt öszül, néhány hete még koromfekete hajába.
 Vattai Miklós

Londonban Skócia szépségkirálynője mutatta be a divattervezők tavaszi kötött ruha-ajánlatát (MTI Külföldi Képszolgálat)

BODÓ JÁNOS KARIKATÚRAI

A „zenész” — Hogy maga milyen rendetlen?! — Egy naiv fecske — Farsang utáni elvonókúra! — Vítaminhiány! (Ő is ember) — A karikaturista cigarettája!

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Csörsz

Pest, Szolnok, Heves és Borsod megyéken át két hatalmas, egymással nagyjából párhuzamos árok húzódik. Az északi Jászárokszállástól, illetve a Tarna folyótól Dormanán át a Tiszáig követhető. A déli, a hosszabb Gödöllőtől Jászfényszaru át Pély és Tarnaszentmiklós között Ároktóig tart. Ezt is, azt is Csörsz árkának nevezik, de Ördögárokknak is mondják őket.

A Csörsz monda első írott nyomát Benczédi Székely István Krónikájában (Krakó, 1559.) találjuk. A 718. év jeles eseménye, hogy Seita, Pannónia királya „a Csörsz árokat” megvitte, kit nem azért hittanak Csörsz ároknak, hogy azon Csörsz király felesége hozott magának, hanem azért, hogy az árokat az országunk oltalmára legelőször ő csináltatta volna még Attilának előtte, mikor itt külön nemzetek lakozának... Nemcsak egy vagyion aféle, hanem több is vagyon, jelesen a Tisza-Duna között”.

Jó harmadfélszáz évvel később mint elő a hagyományt dolgozta fel a Csörsz-mondát Tompa Mihály Csörsz árka című néprégijében. De mi a valóság? Az, hogy a nép képzelete ezeket a hatalmas árokat az ördög művének tekintette, s mint ilyet az itt élő szláv törzsek a maguk nyelvén Csert-rov névvel nevezték. A kifejezés részfordítása Csert-rov névvel fordította pedig Ördög árka, Ördögárok (csert-ördög). A Csörsz nevet tehát nem más, mint a szláv csert, csersz, ö-ző változatában csörsz tulajdonnévvé vált formája.

Voltak, kik a Csörsz nevet a Caesar változatának tekintették, és olyanok is (Katonna István, Szabó Károly), akik a honfoglaló Curzán vezérben vélték megtalálni a névadót. A népi szövegtől pedig Csörsz árkának értelmezi az építményt.

Csörsz árka a legújabb régészeti kutatások szerint a rómaiak előretolt védelmi vonala volt a különböző barbár törzsek beütéséi ellen. Magyarország területén a régi időkben sok földéptmény maradt fenn, s ezeket a magyar néphit is az ördög művének tulajdonította. Összefüggést az Ördög árka, Csörsz árka névadás azzal a népmesei motívummal, amely szerint a mesehős csak akkor nyerheti el a királykisasszony kezét, ha egyetlen éjszakán egy erdőn kiirt, földjét felszántja stb., persze ördögök, esetleg tündérek végzik el helyette ezt a munkát.

Ördögárok, Csörsz árka itt Debrecen környékén is található. Van belőle kettő is. Az egyik a Monostor erdőből megy át Bösözrmény erdejébe, s tovább haladva északnak a hadházi Telek-földön vész el. Hadház és Bösözrmény 1787. évi határperében az egyik fatens (tanú) így vall: „Ördögárok mentén levő út határuknak tartik Hadház és Bösözrmény között.” 123 év múlva, 1890-ben, a tagosítási jegyzőkönyvben ezt olvassuk: „Az 5 holdon aluli bösözrményi birtokok földje... az Ördögárokotól kifelé adassék ki!”

A másik a hadházi Nagyerdőből indul, s Pallagon majd az Erdősuszán és a mipepécsi földeken áthaladva a sárándi határbán fejezi be útját. Pallag 1835. évi térképe ezt Csörsz árka névvel jelzi. Balkányi Szabó Lajos pedig Debrecen helynevei 1863. című könyvecskéjének 38. lapján Ördögárokknak nevezi. Ez a Csörsz árka, illetve Ördögárok ma csatornává építve Kondoros néven vezet a vadvizeket a Kőselebe.

Ez lenne az a Csörsz, akiről nemcsak árokat neveztek el, hanem a Csige kertnek azt az utcáját is, amely a Honvédtemető utcából a Hősök utcájába vezet.

F. Kiss Sándor

SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ *

AZ ORVOS TANÁCSA

Egy gyermekkori parazitás megbetegedésről

Gyakran hallani a szülők-től, hogy gyermekük az utóbbi időben nagyon nyugtalan, étvágytalan, s napközben, de főként este és éjszaka — lefekvés és elalvás után is — sokat vakargatja végbélnyílásának környékét. A gondos szülők a baj eredete után kutatva felfedezik a székletben az apró, fehér, cérnavékony mozgó „lányeket” — amit az orvosok hegyesfarkú bélgilisztáknak, cérnagilisztáknak neveznek.

A roppant szapora hegyesfarkú bélgiliszta a vékonybél alsó szakaszában és a vastagbélben él. Ott kerül sor a petékkel teli nőtények megtermékenyítésére is. Mielőtt ez megtörténne, a nőtény ki-sodródik a végbélnyílás felé, s felkészül a peték lerakására. A nőtények, és bennük a peték vagy a bélsárral jutnak ki a szabadba, vagy — főként este és éjszaka — a nőtény kimászik a végbélnyíláson, s annak környékére rakja le a petéit. Negyed-félóra alatt egy-egy nőtény tíz-tizenkétezer petét is rak, s utána az állat hamarosan elpusztul. A peték szabad szemmel nem láthatók. A peték, mielőtt a szájba, s onnan a bélbe jutnak, burkuk feloldódik, s a szabadba vált lárvák a feji végükkel megkapaszkodnak

a bél falán. Ez az életszakasz 12—14 napig tart, mielőtt a lárvákból ivarérett paraziták fejlődnek, s azok újabb férégnemzedéket hoznak létre.

A tapasztalatok szerint olyankor is orvoshoz kell fordulni, ha a végbéltájék viszketésén kívül nincs egyéb panasz. A bélgiliszta ugyanis még a látszólag tünetmentes esetekben is gyulladáshoz hozza a bél és a végbélnyílás nyálkahártyáját. De okozhat még a látszólag tünetmentes esetekben is gyulladáshoz hozza a bél és a végbélnyílás nyálkahártyáját. De okozhat még a látszólag tünetmentes esetekben is gyulladáshoz hozza a bél és a végbélnyílás nyálkahártyáját.

Hazánkban ez a leggyakoribb parazitás betegség. Gyermekközösségek nagy száraléka szenved tőle, de találhat olyan iskolai osztályt is, ahol a tanulók 92 százaléka féréghordozó volt! A betegség a férégekkel terjed. Gyakran a heves viszketés miatt vakarózó beteg keze a fertőzés terjesztője, hiszen a bőr redői között, valamint a körömök alatt megbúvó peték könnyen a szájba kerülhetnek. Ezen a módon többnyire a beteg fertőzi meg újra és újra önmagát.

Gyakoribb azonban, hogy a végbél tájékáról a fehérneműre és az ágyneműre, onnan pedig a szőnyegre, padlóra, vagy a talajra hulló peték jutnak be a piszkos kezre, vagy a felkavarodott porral a tápcsatornába. Ezzel magyarázhatjuk, hogy a hegyesfarkú bélgiliszta terjedésének nem az életkortól függ, hanem attól a környezettől, amelyben az ember él. Ott, ahol ilyen „gilisztás” gyermek van, az egészségesek is csakhamar megfertőződnek. Így eshet meg, hogy egy-egy közösségnek minden tagja szenved a cérnagilisztától.

gyógyítására kitűnő gyógyszereink vannak: ezek kiirtják a féréket a szervezetből. A gyógyszeres kúra azonban csak akkor lesz eredményes, ha a beteg gyermekkel egyidejűleg a család, vagy a gyermekközösség többi fertőzött tagját is kezeli. Egyébként az újrafertőzés továbbra is fennáll. Elengedhetetlen a rendszeres tisztálkodás, a szappanos fürdés, a sűrű, körömkefézés, a kézmosás, és az ágynemű gyakori mosása, a lakás tisztán tartása, a portalanítás, a padló fertőtlenítő hatású folyadékkal való feltörése a betegség továbbterjedésének megelőzése érdekében.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

Alderney

A bélyegkiadási tevékenység szerencsés korlátozni. Legalább azokat a területeket kívánják kizárni, ahol még ezer lakos sincs. A valóság azonban más, gyakorta jelennek meg szinte lakatlan szigetállamok magas névértékű kiadványai. Nem szűkölködünk új bélyegkiadások sem. Finnország nemrégiben bejelentette, hogy a svéd kisebbség lakta Aaland szigetek bélyeget kapnak. Most viszont arról számolhatunk be, hogy színtre lép Alderney. Ez a sziget a mintegy 90 négyzetkilométer területű Gernsey szigetek közül a legnagyobb. Az első sorozat valódi bemutatkozás. A sziget térképe mellett gyönyörködhetünk a tagolt part öbleiben, yacht kikötőiben. St. Anne ódon belvárosának házai, műemlékei között úgy pillanthatunk szét mintha személyesen jelenlennék. Alderney a La-Manche csatornában fekszik, az európai kontinenshez legközelebb eső sziget. Az első sorozat 12 címletből áll, további kiadásról még nincs hír. Az angol anyaországban ezentúl a saját bélyegek, valamint a tartományi (Wales, Skócia stb.) és az önállóan jelentkező Jersey, Gernsey és Mann bélyegein kívül tehát Alderney nevével is találkozni fogunk.

Újdonságok

Itt a farsang. Liechtenstein három értékű sorozata a helyi népszokások tarkaságát, köztük a boszorkányégetést jelképező, télkergető máglyát is felidéz. Az NSZK 60 pf névértékű címletén a bolondugratás szokása tárul elénk.

A vidám parkok egész éven át szórakoztatnak. A világ első ilyen üzemének 400 éves fennállására emlékezik Dánia 2 korona névértékű címlete. Egy forrás felfedezésével kezdődött, amelyet a látogatók ellátására bódékkal vettek körül. Aztán az egyszerű boltokba angol artisták költöztek és tevékenységük nyomán kialakult a „BARKEN” néven ismert szórakoztató park.

Tévyomatok

Nagy lendülettel folyik a részletes magyar bélyegkatalógus összeállítása. A szak-

értőket is meglepi, hogy a modern kiadások között mennyi változat bukkan fel. Legutóbb az 1981. évi Kittenberger sorozat 4 forintos címletén, az iv 44. bélyegen „R” betű helyett „P”-t találtak a MAGYAR szóban. Sok filatelistát csak az 1900 előtti kiadványokban búvárkodnak, a modern bélyegeket egyformának és egyhangúnak vélik. Az előkészítő munka arra utal és részletes katalógus bizonyítja majd, hogy a felszabadulás óta megjelent bélyegek is kutatásra érdemesek.

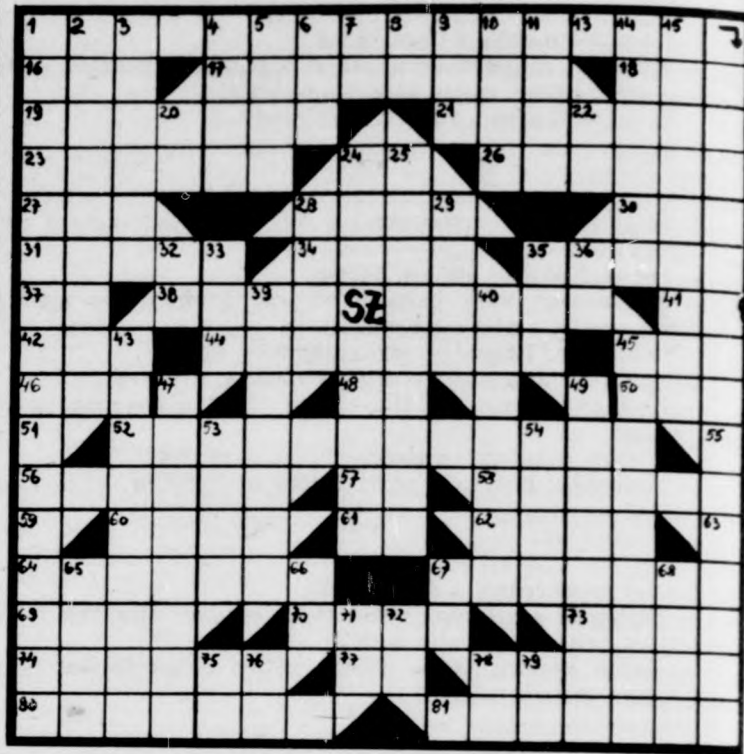
Autósok—Motorosok

Amíg benzin és gázolaj hajtja a gépkocsik motorjait, bizonyos, hogy csupán áremelkedés lehet számítani, csökkenésre nem, hiszen a világ nyersolajkincse egyre fogy. Eppen ezért nagy jelentősége van minden olyan konstrukciós megoldásnak, ami üzemanyag-megtakarítást eredményezhet. A kutatók mindenképp azon fáradoznak, hogy minden egyes autótípushoz meghatározzák az optimális üzemanyag-mennyiséget. Ez nem könnyű feladat, hiszen figyelembe kell venni a motor mindenkori üzemi hőmérsékletét, a beszivott levegő hőmérsékletét, az áramlás sebességét, a motor fordulatszámát, a fojtószelep (pillantószelep) állását és még több más tényezőt. Ennyi adatnak a menet közbeni figyélése, és e sok szempont rendkívül gyors, folyamatos összehangolása csak egyetlen módon, számítógép segítségével képzelhető el. Az elektronika hihetetlen mértékű fejlődése, a számítástechnikai alkatrészek előállításának leegyszerűsödése és nagymérvű olcsósodása eredményeként már a közelműködésben számítani lehet rá, hogy a mikroprocesszorok, a kis fedélzeti számítógépek bevonulnak az automobilizmusba.

Meg kell oldaniuk tehát a konstruktoroknak, hogy a motor mindig annyit és csakis annyit — benzint kapjon, amennyit gazdaságosan el tud égetni. Ezt a feladatot legjobban úgy lehet megoldani, ha injekciószerűen befecskendezik a megfelelő benzinadagokat a motor hengereibe, illetve közvetlenül a szívónyílás elé. Egy ilyen elektronikus befecskendező szivattyú — injektor — az ún. harmadik generációs szerkezetek közé tartozik. Mindenkor a hozzá kapcsolódó kis számítógép dönti el,

KERESZTREJTVÉNY

GEORGE ENESCO

A kiváló hegedűművész 1912. XI. 20-i hangversenye után ezeket írta a Pesti Hírlap (V. 1.; V. 24.; F. 1. sorokban).

Vízszintes: 16. Pántja. 17. Becézett Ilona „barátja”. 18. Vissza: Kambodzsa és a Fülöp-szigeteki gépkocsi jelzése. 19. És Viola. 21. Itt született 1881. VII. 19-én Enesco. 23. Enesco egyetlen operájának szövegírója (folyt. F. 28. alatt). 26. Ne bánkódj! 27. Görögül újat jelent. 28. Modális hangsor. 30. L. F. A. 31. Mozdony teszi, ha hátul ter. 32. Piperecikkmárka. 33. van. 34. Vissza. Itt, falun! 35. Gözmozdonyon; a mozdonyvezető és a fűtő fülkeszerű tartózkodási helye. 37. Francia költő. 38. Enescoút ügykeresik. A sorozatok rendre a múlt nagyszerű alkotásait ábrázolják. Öt bélyegen olyan népi hangszerekben gyönyörködhetünk, amelyek némi változtatásokkal már 2000 éve megszólaltatják a dallamokat.

Mit nyújtanak az olaszok a világnak? Hatalmas ipari létesítményeket, erőműveket tárnak elénk a bélyegpárok. A legújabb összefüggően nyomtatott kétértékű sorozat a Föld térképre helyezett mutatója az olasz szellemi segítséggel épített autógyárakat, valamint egy modern autópárat gépet.

SZ. SZ.-ból. 81. Enesco egyetlen operája. Függőleges: 2. A székesfehérvári tv-márka. 3. Régi ház fala teszi, ha nem tatarozzák. 4. Rivall. 5. A Molliere színmű. 6. Hegy az osztrák-magyar határon. 7. Kis francia sziget. 8. Indonézia. 9. Ismer. 10. Ma gyártottan. 11. Vajon? (románul). 13. Film címe. 14. Semmit (latin). 15. A szorszámai az orrbán. 20. Patás állat. 22. Latin csont. 24. Ceruzait. 25. Serdülök. 29. Vissza; üres. 31. Feltehetően! 35. Azon felül! 36. Keresztül. 39. Két szó. Tagadás. A világ teremtetője a vallások szerint. 40. Sancia nékeső (Hédi). 43. A hosszú, mély, meredek sziklafalu folyóvölgyek. 45. Hejlyettesítő alsóréz. 47. A sakkfigurák. 49. Táncdalénekeső (Zsuzsa). 53. Tehát latinul. 54. Vissza, vajon így? (népies). 65. Zavaros mell! 66. Hajnak boralatti része. 67. Szikladarab. 68. Kyushū szigeti falu (Japán). 70. Francia sziget. 72. Egyforma római szám. 75. Vesében, épében is lehet, hogyha beteg. 76. Ezüst. 78. Alfa és Epszi. 79. Csak az elején és a végén tagad! 80. Szorkőzpen. Beküldendő a vízszintes 1., 21., 23., 24., 38., 44., 56., 81. és a függőleges 1., 22. febr. 22. Kozma András

AUTÓSOK—MOTOROSOK

Injektoros autózás

Amíg benzin és gázolaj hajtja a gépkocsik motorjait, bizonyos, hogy csupán áremelkedés lehet számítani, csökkenésre nem, hiszen a világ nyersolajkincse egyre fogy. Eppen ezért nagy jelentősége van minden olyan konstrukciós megoldásnak, ami üzemanyag-megtakarítást eredményezhet. A kutatók mindenképp azon fáradoznak, hogy minden egyes autótípushoz meghatározzák az optimális üzemanyag-mennyiséget. Ez nem könnyű feladat, hiszen figyelembe kell venni a motor mindenkori üzemi hőmérsékletét, a beszivott levegő hőmérsékletét, az áramlás sebességét, a motor fordulatszámát, a fojtószelep (pillantószelep) állását és még több más tényezőt. Ennyi adatnak a menet közbeni figyélése, és e sok szempont rendkívül gyors, folyamatos összehangolása csak egyetlen módon, számítógép segítségével képzelhető el. Az elektronika hihetetlen mértékű fejlődése, a számítástechnikai alkatrészek előállításának leegyszerűsödése és nagymérvű olcsósodása eredményeként már a közelműködésben számítani lehet rá, hogy a mikroprocesszorok, a kis fedélzeti számítógépek bevonulnak az automobilizmusba.

Meg kell oldaniuk tehát a konstruktoroknak, hogy a motor mindig annyit és csakis annyit — benzint kapjon, amennyit gazdaságosan el tud égetni. Ezt a feladatot legjobban úgy lehet megoldani, ha injekciószerűen befecskendezik a megfelelő benzinadagokat a motor hengereibe, illetve közvetlenül a szívónyílás elé. Egy ilyen elektronikus befecskendező szivattyú — injektor — az ún. harmadik generációs szerkezetek közé tartozik. Mindenkor a hozzá kapcsolódó kis számítógép dönti el,

hogy az említett tényezők függvényében és a gázpedál lenyomásának arányában a befecskendező nyílás mennyi ideig legyen nyitva. A gépkocsi vezetője mindebből csak annyit tapasztal, hogy reggel — még nagy hidegben is — elmarad a szivató használata, nincs motorrázkódás, motorleállás. A jármű pontosan, késedelem nélkül követi a gázpedál diktált parancsot, de abba a mikroprocesszorok is van némi „befeszülése”. A befecskendezett adagok persze időről időre változnak. Ha például a vezető motorfékkel leveszi a lábát a gázpedálról, egy cseppet sem fogyaszt a kocsi. A hirtelen gázpedál lenyomás persze nagyobb üzemanyag-fogyasztással jár, amit azonban a kis számítógép csak az ésszerű gyorsítási határig „engedélyez”.

Ma már nem illúzió egy ilyen optimális fogyasztású, fedélzeti számítógéppel vezérelt injektoros autó, például az 500-as BMW család 528-as típusjelű kocsija. A 2788 köbcentiméter hengerűrtartalmú, 200 km/óra maximális sebességű, 0-ról 100 km/óra sebességre 9 másodperc (!) alatt felgyorsuló autó benzinfogyasztása állandó 90 km/óra tempó mellett, 6,9 liter 100 kilométerenként, állandó 120-as tempó mellett pedig 8,6 liter. A városi forgalomban persze jóval nagyobb, 14—15 liter a kocsi 100 kilométerre eső fogyasztása (98 oktános benzinnél).

Kétségtelen, hogy a BMW 528-as típus konstrukciós szempontból az autotechnika mai csúcspontját képviseli. Am bizonyos, hogy a benne alkalmazott újítások előbb-utóbb a hétköznapi autókban is felfedezhetők lesznek.

B. I.

OTT

ÁGYNEMŰ

A köze

Legintimebb textil ágynemű nagy vároment át az utóbbi években; megváltoztak szokásaink is. Száz ágynemű is kisebbek — példa erre a sok selym bemutatott ágynemű, mintha a magyar száz éve alacsony volna, hanem azért szinte őrve aludt! A nagyvárna, a dunyhaját a paplan, a laposna a váltotta föl. A nem taplan, amelyre gósal került a paplan, hogy a fényes brokajól érvényesüljön, a de legalábbis hímzett szél, a keményített vagy damaszt ágyneműtúra a tisztaságot s ta.

A nagy változás hatásosnak bizonyult, a nagyvárna ágyneműt Patyolatbó sátták. A gépi mosástíri a csipke; hím paplanlepedőt gom sines ideje a dolgozóknak. Mészüle tükros paplanlepedő, tért a dunyhahuzat, ha nem is dunyhára, dlanra húznak, és megdett az ágynemű. csak halványrózsaszín ványkék, sarga kapot az ágynemű anyagai, aztán a kockás, virág színű színt. Es mek a műanyagok; a súlyos vatta cserélő danulónna, de az ávászna is felcserélté lást nem igénylő, mben otthon mosható, műszálas anyaggal.

Közben a reumatiz az egészségügyi felvást végző orvosok is indították a kétpárnás ellen. A gerinc szárn

Rizsből k

RIZOTTO

Mozzávalók 4 szem 15 dkg rizs, 1 fej hagvőkanál vaj, 1 evőcsontvelő, 3 dl tyúves (leveskockából), kanál reszelt sajt.

A hagymát kockákra vágjuk, és forró vajban pároljuk. A csontvelő daraboljuk, a hagvőcsontvelővel együtt pároljuk a rizst, megkeverjük és p Hűslet öntünk hozzá, hagyjuk, majd lefedjük lángon lefedve körülbelül percig pároljuk.

Ha a rizs megfőtt, tálaljuk és frissen sajttal megszórjuk.

RIZSES PARAJ

Mozzávalók 4 szem fél kg paraj (méllyű fej hagyma (12 dkg), vaj, 3 dl rizs, 1,5 dl h (leveskockából), 1 mélyhűtött vagdalthúsa, 4 evőkanál olaj, kor, citromlé.

A hagymát forró megpároljuk, beletess felolvastott parajkré 5 percig együtt pároljuk. Hozzákeverjük a rizst, leöntjük a húsleveset s bi 5 percig főzzük. A gácsákat forró olajba két oldalán körülbelül percig sütjük. Végül parajt sóval, citromlé keves kúrral ízesítjük, pos tátra tesszük és pogácsákat rátéve tálaljuk.

RIZI-BIZI — INDIAI MÓDON

Mozzávalók: 48 db 48 dkg zöldborsó, 6 dkg radék, 6 dkg hagyma, szeg, fahéj, só, babér. Mossuk meg és áztarizst. Pirítsuk meg a márt aranybarnára

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

ÁGYNEMŰ '83

A közeljövő ágyneműje

Legintimebb textillánk, az ágynemű nagy változáson ment át az utóbbi évszázadban; megváltoztak alvási szokásaink is. Száz éve még ágynemű is kisebbek voltak — például erre a sok skanzenben bemutatott ágy —, nem azért, mintha a magyar ember száz éve alacsonyabb lett volna, hanem azért, mert szinte üve aludt! A tömött nagypárnák, a dunyha divatját a paplan, a laposabb párná váltotta föl. A nehéz vattapaplan, amelyre gombolással került a paplanhuzat, hogy a fényes brokátminta jól érvényesüljön, a csipkés, de legalábbis himzett párnaszél, a keményített vászon vagy damaszt ágyneműgarnitúra a tisztaságot sugározták.

A nagy változás az ötvenes-hatvanas években következett be, amikor is új adottságokhoz kellett alkalmazkodnia az ágyneműnek: a nők dolgozni jártak, az ágyneműt Patyolatban mosatták. A gépi mosást nem tűri a csipke; hímmezgetni, paplanlepedőt gombolgatni sincs ideje a dolgozó asszonynak. Megszületett a tükrös paplanlepedő, visszatért a dunyahuzat, amelyet ha nem is dunyhára, de a paplanra húznak, és megszínésdett az ágynemű. Először csak halványrózsaszín, halványkék, sárga kapott helyet az ágynemű anyagai között, aztán a kockás, virágos, harsány színű is. És megjelentek a műanyagok; nemcsak a súlyos vatta cserélődött ki danulónná, de az ágynemű vásznát is felcserélték vasalást nem igénylő, mosógépben otthon mosható, könnyű műszálal anyaggal.

Közben a reumatológusok, az egészségügyi felvilágosítást végző orvosok is harcot indítottak a kétpárnás alvás ellen. A gerinc számára, a

jó pihenés érdekében a sima fekvést ajánlják, legfeljebb egy kispárna társaságában.

Az után rájöttek, hogy igen sok ember érzékeny a műanyagra, könnyen beleizzad, másoknál pedig rossz közérzetet okoz. Ezért újra előtérbe került a pamutvászon ágynemű.

A jövő berendezésében ismét nagyobb az ágynemű szerepe: a külön hálószobával vagy hálófülkével rendelkező lakásokban ugyanis

nem kerül beágyazásra, ezáltal része lesz a szoba vizuális képének.

Az Iparművészeti Vállalat felismerve ezt a tendenciát, tervezőivel, elsősorban Hübner Arankával és Takács Katalinnal ilyen ágyneműgarnitúrákat tervezetett, amelyet újonnan alakult filmnyomó műhelyében már gyárt is (és forgalmazását is megkezdte Budapesten, a Kecskeméti utcai lakástextil boltban, a Röltex és az Ipar-

művészeti Vállalat vidéki boltjaiban is).

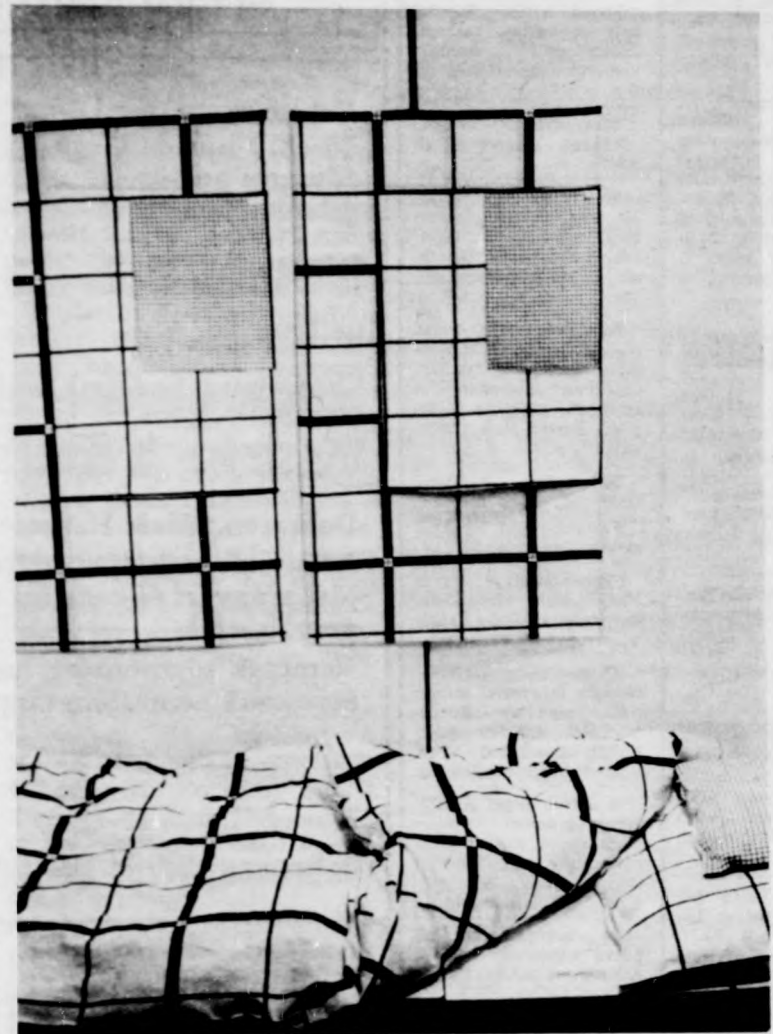
Milyenek ezek az ágyneműk? Anyaguk és hangsúlyos részük fehér pamutvászon. Mintázatuk legtöbb esetben geometrikus. A változatos formában futó csíkozás gazdag mintázatot adhat, különösen, ha például négyzetalakban csíkozza, satírozza be a felületet. A vékonyabb, vastagabb csíkok játéka is remek variációs lehetőség. A csík megkettőzésével kialakított hálóminta vagy a görögös ihletésű meandervonalas ágynemű egyszerű, komoly hatású. Van azonban kedvesen hangulatos virágdíszes is: az egyszerű virágmotívum bordúrt alkot a csíkos dunyahuzaton és a párnán egyaránt. Szívesen használják ugyanannak a motívumnak pozitív-negatív változatát. A sötét alapon vékonyan húzódiagonál csík világos színű a dunyahuzat felületén. Mátoldalán és a párnán — a testtel közvetlenül érintkező részen — világos alapon sötét csík jelenik meg. Van apró virágos és színes ágynemű is ugyanilyen elv alapján, fehér alapon színes virág, sötét alapon fehér.

Mert a színekről külön szót kell ejteni: a türkiz, a sárga, a terrakotta mellett feltűnik a sötétzöld, a barna, a grafitszürke is! Nem kell idegenkedni ezektől a látszólag ágyneműidegen színektől. A fehér alapon többnyire egyetlen szín jelenik csak meg, és semmilyen szín nem zord a fehér társaságában. A laza mintázat, a változatos forma segítségével inkább megnyugtatóan színesnek hat az ágynemű, ellentétben a gyakran idegesítő tarkasággal.

És hogy a harmónia teljes legyen a lakberendezésben, a tervezők hasonló stílusban és színben kínálnak mellé abroszot, szalvétát.

A jelen lakásaiba megszületett a jövő ágyneműje.

Torday Aliz

Takács Katalin tervezte kockás ágynemű (Hauer Lajos felvétele — KS)

Kényelmes, kellemes pihenést biztosít az erkélyen elhelyezett fonott garnitúra

A fonott bútortól a sáslegyezőig

A fa, amelyből egyre több kellene, drága, és a fában kevésbé gazdag vidékeken — mint nálunk is — gyakran hiánycikk. A bútortesterséges anyagokból, fahulladékot tartalmazó farostlemezektől, különböző műanyagokból igyekeznek előállítani. Nem csoda hát, ha divatba jöttek világszerte a vesszőből, nádból font bútorok, használati tárgyak.

Melyek azok a tulajdonságok, amelyek kellemessé teszik a fonott bútortól való berendezkedést? A könnyű, mégis rusztikus felület nem hagy kétséget afelől, hogy a természetből származó anyag van dolgunk. A nád, a vessző nélkülözni a műanyag ridegségét, törekenységét, sérülékenységét. „Szökésé” kellemes, vidám hangulatot teremt a szobában, valóságos behozza a kertet. Minden szín illik hozzá: sötétbarna vászonnáppalakkal egy fonott fotel még komolyságot is tud sugallni, piros, kék vagy virágos felülettel pedig egészen harsány, kellemes ösztéllítés. A Bútorker hálószobában megjelenő pihenőszék — karfával, lábtartóval — nagyszerű heverő, tévéfotel. A karosszék egyaránt jó beszélgetés, pihenés céljára, de étkezőasztal mellé is. A fonott bútor minden berendezéshez csatlakoztatható, egyetlen darab belőle már pompás hangulatot teremt. S a gyerekek is szeretik! Könnyűsége valóságos játékszerré teszi.

A fonott lámpaburák átengedik a fényt, és kellemes, cirmos világot rajzolnak a mennyezetre. Ötletes fonásuk, szép formájuk méltó dísz a szobának akkor is, ha csak ez az egyetlen fonott darab.

De tallózzunk tovább a fonott tárgyak között. Cserepény virágok, száraz, bogycsónok elhelyezésére hasznos alkalmatlanság a kisebb vagy nagyobb virágkosár. (Ez lehet szép formájú piaci kosár is.) Íróasztal mellé, papírhulladék összegyűjtésére kis félgömb, henger alakú kosárka illik. Régi vagy új fonott utazóbord praktikus lehet az ágynemű vagy a szennyes tárolására, különösen azért, mert szellőzése is biztosított.

Külföldön nagy divat a kis fonott utazótáska, amely formáját tekintve leginkább a diplomatatáskához hasonlít. Ma „kiszolgált”, még mindig felhasználható kis virágcserepek elhelyezésére.

Ne feledkezzünk meg régi fonott bútorainkról sem! Majdan szinte kizárólag a kerti bútorokat készítették fonással, nádból, vesszőből. És ezek a bútorok milyen jól bírták a napot, az esőt! Hogyne maradtának hosszú életűek a szobában! Nos, a napszitta, esőverte régi fonott bútorokat be lehet festeni. Talán legszebbek fehérre. Láttam egy ilyen öblös vesszőgarnitúrát, amelybe sötétkék-fehér csíkos párnákat, dunnácskákat tettek; olyan modern bútor lett belőle, mintha ma formaterveztek volna.

Amint a fa bútorváznak a kárpitozásra, úgy van szükség a fonott bútoroknál a párnákra. Előnyük, hogy könnyen kezelhetők, moshatók, s hamarabb lehet egy kispárnában követni a divatot is, mint a kárpitozott garnitúra kicserélésével. (Egyébként is a fonott bútor nem elhanyagolható tulajdonsága a viszonylagos olcsóság.)

A külföldi példákban megmutatható, hogy teljes szobaberendezést elő lehet állítani fonottan: a könyvespolc éppúgy tervezhető vesszőből, mint az ágy vagy az asztal.

Kelet ajándéka Nyugatnak a fonott tárgyak garmadája. A számból szőtt roló vagy rizspapír lámpalampion Kínából vagy Japánból érkeznek; gyékényszatyorok, növényi rostból készült szőnyegek és falra akasztható óriás legyezők jönnek Vietnamból.

A magyar lakberendezkedést nem véletlenül mondják a német stílus követőjének: sok, nehéz, sötét bútorunk ennek az irányzatnak a hagyományait öröki. Ideje „vigyázó szemünket” más égtáj felé vetni. A skandináv példa, a svéd falban, az elemes bútorokban megnyilvánuló északi hatás után most örömmel üdvözöljük a keleti hatások megjelenését, amelyek az egyszerűsödést képviselik.

T. A.

Rizsből készül

RIZOTTÓ

Hozzávalók 4 személynek: 15 dkg rizs, 1 fej hagyma, 1 evőkanál vaj, 1 evőkanál csontvelő, 3 dl tyukhúsleves (leveskockából), 2 evőkanál reszelt sajt.

A hagymát kockákra vágjuk, és forró vajban üvegesre pároljuk. A csontvelőt feldaraboljuk, a hagymához tesszük és együtt pároljuk. Beleszórjuk a rizst, közben megkeverjük és pároljuk. Hústét öntünk hozzá, forrni hagyjuk, majd lefedjük. Kis lángon lefedve körülbelül 20 percig pároljuk.

Ha a rizs megfőtt, máris tálaljuk és frissen reszelt sajttal megszórjuk.

RIZSES PARAJ

Hozzávalók 4 személynek: fél kg paraj (mélyhűtött), 2 fej hagyma (12 dkg), 2 dkg vaj, 3 dl rizs, 1,5 dl húsleves (leveskockából), 1 csomag mélyhűtött vagdalthús pogácsa, 4 evőkanál olaj, só, cukor, citromlé.

A hagymát forró vajban megpároljuk, beletesszük a felolvasztott parajkrémet, és 5 percig együtt pároljuk. Hozzákeverjük a rizst és beleöntjük a húsleveset s további 5 percig főzzük. A húspogácsákat forró olajban mindkét oldalán körülbelül 10 percig sütjük. Végül a rizses parajt sóval, citromlével és kevés kukorral ízesítjük. Lapos tálra tesszük és a húspogácsákat rátéve tálaljuk.

RIZI-BIZI — INDIAI MÓDON

Hozzávalók: 48 dkg rizs, 48 dkg zöldborsó, 6 dkg zsi-radék, 6 dkg hagyma, szegfűszeg, fahéj, só, babérlevél.

Mossuk meg és áztassuk a rizst. Pirítsuk meg a hagymát aranybarnára a zsira-

dékban. Szedjük ki a hagymát. Tegyük a zsiradékba a fűszereket. Szűrjük le a rizst, és szintén tegyük bele. Süssük meg. Tegyük bele a zöldborsót és süssük további 3 percig. Öntsünk hozzá forrásban levő vizet (kétszer annyit, mint a rizs). Sózzuk meg, és fedő alatt főzzük. Amikor megfőtt a rizs, tegyük sütőbe. Adjuk mellé a hagymakarikákat.

SÜLT RIZS (INDIAI RECEPT)

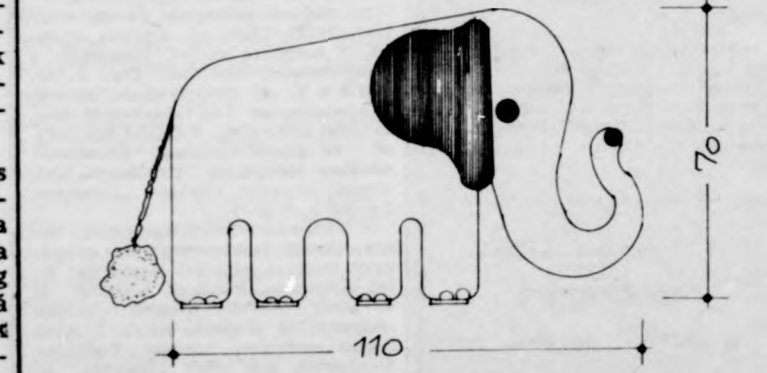
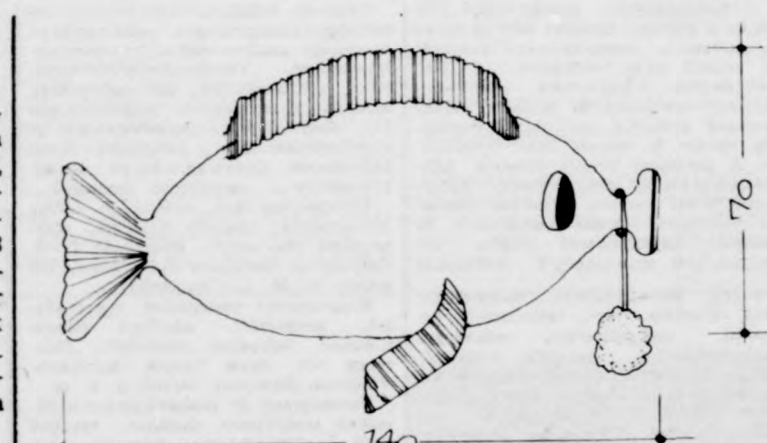
Hozzávalók: 1 csésze rizs, 2 fej hagyma (finomra vágva), 12 szem mazsola, 5 borszem, 1 evőkanál zsi-radék (vaj), 1 kávéskanál só, 1 kávéskanál cukor, 12 szegfűszeg, 4 fahéj.

Forrósítsuk fel a vajat, és pirítsuk meg benne a hagymát. A fűszereket tegyük a hagymához és tegyük bele a cukrot is, és pirítsuk, amíg aranybarna lesz. Öntsünk rá 2,5 csésze vizet és sózzuk meg. Amikor forrni kezd, tegyük bele a rizst, és addig főzzük, amíg a víz elpárolog. Csökkentsük a hőt, és hagyjuk melegen.

GYÜMÖLCSRIZS

Hozzávalók 4 személynek: 1 liter tej, 1 citromhagya, 1 rúd vanília, 8 dkg cukor, só, 20 dkg rizs, 25 dkg sárgabarackbefőtt, 3 banán, 1 citrom leve, 10 dkg tej-szín.

A tejet reszelt citromhéjjal, vaníliával és fűszerekkel felfőzzük. Majd beletesszük a rizst, és körülbelül fél órát főzzük. A sárgabarackot (lé nélkül) és a banánt turmix gépben pürévé alakítjuk. Meglocsoljuk citromlével. A gyümölcspürét a rizshez keverjük. A tejszint kemény habbá verjük és tetejére téve tálaljuk.

FALITÁBLA

Gyerekeknek sok mindennel lehet örömet szerezni. Örül a játéknak, a ruhának, könyvnek, használati tárgynak, de különösen a magunk készített tárgyának.

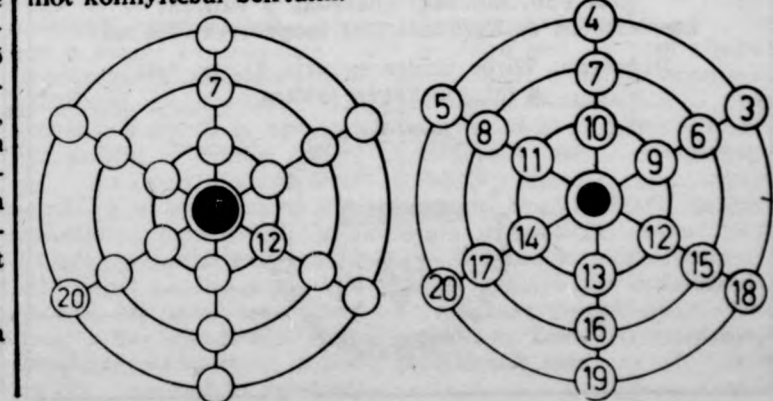
Az óvodás és kisiskolás gyerekeknek készíthetik el az ügyes apukák és anyák bemutatott falitáblákat. Felületére rajzolni, írni lehet. Bohókás megjelenítésével teljesen eltűnik a tábla komor hangulata. Az elefánt és a hal forma 5 mm vastag rétegelt lemezből készül, fenyőfa lécc keretkeretere szerelve. Az elefánt farka spárpa, végén szivacs lóg, amellyel a krétanyomokat lehet letörölni. Szeme, ormánya vége, körmei filcdarabok. A krétatartót a lábvégekre helyezhetjük. A hal forma is igen kedves. A farka, uszonya lehet műbőr vagy akármilyen egyszerű textilanyag, összehúzott formában a rétegelt lemezre szögezve. Végül a testet mindkét figuránál sötétzöld táblafestéssel festjük be.

A gyerek örömmel fogja használni, játéka és tanulásra egyaránt szolgálhat.

Hornáczek Erika

MÁGIKUS KÖR

Írjátok be a kis körökbe a 3-tól 20-ig terjedő számokat úgy, hogy a három átlóba, valamint a három körbe kerülő hat-hat számjegyek összege egyformán 69 legyen! Márom számot könnyítéssel beirtunk.

MTA ATOMMAGKUTATÓ INTÉZETE

felvétele keres

elektronikus mérnököt (tudományos műszerek bemérésére)

JELENTKEZÉS

Debrecen, Poroszlai út 6/A szám.

KÖZÜTI ÉPÍTŐ VÁLLALAT

közmű- és mélyépítésben jártas vasbetonszerelő, ács-állványozó, kőműves, betonozó szakmunkásokat és hasonló összetételű komplexbrigádokat

alkalmaz

Debrecen és Hajdú-Bihar megyében folyó munkáira.

JELENTKEZÉS

Debrecen, Barna utca 15. szám, munkatügyi csoport.

Cserépes zöldnövénnyek és virágzó növények nagy választékban kaphatók

a Vértesi úti telepünkön. Magánszemélyeket is kiszolgálunk, nagy tételű vásárlás esetén árengedmény; adunk.

DEBRECENI VÁROS-GAZDÁLKODÁSI VÁLLALAT

Kiállítás * vásár * divatbemutató

AZ ÜSSZEFOGÁS GAZDASÁGI TÁRSULÁS

1983. február 14-15-16-án

áruvásárlással egybekötött kiállítás-vásárt

rendez

a KPVDSZ Művelődési Központban (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 58.)

Bemutatott termékek: játékok, ajándéktárgyak.

NYITVA:

naponta 10-18 óráig.

Divatbemutató

február 15-én 16.30 órakor.

SZERETETTEL VÁRUNK

MINDEN KEDVES ÉRDEKLŐDŐT!

APRÓHIRDETÉSEK

Trombitás utcán I. emeleti két és fél szobás, OTP-s lakás; garázs, víz, villany van. Eladó. Érdeklődni a 10-044-es telefonon, 18 és 20 óra között.

INGATLAN

Két családi ház építésre alkalmas belvárosi telekért másfél szobás OTP-s lakást adok, sima cserével. Leveleket „Ritka lehetőség” jellegre a kiadóba kérem.

Hajdúszoboszló, Kossuth u. 55. sz. alatt levő 2 szobás, komfortos családi ház kp. + OTP-átvállalással sűrűn eladó.

Kis kertés családi ház eladó. Magyar u. 21/A. Domokosné.

Eladó két és fél szobás szövetkezeti lakás. Csapó u. 90. VI. 16.

Hajdúszoboszló, az újjáépítési ut mentén gazdálkodásra kiválóan alkalmas 1400 négyzetföldes telek eladó. Buszmegálló közelében, autópályához közel, villamosított, öntözés megoldható. Érdeklődni Hajdúszoboszló 60-231-es vagy Debrecen, 10-965-ös telefonon.

Sürgősen vennék azonnal beköltözhető 150-200 négyzetföldes telek kis családi házzal Debrecen külterületén. Irányár-megjelöléssel” jellegre a kiadóba.

Ebesen 400 négyzetföldes telek - lakható melléképítéssel, beült gyümölcsfával, villany van - eladó, vagy elcserélhető Debrecen belvárosi bérházi lakásra. „Építési lehetőséggel” jellegre a kiadóba.

Eladó a Martinkán 900 négyzetföldes fiatal jól teremtő, szeszármoskamra, 25 m fűtött kút, villany és motor van. Érdeklődni Kaszás, Toldi u. 27. János utcából balra.

Hortobágyi községben, Ecsedi u. 9. alatti 3 + 2 fél szobás, tetőtérbeépítéssel, 80 szálalékos kőszőlővel családi ház eladó. Irányár: 550 000, ebből 170 000 OTP-átvállalható. Falusi turizmusra, vendéglátásra, gazdálkodásra is alkalmas. Érdeklődni: Erdélyi László, 4027 Debrecen, Dózsa Gy. u. 3. VI. 25., vagy telefonon munkaidő után, 13-482.

Kétszobás, alapincézett, azonnal beköltözhető családi ház, Homokkert u. 25. sz. alatt 410 négyzetföldes telek, építési lehetőséggel eladó, vagy elcserélhető másfél szobás szövetkezeti lakásra. Érdeklődni Pászti u. 2.

157 négyzetföldes telek beköltözhető két lakással eladó. Érdeklődni szombaton és vasárnap, Pászti u. 9/A.

Szoba, konyha, spájzos házzal 100 négyzetföldes telek eladó. Érdeklődni szombat, vasárnap, Diófa u. 29., Tóthék.

Pacon 400 négyzetföldes telek eladó. Villany van. Tanító u. 8.

JARMÓ

ZF-es Lada 1200-as friss műszaki vízsával eladó. Akadémia u. 23.

ELADÓ

51-B típusú Simson motorkerékpár. 230 km-t futott. Megtekinthető mindennap 18-20 óra között. Debrecen, Bethleni utca 39. szám VII. em. 42. ajtó.

ALBÉLET

Külön jekrés (közpon-ti fűtés) szoba, fürdőszoba kiadó. Babits u. 7. 28-as busszal.

Fiatal, egyedülálló dolgozó nő külön bejáratos szobát keres összkomfortos lakásban. „Nyugodt, csendes helyen” jellegre a kiadóba.

Belvárosban főberlő nélküli kétszobás, komfortos lakás bűtorozva vagy úresen meghatározott időre kiadó. Érdeklődni levélben, Irhási Ambrus - Miskolc 3530, Kilián György utca 6. sz. III. 8. címen.

EGYÉB

Az Alföldi Nyomda (Bőszörményi út 6.) vétele feljárnál: használt gépkocsikat, alu-alkonvektorokat, alumínium nyomólemezeket, különböző méretű műanyag kannákat. Érdeklődni lehet: Seregi Jánosnál.

200 q csöves kukorica eladó. Mercs Péter, Tamásipuszta, Szatmári u. 43. Érdeklődni vasárnap.

Propán-bután gáztűzhely palackkal, használt olajkályhák, horodok, kannák eladó. Busi u. 3.

Virágvilágon eladó. „Nőnap” jellegre a kiadóba.

Márcusitól kútfúrás 30 százalékos engedménnyel, garanciával vállalkozunk. Dobi László kútfúró, Debrecen, Hargita u. 11.

Kardvirágomót, vöröszinben (Oszkár Gladiolus), első osztályú minőségben utánteljesítéssel szállítok. Darabja 5 forint. Főrián Imre, Bocskaiert, Baross u. 10.

Napocsibé kapható. Debrecen, Szép u. 44. Fekete rakca jubor eladó. Tanító u. 8.

Fűrészeket vegyen Nagy László főmunkástól. Debrecen, 4030 Erdélyi u. 25.

Menyasszonyruha-kölcsönzés férfiben, színesben. Legszébb Burda-modell, himzet muszlinból, organzából. Viola u. 4. Honvéd utcából.

A Sárré menti AFESZ. Biharbagyóim részére hőrcsözött magas áron vásárolunk. Érdeklődni Dancs Ferenc, Berettyóújfalú, Földesi u. 15/A.

Új cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

ÁLLÁS

Asztalistenként játékosodó másodállás keres. „Debrecen és környéke” jellegre a kiadóba.

Divatruzeletben nyugdíjas eladót keresek. „Divatruze” jellegre a kiadóba.

Mellékfoglalkozást keresek lehetőleg kisiparosnak, esetleg gépész-háznál. „40 éves” jellegre a kiadóba.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János utca 13. Telefon: 20-019.

Létavéresen szép bútor vétele és eladása. Létavéres, Petőfi u. 13.

Mindenféle szép bútor vásárolok. Érdeklődni 17 óráig, telefon: 26-424.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Uj cserépkályhák be-rakva kaphatók. Gőze András cserépkályhás. Mester. Bajcsy-Sz. u. 67. Telefon: 16-831.

Vereség

Ismét hírt kaptunk DMVSC labdarúgóiról. Bár legutóbbi vereségünk alkalmával a hírgyőzelem azt jelenti, hogy legközelebbi mérkőzésünk debreceniek ellenében lesz. A mérkőzésről még nem tudunk jelentést, mint például a DMVSC - zárt mérkőzés - szerdán ismét.

NADI-DMVSC (0-0). A Tiziouubar szotti találkozón a górcsere esett. A DMVSC-közvetkező összeállítás: Mező - Kiss, H. Mohácsi, Ludász (dor) - Tóth, Menyház (kor) (Selyem) - Kerekes (Timár), J. (Magyar). Az 5-0-ás győzelem után.

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

A Magyar Súlyemelési szövetség ranglistát ad ki, melyben a nemzeti pontrendszer értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as ranglistában az az új, hogy nincs súlycsoport. Egy listán szerepel az 52 kg-osok az óriásokkal. Mindenki a sportjában elért eredményeire, nem a súlyra, hanem a súlyemelési eredményeire, illetve a Honvéd sportolójára.

Erdekes, hogy a Baczkó Péter vezetői elvált Mandzsalant választották az év legjobb súlyemelőjévé.

A listavezető és a bihariak: 1. Baczkó (BKV Előre) 1993 kg-ban 375 kg), 15. István (DSI) 1751 (60 270 kg), 36. Lamos (DMVSC) 1582 (82,5 335 kg), 57. Molnár (DMVSC) 1456 (56 237,5 kg), 61. Sós (DMVSC) 1436 (60 335 kg), 69. Németh (DSI) 1417 (82,5 kg-ba kg), 90. Lakatos István (véd Bocskai) 1324 (56 230 kg), 91. Szabó (Gázláng SE) 1324 (56 230 kg), 100. Tóth (DMVSC) 1302 (67,5 275 kg).

EXPRESSZ

Hatvani zöldvezetben I. emeleti, 2 szobás, logiás, tanácsai, gázfűtéses, komfortos lakást keresek debreceni házban, esetleg távfűtéses. Érdeklődni: Debrecen, Karácsony György u. 5. I. 8. Déléltől 10-12, délután 5-7 óráig.

Kétszobás, OTP-s lakás eladó. Érdeklődni: Poroszlai út 53. III. 1. Telefon: 15-373.

600 négyzetföldes telek a cserei állomáson eladó. Sebestény Mihály, Ispólyai u. 21.

Elcserélem tanácsai kétszobás, komfortos lakást, 53 négyzetméteres lakást, esetleg egy szobás, étkezővel. Libakert előnyben. Érdeklődni: szombat, vasárnap, Jerikó u. 26. II. 17.

Kétszobás kertés utcai házzal eladó. „250 ezer” jellegre a kiadóba.

Eladó Újkerben, IV. emeleti, lift nélküli, 2 szobás szövetkezeti lakás 400 000 Ft kp. + 250 000 OTP-vel. Érdeklődni szombat, vasárnap, Hajdú János u. 10. I. 22.

Eladom Doberdó u.-i kertés házam, 2 szobás, konyha, lakószoba, konyha bekötözhető, áron alul. 28-as buszmegállóban. Érdeklődni: Görgey u. 11. VII. em. 56., hétköznap 5 után.

Külön bejáratos bűtorozott szoba kiadó. Jerikó u. 24. III. 25.

Nagyterületi másfél szobás, étkező, fürdőszoba, lakószoba, 6. II. lépcsőház, II. 9., vagy telefonon: 26-534, az esti órákban.

Háromszobás, összkomfortos, kertés ház eladó. Szabadságtelep, Kaszár u. 20.

Kétszobás, komfortos, melléképítéssel ellátott családi ház eladó. Jó szellőztetésre is alkalmas. Másfél szobás tanácsai lakást beszámítok. Minden megoldás érdekel. Szilva utca 9.

Eladó Erzsébet utca 46. szám alatt egy szobás, konyha, spájzos, udvari

Vereség Algériában

Ismét hírt kaptunk a DMVSC labdarúgóról, Algériából. Bár legutóbbi jelentésünk alkalmával az AFP hírgyűjtője azt jelentette, hogy legközelebbi mérkőzésüket pénteken (azaz tegnap) játszzák a debreceniek (arról a mérkőzésről még nem kaptunk hírt), mint kiderült, a DMVSC — zárt kapuk mögött — szerdán is pályára lépett.

NADI—DMVSC 1—0 (0—0). A Tiziouzban lejátszott találkozón a gól a 67. percben esett. A DMVSC a következő összeállításban játszott: Mező — Kiss, Szigei, Mohácsi, Ludánszki (Fodor) — Tóth, Menyhárt, Cziora (Selyem) — Farkas, Kerekes (Timár), Jankovics (Magyar). Az 5—0-as és az 1—0-as győzelem után a tú-

ra harmadik mérkőzésén egy II. osztályú együttestől kapott ki a debreceni gárda. Megtudtuk azt is, hogy a második találkozó, az algériai I. osztályban második helyen álló El Harrach elleni összecsapás a következő együttes harcolta ki az 1—0-as győzelmet: Mező — Ludánszki, Szigei, Mohácsi, Fodor, (Kiss) — Menyhárt, Tóth, Selyem (Farkas), Cziora — Kerekes, Jankovics (Timár). A végig jó iramú mérkőzésre 4 ezer néző volt kíváncsi.

Szűcs István kisebb húzó-dása miatt hiányzott, de ő is és Sallai is már minden bizonyos pályára lépett a tegnapi DNCA elleni találkozón. A tervek szerint hétfőn az algériai B válogatott lesz a DMVSC ellenfele.

Súlyemelő-ranglisták

A Magyar Súlyemelő Szövetség ranglistát adott közre, melyben a nemrég bevezetett pontrendszer alapján értékelik a magyar súlyemelőket. A 100-as abszolút ranglistában az az újdonság, hogy nincs súlycsoportmegjelölés. Egy listán szerepelnek az 52 kg-osok az ólomsúlyúakkal. Mindenki a súlycsoportjában elért eredményének megfelelő pontértéket kapja, és így a nagyobb súlyú versenyzők nem élveznek „jogtalan” előnyöket a kisebbekkel szemben.

A 100-as ranglistára nyolc hajdú-bihari sportoló került fel. Közülük 1982-ben négyen a DMVSC-ben, ketten a D. Sportiskolában versenyeztek. Egy-egy súlyemelő pedig a Hajdúszoboszlói Gázláng, illetve a Honvéd Boeckai sportolója.

Erdekesség, hogy a ragsort Baczkó Péter vezeti, noha érmei alapján Mandzák Bertalan választották meg az év legjobb súlyemelőjének. A listavezető és a hajdú-bihariak: 1. Baczkó Péter (BKV Előre) 1993 pont (90 kg-ban 375 kg), 15. Kerek István (DSI) 1751 (60 kg-ban 270 kg), 36. Lamos Lajos (DMVSC) 1582 (82,5 kg-ban 335 kg), 57. Molnár Gusztáv (DMVSC) 1456 (56 kg-ban 237,5 kg), 61. Sós János (DMVSC) 1436 (90 kg-ban 335 kg), 69. Németh Gábor (DSI) 1417 (82,5 kg-ban 322,5 kg), 90. Lakatos István (Honvéd Boeckai) 1324 (56 kg-ban 230 kg), 91. Szabó Dénes (Gázláng SE) 1324 (56 kg-ban 230 kg), 100. Tóth Sándor (DMVSC) 1302 (67,5 kg-ban 275 kg).

E pontrendszer alapján készülnek egyébként a minősítések. Nemzetközi szinten jelent, ha valaki 1800 pontot teljesít az I. osztályú szint pedig 1200 pont feletti eredmény esetén érhető el.

Elkészült a hagyományos felnőtt ranglista is. Ezen is több hajdú-bihari szerepel. Kerek Istvánt pehelysúlyban veszik figyelembe (idén már könnyűsúlyban fog versenyezni), és ott a harmadik helyen van rangsorolva 270 kg-os összteljesítménnyel. A listavezető csepeli Szűcs László mindössze 2,5 kg-mal jár előtte. A 18 esztendő debreceni fiúnak tehát minden reménye megvan arra, hogy még előbbre törjön.

A további hajdú-bihariak helyezései: 56 kg-ban: 7. Lakatos (H. Boeckai) 230, 8. Szabó (Gázláng) 230 — 67,5 kg: 10. Tóth (DMVSC) 275 — 82,5 kg: 5. Lamos (DMVSC) 335.

A Csepel rendezésében került sor az év első súlyemelő-versenyére. Közepes idény eleji eredmények születtek. Megyénket három egyesület sportolói képviselték, a következőképpen: Ifjúsági I. 90 kg: 1. Németh Gábor (DMVSC) 300 kg — 100 kg: 1. Kiss Zoltán (DMVSC) 272,5.

Felnőttek: 60 kg: 2. Juhász (D. Honvéd) 237,5, 5. Szabó (Gázláng) 222,5, 7. Asztalos (Gázláng) 220 — 67,5 kg: 2. Kovács B. (D. Honvéd) 267,5, 5. Bukta (Gázláng) 245 — 90 kg: 5. Sós (DMVSC) 290, 6. Pudics (D. Honvéd) 270.

XX. természetbaráthét

Február 12-én, szombaton 16 órákor a Déri Múzeum előadótermében kerül sor a Hajdú-Bihar megyei és Debrecen városi Természetbarát Szövetség 1982. évi beszámolójára, az 1983-as év terveire-

nek ismertetésére, a versenyeink díjainak átadására. A XX. természetbarát hét 20 órákor a Debrecen étteremben a természetbarát bállal zárul.

Vállalkozások a sportban

Az Országos Testnevelési és Sporthivatal folyóirata, a Sportvezető érdekes cikket közöl arról, hogy egyre nagyobb teret hódítottak a vállalkozások a sportban is.

„Ahol és amire vállalkozni lehet, az egyben bírálata az adott hely és szakma eddigi munkásságának” — írja a cikk szerzője, Arday Aladár. Ezután beszámol arról, hogy a vállalkozók a hatvanas évek közepétől egyre nagyobb számban teniszpályákat építettek vagy béreltek, testkultúra szalonokat nyitottak meg. Néhány élelmes testnevelő tanár még előbb, az ötvenes években felfigyelt Budapest és a nagyobb vidéki városokban a gyermek-tornák szervezésének hasznosságára, vívó, úszó és egyéb tanfolyamok szervezésének előnyeire. A hetvenes évek végére az önköltséges tanfolyamok száma országosan meghaladta az ezret, melyek közül 70 ezer sportolót vágyónak nyújtottak rendszeres edzési lehetőséget. A tanfolyamokon részt vevők fele tartozott csak a gyermek és ifjúsági korosztályhoz, a többiek a felnőttek közül kerültek ki. A sport-

mozgalmon belül a nők aránya először az önköltséges tanfolyamokon érte el a férfiakét. Újabbban a cselgáncs, a karate, a tenisz, a sí és a szőrfutó alapjaival ismerkedhetnek meg az érdeklődők a tanfolyamok keretében.

Az a jelenség, hogy felnőttek a sportegyesületek mellőzésé miatt még jelentős anyagi áldozatokat is képeznek vállalni egészségük és kondíciójuk megóvása érdekében, mindenképpen sportegyesületeink többségét bitartja. Ezek ugyanis még nem tudták megszabadulni a régi beidegződéstől, amely a versenyeken való eredményes szereplést helyezi előtérbe. Ezért sok helyen nemhogy az „utcaról betérők”, hanem még a kiöregedett versenyzők részére sem biztosítanak testzési lehetőséget.

Nemcsak a jelenség okainak és következményeinek a vizsgálatára, hanem az egyre jobban elterjedő vállalkozások országos tapasztalatainak feldolgozására is sort kellene már keríteni — hangsúlyozza a szerző a Sportvezető januári számában.

Igazoljunk külföldről!

Sportolóink külföldi szerződéseivel bizonyára nem jár rosszul a magyar gazdaság. Legfeljebb a szurkolók kesereghetnek, hogy jövőre már valószínűleg Nyilasi, Töröcsik, Kis László, Póczik és Katszár révén újabb futballisták távoznak profi klubokhoz, és így tovább szűrkül a hazai labdarúgóélet.

Hallhatjuk is fővárosi nagy csapataink síráit, hogy azok az átkozott vidéki klubok nem adják oda válogatott tudású futballistáikat a „nagygyúknak” pótlására.

Mi találtunk egy egyszerű megoldást: nekik is külföldről kellene megoldaniuk az utánpótlást. Hallottuk már például Gelei Józsefet, az MTK technikai vezetőjét arról nyilatkozni, hogy remélhetőleg hamarosan annak nem lesz akadálya, hogy szocialista országból importálhassanak futballistákat.

A legjobb példát az Újpesti Dózsa mutatja: 6k már több válogatott külföldi sportolót igazoltak. A lila-fehérek megszerezték például a nigériai ifjúsági válogatott Umoh Patrich Bernardot. A 22 esztendő labdarúgó, aki most a budapesti Műszaki Egyetem hallgatója, a következőket nyilatkozta: „Ha elvégzem az egyetemet és sikerül beilleszkednem a Dózsába, továbbra is Magyarországon maradok.” Talán még azt is megérjük, hogy színes bőrű játékos is helyet kap a magyar válogatottban.

Mint ahogyan a magyar női röplabda-válogatottban elképzelhető, hogy bemutatkozik a világklasszis Chumplitaz, azaz Gálné. A perui kislány (pardon, most már asszony) ugyanis kérte a magyar állampolgárságot. Ha mindemellett lemond perui állampolgárságáról, akkor már nem lesz akadálya annak, hogy a magyar sportújságíró újdonsült felesége (ma már az U. Dózsa játékos) akár a magyar válogatottban is helyet kapjon.

Lám, férje elmondhatja, hogy mint újságíró, mily sokat tett a magyar sportért. Bár mi is elmondhatnánk legalább ugyanezt!

No de nagyon komolyra fordítva a szót, beláthatjuk, nekünk, magyar állampolgároknak is kicsoda lehetőségünk lenne a magyar sport fejlesztésére. Másik példára is hivatkozhatunk: a csehszlovákiai Neumanova ma már Pintérné néven szerezte dicsőségét a magyar teniszsport számára.

Hogy férfi hasonlóságon — házasság révén — Magyarországra került, arra még nem tudunk példát. De hát ami késik, nem múlik.

Szóval: Nyilasi, Töröcsik és a többiek hamarosan külföldre távoznak. Pótlásukra nem ártana megszerezni N'Konót, Tresort, Tigánát vagy Tahamatát.

Velük biztos, hogy „színesedne” a magyar labdarúgás. (d)

Február 12., szombat

Birkózás
Honvéd utcai birkózóterem, 11: B-korcsoprtbell úttörők országos kötöttfogású versenye a Honvéd Kupáért.

Jégsport
DMVSC nagyerdei műjégy-pálya, 7.30: Az általános iskolás lányok és fiúk gyorskorcsolyabajnokságának második fordulója.

Kézilabda
Városi sportcsarnok, 9: D. Sportiskola—Vendéglátó (férfi ifjúsági, Matkó, Tiba), — 10: Derecske—D. Közúttépítők (női ifjúsági, Kiss A., Nagy M.), — 11: D. Közúttépítők—Derecske (női városbajnoki, Nádasy, Pesti), — 12: Balmazújváros—Püspökladány (férfi Nappó Kupa, Kiss A., Nagy M.), — 13: Bethlen—D. MEDICOR (női ifjúsági, Nagy J., Szűcs J.), — 14: Püspökladány—Hajdúszoboszló (női Nappó Kupa, Katona,

Hét végi sportműsor

Tiba K.), — 15: D. MEDICOR—Hajdúszoboszlói Gázláng (férfi ifjúsági, Bánkúti, Gacsályi), — 16: Nádudvar—Hajdúszoboszlói Gázláng (férfi városbajnoki, Katkó, Mezei), — 17: D. Dózsa—D. MEDICOR (férfi városbajnoki, Katona, Tiba), — 18: D. Universitas—D. Spartacus (férfi Nappó Kupa, Bánkúti, Gacsályi). A téli teremtorna harmadik fordulójának mérkőzése.

Labdarúgás
Püspökladányi tornacsarnok, 14.30: A kispályás teremtorna hat mérkőzése.

Február 13., vasárnap
Asztalitenisz
Eleimiser-ipari szakközépiskola tornaterme, 8: Hajdú-Bihar megye 1983. évi serdülő, újonc leány és fiú egyéni bajnoksága.

Berettyóújfalui MSE és Derecskei 1. sz. iskola tornaterme, 9: Az év járasi férfi tízek bajnoksága.

Karate
Püspökladányi sportcsarnok, 14: Egyesületek közti verseny.

Kézilabda
Városi sportcsarnok, 9: Nyíregyházi Tanárképző—D. Vörös Meteor (női Nappó Kupa, Simon, P. Szabó), — 10: DMVSC—Nyíregyházi Volán Dózsa (női városbajnoki, Matkó, Mezei), — 11: DMVSC II.—Balmazújváros (női Nappó Kupa, Domokos, Tiba A.), — 12: Gépipari—Hajdúszoboszlói (férfi ifjúsági, Simon, P. Szabó), — 13: Hajdúszoboszlói—D. Állami Gazdaság (férfi Nappó Kupa, Nádasy, Pesti), — 14: Nyíregyházi VSSC—Tiszavasvári Lombk (férfi városbajnoki, Széchy, Talzs), — 15: D. Sportiskola—D. Kinizsi (női ifjúsági, Matkó, Tiba A.), —

16: D. MEDICOR—D. Kinizsi (női városbajnoki, Komáromi, Szűcs). A téli teremtorna harmadik fordulójának mérkőzése.
Püspökladányi sportcsarnok, 7.30: A női teremtorna négy mérkőzése.

Sakk
Berettyóújfalui MSE klubterme, 9: A berettyóújfalui járás év ifjúsági női, férfi egyéni bajnoksága. — Egyetem téri kémiail épület, 9: DUSE—Gyöngyösi SE, OB II-es csapatbajnoki mérkőzés.

Teké
Berettyóújfalui kórház pályája, 9: A berettyóújfalui járás férfi nagylyós versenye. — DMVSC nagyerdei pályája, 9: Debrecen év ifjúsági és serdülő egyéni bajnoksága.

Tollaslabda
Hajó utcai Arany János Általános Iskola tornaterme, 9: Hajdú-Bihar 1983. évi női, férfi ifjúsági egyéni és páros bajnoksága.

Elfelejtett arcok

Numó és a „kis Csepel”

A Gombácsi név fogalom az autótulajdonosok körében, hisz kevesen lehetnek Debrecenben, akik járművük kisebb-nagyobb javítása érdekében ne keresték volna fel idős Gombácsi Lajost vagy két fiát. A negyven évvel felüliek viszont nemcsak az üzleti kapcsolat révén ismerik őket, hanem az idősebb Lajost motor-, a fiatalabbat pedig az autóversenyeken arató győzeleim miatt. Nemrég a motorsport barátai által egykor csak Numónak becézett idősebb Gombácsi Lajost kértem meg a múltbéli sikereik felidézésére. A Szabadság úti szép lakásban ő és felesége, Magdika társaságában sajnálkozással indult a beszélgetés, hisz éppen érkezésem előtt köszöntek el a kapuban az egykori versenyzőtárs, s —résztletre jobban emlékező— Gergely Istvántól. Hamar kiderült viszont, hogy a 62 éves házigaenda gondolatai között sem halványultak el az 1946. és 1954. közötti sportpályafutás epizódjai.

— Közvetlenül a háború után a DVSC kerékpáros szakosztályából néhány tag kivált és Fási Péter (azóta dr.) kezdeményezésére velem együtt létrehozták az Előre Szabadság Kerékpáros Motoros Egyesületet. Gergely, Fási, Gombácsi mellett még Szanyi József indult versenyeken. Később a Debreceni Lokomotív Sportkör is alakított ilyen szakosztályt, idővel hozzájuk kerültem. A mai MHSZ elődjének, a Magyar Szabadságharcos Szövetségnek, végül pedig a Debreceni Honvédnak voltam leigazoltja.

— Úgy tudom, hogy nemcsak crossozók között indult? — Igazán nem mondhatják ránk, hogy egyoldalúak voltunk. Én például részt vettem ügységi versenyeken is, melyek próbái között líbikókára felhajtás és tűzkarikán átugratás egyaránt szerepelt. De az aszfaltos gyorsasági futamokról sem hiányoztam. Kipróbáltam a salakpályás motorozást is. Ez utóbbiban nagy élmény volt a „nagy menőkkel”, Domjánal, Kesjárval való vetélkedés. Eleinte sikeresen vettem fel ellenük a harcot 100 köbcentis Csepellel, hamar kiderült viszont, hogy a 62 éves házigaenda gondolatai között sem halványultak el az 1946. és 1954. közötti sportpályafutás epizódjai.

— Később a háború után a DVSC kerékpáros szakosztályából néhány tag kivált és Fási Péter (azóta dr.) kezdeményezésére velem együtt létrehozták az Előre Szabadság Kerékpáros Motoros Egyesületet. Gergely, Fási, Gombácsi mellett még Szanyi József indult versenyeken. Később a Debreceni Lokomotív Sportkör is alakított ilyen szakosztályt, idővel hozzájuk kerültem. A mai MHSZ elődjének, a Magyar Szabadságharcos Szövetségnek, végül pedig a Debreceni Honvédnak voltam leigazoltja.

— Úgy tudom, hogy nemcsak crossozók között indult? — Igazán nem mondhatják ránk, hogy egyoldalúak voltunk. Én például részt vettem ügységi versenyeken is, melyek próbái között líbikókára felhajtás és tűzkarikán átugratás egyaránt szerepelt. De az aszfaltos gyorsasági futamokról sem hiányoztam. Kipróbáltam a salakpályás motorozást is. Ez utóbbiban nagy élmény volt a „nagy menőkkel”, Domjánal, Kesjárval való vetélkedés. Eleinte sikeresen vettem fel ellenük a harcot 100 köbcentis Csepellel, hamar kiderült viszont, hogy a 62 éves házigaenda gondolatai között sem halványultak el az 1946. és 1954. közötti sportpályafutás epizódjai.

— Később a háború után a DVSC kerékpáros szakosztályából néhány tag kivált és Fási Péter (azóta dr.) kezdeményezésére velem együtt létrehozták az Előre Szabadság Kerékpáros Motoros Egyesületet. Gergely, Fási, Gombácsi mellett még Szanyi József indult versenyeken. Később a Debreceni Lokomotív Sportkör is alakított ilyen szakosztályt, idővel hozzájuk kerültem. A mai MHSZ elődjének, a Magyar Szabadságharcos Szövetségnek, végül pedig a Debreceni Honvédnak voltam leigazoltja.

— Úgy tudom, hogy nemcsak crossozók között indult? — Igazán nem mondhatják ránk, hogy egyoldalúak voltunk. Én például részt vettem ügységi versenyeken is, melyek próbái között líbikókára felhajtás és tűzkarikán átugratás egyaránt szerepelt. De az aszfaltos gyorsasági futamokról sem hiányoztam. Kipróbáltam a salakpályás motorozást is. Ez utóbbiban nagy élmény volt a „nagy menőkkel”, Domjánal, Kesjárval való vetélkedés. Eleinte sikeresen vettem fel ellenük a harcot 100 köbcentis Csepellel, hamar kiderült viszont, hogy a 62 éves házigaenda gondolatai között sem halványultak el az 1946. és 1954. közötti sportpályafutás epizódjai.

elkerülési szándékkal inkább a söténybe repültem. Mások meg a Népligetben lecsúsztam a bogárhátú csúszós útról, s egy fa állított meg. 1954-ben a debreceni crossbajnokság megnyerése után a megyét is elindultam. Az MGM melletti vasúti átjárónál felborultam, s a vállamban szerzett inszalagszakadás miatt elment a kedvem a motorozás versenyszerű folytatásáról.

— Remélem, nemcsak a kellemetlen emlékeket őrizte meg!
— Kellemetlen csupán az az egy volt, a többi viszont örömteli. Szívesen gondolok vissza a városi bajnokságon szerzett 2. n megyei és országos versenyekről hazahozott 1-1 aranyéremre. Mégis leg-

A cipkés szélű fényképek nézegetése közben a feleség 1950-ben kiállított vezetői igazolványára is rábukkantok. A körünkben üdögélő Magdika is versenyzett két évig.

— Főleg Debrecentől távol — fejtegeti. — Ugyanis a motorsport kedvelői között is akadtak, akik kedvenc hobbinak miatt komolytalannak tartottak bennünket, asszonyokat. Ez zavarta rajtam kívül Gergelyné és Báthoriné is, s mi a „motoros feleségek” sokáig máshol szerepeltünk. Szegény Bató Pál tragikus balesetének hatása alatt hagytam abba a versenyzést — fejezi be a háziasszony, aki férjét minden-hová elkísérte.

Velük tartott mindig a „kis” Lajos és István is. Előbbiből később — a hagyományok folytatójaként — neves autóversenyző és —szereplő lett. Idősebb Gombácsi Lajos még sokáig utólagos a sportgát, 1954 után fia szerelőként. Négy unokájukról hallva meg kell hogy kérdezzem: örülnének-e, ha a harmadik generáció is folytathatná a versenyzést?

Magdika válaszol: — Jobb lesz, ha nem nyugtalanítanak a kicsik bennünket ilyen ötletekkel! Lajos bácsi mégis „megkockáztat” egy mondatot, miközben kissé tartva szavai hatásától, pillantását felém kapja feleségéről: — Többször észrevettem, hogy a kis Péter érdeklődik a műszaki dolgok iránt, de Roland és Tamás is merészen bicikliznek már.

Csibák Zoltán

